שבועון
לבית ולמשפחה
יום ד'
י"ד בכסלו תשמ"ו
27.11.1985
גליון מס' 77
בתו של האלוף
טפוקים חדשים ממשיכים לחלק
צעצועי „פישר פרייס"
הדשים
המבצע נמשך
Fisher-Price
איך משתתפים במבצע „הפישר הקטן"?
איך זוכים במתנות נפלאות?

לודציה
DYNAMIC®
ACTION
אני מרגיש לודציה

כותבים לנו

הומאופט

אני בת 63, סובלת מדלקת פרקים. השבוע ביקרתי לראשונה אצל הומאופט. אשמח ליצור קשר עם נשים שעברו טיפול דומה, לשם החלפת רעות ומידע. כתובתי: ת.ד. 2797, רמת־גן, עבור שרה.

ש.מ.

וותיקים ועולים

כתור מתנדבת נעמת, נפל בחלקי בימים אלה להשתתף בפעילות למען מסורבי עלייה בברית המועצות. קרובי משפחתם של מסורבי עלייה הגי־עו והצטרפו למתנדבים שפעלו ב„בית אריאלה" בתל־אביב. הרעיון הוא כי כל מוסד יאמץ את החלק „הישראלי" של משפחות מסורבי עלייה, וישמרו עמו קשר, ובאמצעותו, עם הקרובים שנותרו בגלות.

בכל עיר בישראל בה מתגוררות משפחות כאלו, יש כוונה להקים וועדות שיבנו את הגשר בינינו לבינם.

נגשנו למלאכה, והיה זה נוגע ללב לראות וותיקים ועולים משתדלים ביחד כדי להושיט יד לאחים רחוקים ולהבטיח שאיננו שוכחים אותם.

תל־אביב — סופיה ליבדינסקי

לתלבושת אחידה: סוף

לדעתו של דב יהב (ב„סגנון" 73) אין כל צורך בתלבושת אחידה, אלא תלבושת מגוונת. אני כתלמיד תי־כון, בתלבושת האחידה, מעיד שכשמה כן היא, מאחדת את כל תלמידי בית־הס־פר, ויוצרת מין מסגרת חינוכית. אין כל רע בכך שאנחנו, התלמידים, מצליחים לגוון את הופעתנו בביה"ס.

חולון — איתן אבו־דוד

★ (ובזה מסתיים הוויכוח על אודות התלבושת האחידה)

מסלול בטוח

קראתי את כתבתה של צביה גרנות „מסלול ירוק – חמוץ" („סגנון" 74) והתפלאתי לגלות שגם הע־תונאית, כמו ישראלים לא מעטים ותיי־רים רבים, לא ידעה להבחין בין בדיקה בטחונית לבין בדיקת אנשי מכס. אלו האחרונים הם אשר בדקו את חבריה בכי־ניסה לארץ.

אם אנשי המכס עושים את עבודתם בצורה גסה ולא נעימה, צר לי מאוד לש־מוע זאת. אנחנו, אנשי הבטחון, מלווים בדיקה של כל נוסע באדיבות ובברכת נסיעה טובה. אשמח מאוד אם צביה גר־נות תבוא לבקר בנמל התעופה ותראה במו עיניה את הבדיקות הבטחוניות ותיו־וכח כי גם אחרי עמידה ממושכת על הרגליים זוכה כל נוסע ב„שלום־תודה־ונסיעה נעימה" ולבטח זוכה בטיסה בטו־חה.

נתב"ג — ל.מ.

סגנון

13—12
אירית רותם:
החיים זה לא סרט

21—20
גבריאל שטרסמן:
שניים אוחזין בילד

27—26
גלעד מדבה:
לקראת עונת החאקי

30
מילכה למדן:
חבר מאותו כוכב

35—34
יחסים לפי פקודה

51
דיאנה לרנר:
מכורה ליועצים

עורכת: תמר אבידר
עורכת משנה: ליאורה עיני
עיצוב ועריכה גרפית:
אירית שביט, כרמית אדלר
מודעות: גילה שניידר
טלפון 439474 (03)
מזכירת הפקה: בתיה אבישי
טלפון 439276 (03)

כל הזכויות שמורות ל"מעריב" ©

סיפור השער:

בתו של אלוף:
ענת שומרון בת ה־15, תלמידה בעירוני ה', תל־אביב.
צילום והפקה: פיטר ל. רוזנברג.
איפור: סמדר לוי.
תסרוקת: ברכה ממספרת „בני", תל־אביב.
אבזרים: „דברים יפים".
חולצה: מחילדה אשכנזי.

דעה אחרת

המקצועות הנכונים לשנות ה־2000

האווירה היתה טעונה טכנולוגיה ותיסכול: באות הכנס השנתי הרביעי של ארגון נשי אורט (45,000 מתנדבות) האזינו בדריכות לרב־שיח על הבמה באולם הנשפים של הילטון בנושא „האשה בעידן הטכנולוגיה", כאשר המסקנה היא שהאשה אינה הולכת עם הזמן מפני שכבר בתקופת הלימודים היא נידונה להיות נדחקת הצידה בשוק המקצועי. היא פשוט אינה לומדת את המקצועות הנכונים לשנות ה־2000. בגן היא משחקת בבובות בעוד שהילד מפרק טלפון – בבית הספר היא לומדת ספרות והסטוריה, והבן לומד מתמטיקה, פיסיקה ועוסק במחשבים. ההמשך ידוע.

תסכול זה מה שמצפה לנשים שלא תפנינה לטכנולוגיה. זו מסקנת משתתפי הרב־שיח בכנס נשי אורט.
משמאל לימין: ד"ר לינדה עפרוני, ישראל גורליק, ד"ר יעקב בעל השם ואביבה אורגד.

לפתע ביקשה רשות דיבור אחת מן הנשים הרבות שגדשו את האולם: „נאמרו פה הרבה דברים מתסכלים, אלא שאף אחד לא יוכל להתחרות אתנו במקצוע האמהות. המקצוע שלנו הוא חיפה בעולם. אנחנו מגדלות את כל הפרופסורים והמדענים של הטכנולוגיה. וחוץ מזה – תראי לנו פעם כנס של גברים מתנדבים כדוגמת הכנס הזה!" אשת אורט האלמונית זכתה במחיאות כפים רמות. הערה אל"מ (מיל.) דבורה תומר, נשיאת ארגון נשי אורט: „בארצות חבריות ישנה עתה חזרה אל החומניסטיקה, שהרי מוכרח להיות איזון. זה לא מקרה שאיינשטיין היה גם כנר..." ואילו מנכ"ל אורט־ישראל ישראל גורליק הזמין לעצמו צרה כאשר, בעת הנחיית הרב־שיח שאל את הקוסמטיקאית אביבה אורגד שעל הבמה „ומה את מציעה לגברים?" תשובתה: „הגבר זקוק לטיפול לא פחות מהאשה – כי אתם, הגברים, מזדקנים בדיוק כמונו ויותר גרוע".

עיקר הדיון נסב על מיקומה הנחות של האשה בשוק העבודה כאשר ד"ר יעקב בעל־שם מהמכון לחיזוי טכנולוגי באוניברסיטת תל־אביב צייר תמונה קשה למדי על עתיד האשה בשנות ה־2000. הגיבה ד"ר לינדה עפרוני, מומחית לעבודות נשים: „אז מה אתם שם, במכון לחיזוי, מציעים לנו – והרי אין אתם אומרים לנו למה כדאי ללכת" הגיב ד"ר בעל־שם: „אישית פתרתי את הבעיה בבית בכך ששיכנעתי את חברת שלי, הלומדת בבית־ספר תיכון, ללמוד מתמטיקה ופיסיקה ברמת הגבוהה ביותר, של חמש נקודות".

תמר אבידר

מועדון מטיילי מעריב

תכנית היוקרה מתחדשת בחופשת חנוכה:

שבוע של תיאטרון בלונדון

9 ימים (8 לילות) של חגיגה תרבותית הכוללת: חמש הצגות מעולות, סיור בלונדון, ביקור בסטרטפורד, הסעות ומלון מדרגה א' ★ ביצוע: „אופיר טורס" ★ היציאה: 6.12. המלווה: השחקן עודד תאומי.

פרטים: „מועדון מטיילי מעריב", מערכת מעריב, קרליבך 2, ת"א (טל. 03-439207).

החדשות הכי טריות של קיבוץ עינת ופרומין

בית המאפה

טרי ברגע שתרצי

לחמניות אפויות חלקית - עד 6 דקות חימום*

חדש בישראל ■ באריזה אטומה ללא מגע יד־אדם שומרת על טריות 12 שבועות מיום הייצור ■ ללא קרור או הקפאה ■ ללא חומרים משמרים ■ טרי ברגע שתרצי ■ בתאבון ■

לחמניות אפויות חלקית. רעיון נפלא. בכל רגע שאת רוצה לחמניה טריה, את פותחת אריזת לחמניות "בית המאפה". עד 6 דקות "בטוסטר־אובן" או בתנור חם ובידיך לחמניות אפויות, חמות, טריות וריחניות כאילו יצאו הרגע מתנור המאפיה.

לחמניה טריה ב־9.00 בערב? אצלך זה אפשרי

כי לחמניות "בית המאפה" אפשר להגיש חמות וטריות גם כשחנות כבר סגורה וגם כשלחמניות רגילות איבדו מזמן את טריותן.

הסנדביצ'ים הכי טעימים שלך!

הסנדביצ'ים מלחמניות "בית המאפה" שומרים על טריותם זמן ממושך יותר - הילדים בבית הספר והבעל בעבודה ייהנו מלחמניות טעימות וטריות יותר.

לחמניות טריות בפיקניק ובטיול בשטח

אם הדלקתם גריל - זה הזמן להוציא לחמניות "בית המאפה" מהאריזה המקורית, לשטוח נייר אלומיניום על גבי הגריל, עליו להניח את לחמניות "בית המאפה" ולהפוך אותן מצד לצד עד שצבען יהיה זהוב. אם אתם מכינים המבורגרים, לחמניות המבורגר של "בית המאפה" מותאמות במיוחד.

ולכן כדאי לך תמיד לשמור במזווה ללא קרור והקפאה לחמניות של "בית המאפה".

את הראשונה שנוגעת בלחמניות שלך

כי לחמניות "בית המאפה" מיוצרות וארוזות באריזה הרמטית ללא נוגע יד אדם. לחמניות "בית המאפה" מבטיחות נקיון מירבי ואיכות משופרת.

בית המאפה

טרי ברגע שתרצי

רגע, חושבים!

תלמה פרויד

בעבור חצי שעה...

מי אמר שאין גוזרים גזרות על הציבור שרוב הציבור אינו יכול לעמוד בהן? הנה. מאז ראשית שנת הלימודים נגזר על גני הילדים בכל הארץ קיצוץ של חצי שעה. והלימודים מסתיימים מעתה בשתים עשרה וחצי במקום באחת בצהריים. מישהו בדק מה יש לציבור לומר בעניין? אני נמנית על ציבור זה. יש לי ילדה בגן עירוני ומתוך האזנה לטרוניותיהן של אמהות רבות אני יכולה להעיד, כי הגזרה הזו קשה עלינו כספחת.

בואו נדבר על האם הישראלית „הרגילה", זו העובדת „חצי יום". עד לגזרת ה„שתים עשרה וחצי" הצליחה איכשהו לתמרן בין מקום העבודה וגן הילדים. הייתי רואה אותה מגיעה לגן מתנשמת מן הריצה, מתנצלת על האיחור של דקות אחדות. אבל היא היתה „עושה את זה": מצליחה לעבור וגם לעבור בחצי היום מטמורפוזה מ„אשה עובדת" ל„אם", וזאת משום שרוב מקומות העבודה נסגרים בשעה אחת להפסקת צהריים.

מה עושה האשה העובדת כיום? זו היכולה להרשות לעצמה וגם כזו שאינה יכולה להרשות לעצמה אבל „נשברה"? שוכרת מטפלת. עבור מחצית השעה החסרה לה ביום: על המחירים אל תשאלו. יש מטפלות הגובות מחיר אסטרונומי עבור שעת עבודה ביום (100 שקל לחודש ויותר) ומסבירות: „כדי לקחת את הילד שלך מהגן בצהריים אני צריכה להיות ב'הקפאה' כבר מהבוקר, כי מי ייקח לעבודה אשה עד שתים עשרה?"

מה עושה אם שאינה יכולה להרשות לעצמה שכירת מטפלת בשל פער מחצית־השעה? הפתרון בא על חשבון מוסר העבודה. „מכריזים אותנו להיות שקרניות", התלוננה באזני אחת האמהות „המתפלחות" מדי יום ממקום העבודה לפני הזמן.

ואשר להשפעת הקיצוץ על הילד: קיצוץ יומי של חצי שעה פירושו קיצוץ של עשרות שעות חינוך מדי שנה. ולכן הילדים שיגיעו לכיתה א', בני דור „הקיצוץ בחצי שעה" יתחילו את בית הספר מנקודת זינוק נמוכה יותר מאשר בני דורות אחרים. נשמע מגוזם? מדוע, אם כן, בגירסה הפוכה, מוסיפים שעות לימוד לילדים טעוני־טיפוח, תוך הנחה כי תוספת השעות תעלה את רמתם?

על גב מי עושים קיצוצים? על גבם של ילדי גן ואמהות עובדות־אובדות? ■

תחיה בת־אורן

שקל סוכרזית שווה זהב

כל עוד מתייחסים אל השקל החדש כאל נפל, צריך כמובן להיפטר ממנו – להתיך אותו או לקבור אותו. היה גם עתונאי שהתייחס אליו כאל כפתור־בכח. הציע לקדוח בו שני חורים לתפירה. כל אלה אינם יעילים לדעתי, ולבטח אינם פתרון מיידי. לכן, אם זה מה שיש, והיצור הזה הוא שלך, צריך להתייחס אליו כמו אל טעות חמודה ואפילו מתקתקה.

אני מציעה להתייחס אליו כמו אל טבליות הסוכרזית שאנחנו נוטלים עמנו בארנק לכל מקום. אלה מאוחסנות הרי בקופסאות חמודות, מיניאטוריות, עם ציורי־חן ופיתוחי־חן וסגירות־חן למיניהן. נקנה לנו קופסת־פנדורה כזאת ונכניס בה את המטבעות החדשות, וחסל סדר החיפושים הטורדניים וכל הקללות המלוות אותן תוך הנבירות בארנק.

אם אתם שוקלים את ההצעה הנ"ל, מובטח לו לשקל שיתלווה לו כמעט באופן מיידי ערך סמוי. תארו לעצמכם: אתם פותחים קופסת־חן יוקרתית, ואתם נוטלים ממנו מטבע־סוכרזיתית ועצם הפעולה המלווה מתח וכבוד אופפת את המטמון כערך של מטבע זהב. נסו ותראו.

פעם, בימי קדם, היו שיטות של איחסון רעלים כאלה ואחרים בתוך טבעות מלכותיות. אני חושבת שלו היו מייצרים בארץ טבעות נפתחות, היו פותרים לא רק את בעיית הניטרוגליצרין, שחייב להימצא כהישג יד לחולי־לב – אלא גם את בעיית השקל הזעיר. ■

בן ליש

העיקר שלובשים נקי

את העניין תפסתי כבר בחורף הלפני־אחרון: זה היה החורף האחרון של היו"ר־סבידור וגזירת הז'קטים שגזר על באי יציע הכנסת ומיזנונה. עניין כזה ואחר חייב אותי להגיע אל בית־המחוקקים העברי, ועטיתי אפוא את הז'קט מפואר, והיחיד, שתלוי בארוני.

עטוף בז'קט הזה, שאותו קניתי במיטב כספי שלוש או ארבע שנים לפני־כן, פסעתי בגאווה אל תוככי המישכן. לא הספקתי להתיישב ודל"ת, עיתונאי בכיר בעיתון סוציאליסטי, גרר אותי לפינה מרוחקת, הצמיד אותי אל הקיר וקרח אותי במבט ארסי: „השתגעת?" סינן בזעם כשהוא אוחז בדשי הז'קט שלי, מטלטל אותם בכוח ואינו מרפה. „אתה כבר לא יודע מה אתה עושה? איך העזת לבוא ככה?" התבוננתי בדל"ת בסקרנות מסויימת: הוא אמנם ידוע כבעל נטייה להתקפי טירוף קלים, אבל חף מגילויי אלימות.

„מה קרה?" שאלתי בקול רך. „מה קרה?" הוא צרח, „מה קרה? תסתכל על הז'קט שלך, אידיוט!" הסתכלתי. חוץ מהקמטים שגרם דל"ת בטילטוליו הפראיים לא ראיתי שום דבר יוצא־דופן: אלא אם כן מחשיבים את הידורו המרשים של הז'קט. „תסתכל על הדשים!" צווח דל"ת, „ותגיד לי איך אתה לא מתבייש להסתובב ככה?"

יכול להיות, הירהרתי, שדל"ת שכח למה הדשים שלי מקומטים ומי קימט אותם. „תיכף", אמרתי לו בטון מרגיע, „תיכף אני אמצא מגהץ ואסדר את זה". „מה מגהץ?" שאג דל"ת, „מה תסדר את זה? זה אבוד! אבוד! אתה שומע? גמור!" בשלב הזה, כנראה, פרצתי בבכי ודל"ת, שביסודו הוא טוב־לב ורחום, הסביר לי שלז'קט שלי אין תקנה: „אתה מבין", אמר, „לא הולכים היום עם דשים רחבים כאלה. זה יצא מהאופנה. זה אאוט. היום הולכים עם דשים כאלה", הרים מעט את קולו, הידפה מהדשים העלובים שלי והצביע בעדינות על הדשים הצרים־להפליא של הז'קט המבוער שלבש. „תביט מסביב", סיכם דל"ת, „ותראה לי עוד אחד שלובש, כמוך, ז'קט ענתיקה כזה".

ואז, כמו שאמרתי בראשית הדברים, תפסתי את העניין.

העניין הוא אופנה. עניין חשוב מאוד. עובדה: אפילו בגיליון הזה מוקדשים לעניין החשוב הזה כמה־וכמה עמודים. למעשה, אין עיתון שיחסוך מקוראיו אשדים של מלים ותצלומים על אופנה, מעצביה, יצרניה, דוגמניותיה ואפילו רוכשיה ורוכשותיה. ממש חשוב מאוד.

עכשיו, תחשבו רגע: כמה חשוב באמת, למשל, ללבוש ז'קט שדשיו צרים על־פי צו האופנה, ולא חלילה ז'קט רחב־דשים, שעל־פי אותו צו־האופנה עבר מן העולם שנתיים לפני־כן. נכון שנורא חשוב? נכון? בחייכם: הרי עושים צחוק מאיתנו!

שימו לב: יום אחד מחליט חייט־בכיר (להלן: „מעצב־אופנה") בפריס (או בניו־יורק, או ברומא או אפילו בתל־אביב), שבבעלותו מיפעל לייצור בגדים (לרוב, מסחטת־זיעה אי־שם בדרום־מזרח אסיה), כי חסל סדר דשים רחבים בז'קטים, או די בעניבות צרות, או מספיק עם חצאיות מיני – ופוסק: דשים צרים, עניבות רחבות, חצאיות מקסי. ואתם, מטומטמים שכמוכם, מתמוגגים מהעיצוב הגאוני של ה„מעצב", ולא תופסים מה קורה כאן: חייט־הצמרת ימשיך להיות מולטי־מיליונר רק אם לא תפסיקו לקנות את הסמרטוטים שלו. אבל כמה ז'קטים רחבי־דשים נחוצים לכם בארון? שניים? ארבעה? עשרה? אתם תקנו עוד ועוד ז'קטים – מה תקנו? תרוצו לקנות! – רק אם יעבדו עליכם בעיניים ויספרו לכם שאת הז'קטים שכבר יש לכם צריך לזרוק לפח כי יצאו־מן־האופנה, ואתם חייבים לקנות את הז'קטים החדשים שנכנסו אליה (או כל סמרטוט־טקסטיל חדשני אחר).

הייתי יכול להוסיף ולהסביר את גודל הבלוף הבינלאומי הזה (אותו חייט שעובד עליכם עם השמאטעס, מוכר לכם גם בשמים, מציתים, סיגריות, ומה־לא (אפילו ריפוד למכוניות!), שעולים פי שלושה לפחות בזכות שמו המפואר); אבל אם לא תפסתם עד עכשיו, אם לא קלטתם ש„אופנה" היא בסך־הכל ביזנס – אין סיכוי שתבינו גם להבא. פראיירים כמוכם מקיימים את תעשיית הבלוף הזאת.

ואילו אני, כשתפסתי את העניין, גיליתי שוב שאימא שלי, כמו תמיד, צודקת! „ליש", אמרה לי לא־פעם בנעורי הקשים, „לא חשוב מה לובשים. העיקר שזה נקי ומסודר". ■

אידיס עופר. משימה בלתי אפשרית למלבישה.

מקצוע מהסרטים

לפה? היא משלנו, איריס עופר, תפוסה חזק בתעשיית הקולנוע בארץ. לא תראו אותה על המסך בתפקיד רומנטי חשוב, למרות שהיו כאלה שהיו נותנים לה תפקיד ראשי, כי בהחלט יש לה כל הנתונים.

איריס מעדיפה להשאר בצד השני של המצלמה, איפה שהאקשן בצוות ההפקה. משהו שנראה לה יותר מעניין, ולמרות שהעבודה קשה נשארים תמיד בצל, בחלק האחורי של המצלמה.

אז לידיעתכם, איריס משמשת בתפקיד מלבישה ולאחרונה ראו אותה מסתובבת בחוצות העיר עם חבילות ומזוודות מלאות, כמובן, בבגדים.

בקומדיה הפרועה החדשה „סופשבוע מטורף" שאו־טו־טו תעלה לאקרנים שימשה איריס כמלבישה. לתפקיד מכובד זה הגיעה לגמרי במקרה, שכן היא גיסתו של מפיק הסרט דורון ערן. לאיש בצוות ההפקה לא היה מושג איך בתוך 48 שעות הצליחה איריס לגייס את כל התלבושות לסרט – וכשתראו את גלריית הבגדים המגוונים שלובשים השחקנים בסרט תבינו שזו היתה כמעט משימה בלתי אפשרית.

בגלל מסירותה ואהבתה למקצוע, הפכה הגברת למבוקשת בקולנוע הישראלי ובקרוב נוכל לראות את תלבושותיה בסרטים ישראלים חדשים. ■

איקי שובל

ניחוח שינוי השם

פער הדורות בלט בועידה ה־29 של ה„פיוניר וומאן" בישראל, כאשר כמעט יום שלם הוקדש לנושא החלפת שמה של התנועה מ„נשים חלוצות" (באנגלית) ל„נעמת U.S.A". החברות הקשישות התעקשו להישאר בשם המקורי: „אנחנו חלוצות עד היום. אם נחליף את השם זו תהיה התעלמות ממייסדות התנועה: בבה אידלסון, עדה מיימון, גולדה מאיר".

החברות הצעירות טענו: „אבל אנחנו פעילות למען נעמת בישראל". הקשישות ניסו כוחן בפיליבסטר, בנאומים מתמשכים, אך בהגיע רגע ההצבעה הן נחלו תבוסה: 111 נגד החלפת השם – 223 בעד. הן לא אמרו נואש ואיימו שתגשנה ערעור. אך כבר באותו ערב בירך אותן ראש הממשלה, שמעון פרס, שהיה אורחן לסעודת ערב באולם הכנסים בהילטון (40 דולאר הצלחת: דגל סול, מרק, סטייק־פילה, זר ירקות, שטרודל תפוחים וגלידה): טוב עשיתם שבחרתם בשם שפירושו נועם. החברות בישראל אכן נעימות מאוד...

בפתח נאומו המדיני חלק ראש הממשלה מחמאה למזכ"ל נעמת, מאשה לובלסקי: „תחת הנהגתה התקיפה הפכנו אנו להיות 'המין החלש"... ■

תמר אבידר

ארבעה על קרן

ארבעה נגנים על קרן אלפים (ראיתם פעם קרן אלפים? משהו ארוך־ארוך־ארוך) ושירי יודל היוו את האטרקציה של ערב מוסיקלי בבית ציוני אמריקה. מקהלת הגברים של דרום טירול – כולם תושבי הכפר האיטלקיסים, בתלבושות מסורתיות – שרו בגרמנית. הקהל היה מבסוט: בכניסה לאולם העניקו לכל אחד סיכה זעירה בצורת מגלשה. ■

שגריר עם סגנון

בקבלת פנים חגיגית שנערכה במעונו של שגריר ארה"ב החדש, תומס פיקרינג, למזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר ולצמרת ההסתדרותית שלו, גילה השגריר שאת סדר יומו העמוס הוא מתחיל השכם בבוקר בשעור עברית פרטי של שעה. והוא תלמיד חרוץ מאד ומוכן ללמוד מילים חדשות גם בערב: כששמע שתרגום המלה „סגנון" הינו „סטייל", חייך ואמר בעברית: „אוה! אז יש לי סגנון!"

יש לו. ■

ליאורה עיני

העורכת – כאורחת

„התאהבתי בישראל ממבט ראשון בעת ביקורי הראשון כאן ב־1961", מודה ראנדי בראטלי, אלמנת ראש ממשלתה המנוח של נורבגיה, טרגווה בראטלי. אז, כמו בביקוריה הבאים בארץ, התלוותה לבעלה. הפעם הגיעה כחברה במשלחת מטעם ארגון ידידי ישראל של תנועת העבודה הנורבגית המציינת שנה למותו של טריגווה בראטלי בנטיעת יער על שמו ליד באר־שבע.

ראנדי בראטלי בת ה־61 ידועה בארצה לא רק כמי שעמדה לצד בעלה הפוליטיקאי, אלא כעיתונאית וסופרת בזכות עצמה. לדבריה, נולדה לתוך עולם העיתונות: אביה היה עורך עיתון והיא במקצוע משנת 1945. יום לאחר המלחמה, היא מספרת, יסדה שבועון חדש, אך באותה תקופה גם נישאה וילדה בזה אחר זה שלושה ילדים. ובהדרגה נאלצה להוריד את קצב עבודתה. משנתפנתה, היתה לעורכת עתון הנשים של תנועת העבודה הנורבגית וחזרה לכתיבה במשרה מלאה כשבעלה פרש מראשות הממשלה, ב־1975, והיה לחבר פארלמנט מן השורה. מאז היא כותבת באופן קבוע בעיתונים ושבועונים נורבגיים ואף פירסמה שורה של ספרים, ביניהם ספר הנקרא „מסעות עם ראש הממשלה" וספר על נשים שפגשה בארצות הרבות בהן ביקרה.

לפני שנה אף התפרסמו היומנים שלה משנות מלחמת העולם. היומנים, אותם כתבה בין שנותיה ה־16 וה־18, מתעדים ארועים של יום־יום באוסלו הכבושה בידי הגרמנים – חברים שנעצרו, חברים שנורו למוות. על אותם חברים נימנה גם טריגווה בראטלי, לו נישאה אחרי שחזר ממחנות ההשמדה בגרמניה. הוא גורש למחנות משום היותו סוציאליסט ופעיל בתנועת הנוער של מפלגת העבודה הנורבגית.

„בראטלי מעולם לא דיבר עם איש על הזוועות שעברו עליו במחנות הריכוז", מספרת אשתו. „כשחזר, התיישב והעלה את אשר עבר בכתב ומאז לא הזכיר עוד את העניין".

אל אותם מאה הדפים שמילא אז לא חזר בראטלי עד שנת 1980 וכעבור שנה פירסם את סיפורו האוטוביוגרפי על שנות המלחמה שלו במחנות הריכוז. „הוא כתב, אני ערכתי, שונינו בכינור" נזכרת ראנדי בראטלי. הספר, שחשף את הפוליטיקאי הותיק באור חדש לחלוטין לבני ארצו, היה בין לילה לרב־מכר. מאז מות בעלה בנובמבר 1984 ממשיכה הגב' בראטלי בעבודתה העתונאית ויש בכוונתה להכין מספר כתבות על הארץ. ■

רות שוורץ

ראנדי בראטלי: אשת ראש הממשלה – כעתונאית.

קורים דברים

מקור והעתק עם קובנר.

צילום: ראובן קסטרו

מסע דילוגים

"הבסיס הוא לונדון, המזוודה היא הבית", כך המוסיקאי דורון סלומון שחי כבר די הרבה שנים בלונדון, עם אשתו השחקנית ניצה שאול. מאז שדורון סלומון, נגן גיטרה, התחיל לנצח על תזמורות, הוא מספר: "אנחנו נודדים הרבה, מדלגים מארץ לארץ. השנה לא הייתי אפילו שבוע אחד רצוף בלונדון".

במסגרת מסע הדילוגים המוסיקאלי שלו, הגיע עכשיו סלומון גם לישראל והוא מנצח על שלושה קונצרטים עם תזמורת חיפה. ניצה שאול ובתם בת השנה איתן, עוד תשארנה כאן, גם אחרי שדורון ימשיך במסע הדילוגים שלו לכיוון שוודיה, שם הוא משמש כמנהלה המוסיקאלי של תזמורת.

לא מזמן שהו בני הזוג סלומון־שאול חודשיים בניו־זילנד. דורון ניצח שם על 26 קונצרטים וניצה היתה הסולנית של שלוש יצירות שאותן דיקלמה, שיחקה, שרה וגם ניגנה על כלים שונים. אחת מאותן היצירות "פרנקשטיין" – סיפור מוסיקאלי־קאברטי על ערפדים, שכתב המלחין הוינאי בן זמננו, גרובר – הם מקווים להעלות בקרוב גם בארץ. ■

אירית רותם

בין שתי נשים

מיכאל קובנר, צייר, גר בירושלים, מציג בגלריה "בינט" בתל־אביב תערוכה חדשה בשם "פורטרטים". זו התערוכה הרביעית שלו בגלריה התל־אביבית, עד עכשיו צייר והציג רק נופים, זו הפעם הראשונה שהוא מציג פורטרטים.

מיכאל קובנר, יליד 1948, גדל והתחנך בקבוץ עין־החורש, נשוי למימי, גרפיקאית. מימי וחברת המשפחה ששמה מיכל, הן גיבורות 15 הפורטרטים שצייר קובנר בשנה האחרונה. כל התמונות, המאד צבעוניות, הן כמעט באותו הגודל, כמטר על מטר של שמן על בד. אילו הן תמונותיהן של אותן שתי נשים, אבל "במצב רוח שונה".

מיכאל קובנר בחר דווקא במימי ובמיכל כמודלים, "כי זה הכי קל להתחיל פורטרטים ראשונים עם נשים שמכירים ואוהבים את הפנים שלהם", הוא מסביר. "הרקעים הצבעוניים פרחוניים, זה חלק מהעסק. החוץ הדקורטבי זה ביטוי לפנים נפשי".

לפתיחת התערוכה, בשבוע שעבר, הגיעו חברים של קובנר מירושלים. גם אביו, המשורר אבא קובנר, שהסכים רק להגיד, "אני אוהב את התערוכה הזאת", היה שם. במשפחת קובנר לא מערבבים שמחה בשמחה. הבן, אגב, כדבריו "לא כותב בכלל, רק מצייר כבר די הרבה שנים".

התערוכה מוצגת שלושה שבועות. מחירי התמונות זהים, 1,200 דולר. ■

אירית רותם

ניצה שאול ודורון סלומון. עכשיו בארץ.

צילום: עמרם גלמי.

גם תרבות גם פילנטרופיה

בחוץ נבחו הכלבים – בפנים ניגנו את מוצרט.

זו השנה השניה שאנשי החוג המוסיקלי של סביון מארגנים קונצרטים קאמריים על כוס קפה ועוגה בבתים פרטיים, כאשר ההכנסות קודש למילגות לאמנים צעירים המייצגים את ישראל בתחרויות בינלאומיות בחו"ל.

הקונצרט האחרון – שהיה הראשון מבין ששה המתוכננים לעונה זו – נערך בחווילתה של משפחת דג'יאן בסביון. נושא הערב היה, כאמור, מוצרט. נביחתם של הכלבים בחצר היוותה רק רקע מעלה חיוכים. ניגנו הפסנתרנית ודית מילר – תלמידתו של אריה ורדי; החלילן ליאור איתן – איש הסינפונייטה של באר־שבע ותלמידו של אורי שוהם; אריות מתוך חליל הקסם ודון ג'ובני שרה הסופראן שוש לגול, תלמידתן של נתניה דברת ומירה זכאי.

בין האורחים בסלון המהודר גילינו את פרופ' שמעון רוכמן מהחוג למוסיקולוגיה באוניברסיטת בר־אילן, משה אפשטיין מהסינפונייטה של ב"ש והזמרת מירה זכאי. "כן, אני בהחלט מאמינה שיש עתיד לאופרה בארץ. אני אופטימית", אמרה זכאי כשתלמידתה סיימה לשיר. ■

ליאורה עיני

ודית מילר ליד הפסנתר. עומדות: שרה לביא (מימין) ודניאל דג'יאן, שתיים ממארגנות החוג.

צילום: דפנה קצוף

לבמט N 505" — מכונת הכביסה במחיר המפתיע ביותר בשוק הישראלי.

מחקר ופתוח של טובי המהנדסים במפעלי א.א.ג. — גרמניה, הביאו להצגת מכונת הכביסה האלקטרונית שאין דומה לה.

★ בזכות הטכנולוגיה המתקדמת, מופעלת המכונה האלקטרונית ע"י כרטיסים אלקטרוניים, ויש בה רק כ-⅓ ממספר החלקים במכונה רגילה. לכן, היא אמינה יותר וקלה בהפעלה ובשרות לשנים רבות.

★ לאלקטרונית של א.א.ג. מובטחות 15 שנות בטוח אחריות ע"י EVIS, למרות שהחוק מחייב 6 שנים בלבד!!!

★ האלקטרונית של א.א.ג., הותאמה לחידושי הטקסטיל האחרונים, ויש בה תכניות מיוחדות לצמר ולאריגים עדינים. היא שקטה וחסכונית יותר ויש בה תכניות מיוחדות לחסכון בחשמל ובמים.

★ התוף (48 ליטר, 5-6 ק"ג), הדוד וגופי החימום עשויים נירוסטה והגוף החיצוני מצופה ב-3 שכבות של אבץ וצבע אמאייל. המשטח העליון מתפרק לשם התאמה לריהוט (BUILT IN).

מעתה יש בישראל רק 2 סוגים של מכונות כביסה: האלקטרונית של א.א.ג. — וכל השאר...

שרות ואחריות אויס EVIS

AEG

מסורת של איכות!

להשיג רק בחנויות המובחרות.

אירית רותם
צילום: עמרם גלמי

החיים זה לא סרט

"הקרב האחרון על הוועד" הסתיים בימים אלה, ברב־קומות תולוני שהיה לאתר צילומים לסרטם של הגששים. אנשי צוות ההסרטה, שהשתלטו על חמש דירות ריקות בבנין ש־32 מדירותיו כבר מאוכלסות, מפרקים את התפאורות, מקפלים את שלל הכבלים שהתפתלו בחדר המדרגות ואורזים את הציוד שחסם את המעברים ורמס את הגינה. חייהם של 32 משפחות חוזרים למהלכם התקין. לדיירים, שרובם בוודאי ינשמו לרווחה, התברר, שלעשות סרט ולראות סרט, אילו הם שני דברים לגמרי שונים.

רחוב משה דיין, שכונת „נאות דנקנר", קרית בן־גוריון בחולון. גדולי האומה והקבלן הונצחו בדרך לבית הקברות. מדירת הפנטהאוז שאף היא שימשה בשלב מסוים כאתר צילומים, נשקף נוף של מצבות. ביום בהיר אפשר, אולי, לראות משם לנצח.

חבצלת ואברהם ביבס גרים
אמנם רק בקומה השניה, אבל יש להם תינוק בעגלה והם מחכים בסבלנות למעלית. „כל היום המעלית איננה", מתלוננת חבצלת, ברוח דווקא טובה. „זה מקשה עלינו את החיים, גם כל הבלאגן והרעש הזה. לא תיארתי לעצמי שזה יקח כל־כך הרבה זמן. חשבנו יום יומיים, נראה את הגשש ונשמח", היא אומרת. „נקווה שזה יעבור, מה נעשה יש לנו ברירה. כולנו חתמנו שאנחנו מסכימים שיעשו פה סרט, חשבנו הגשש יעשו שמח, יהיה בידור לילדים. אולי בהופעות הם מצחיקים, בזיים הם מאד רציניים", תורם הבעל אברהם את חלקו לשיחה, שמתפתחת ליד דלת המעלית.

כשהגששים רוצים, הם יודעים להיות מצחיקים גם „בחיים". שייקה, למשל, גומר להצטלם בדירה אחת והולך ללוות בדירה אחרת. הוא מבקש קפה „וגם כן איזה ואפלה או ביסקוויט לקפה. זה בשביל הקפה, לא בשבילי", הוא מסביר, מתעלם מהציחקוקים ההיסטוריים שמפליטות שתי ילדות שמציצות פנימה ותיכף בורחות. גברי קורא עתון, פולי מתלבש ומתאפר לקראת הסצינה הבאה ושייקה בינתיים מפרגן לאוכלוסיה המקומית: „אני חושב שהדיירים נרגעו לאט לאט. הבינו שזאת עבודה, שאין מערכונים; ושכנינו, כל הזמן מזיזים אותם. קנו דירה, אומרים להם להיות בשקט. השתלטו להם על החיים, אבל הם ממש בסדר. מתוך פיצוי הזמנו את כולם לסרט והם גם מזמינים להצגה שלנו".

השכנים מצידם אכן שמחים, אבל גם גאים להיות - [illegible] זמנית - חלק מתעשיית הבידור הישראלית. השכנה עצמונה ומיר הקפידה כל בוקר, לפני העבודה, להביא להם קפה שחור ועוגות שאפתה. בנה ליאת, בת 8, אמרה שזה „נורא כיף" והיא „נורא אוהבת את הגששים". הילד, שאחד מעובדי ההפקה צעק עליו „ילד, לא לעבור עכשיו, יש פה חשמל", אמר גם כן „שזה דווקא כיף ונורא מעניין". גם הילדות שעלו 8 קומות ברגל, כי נמאס להן לחכות למעלית, דיווחו שמצידן זה בסדר.

למטה, ליד הגינה הרמוסה התגודדו כמה נשים מוקפות בילדים. הסימפוזיון השכונתי - בהשתתפותן של שש נשים וכעשרה ילדים - שהתעורר שם בעקבות השאלה, „איך זה לחיות בבית שמצלמים בו סרט", נשמע בערך ככה: „עם תינוקות זה לא כל־כך נעים. בלבול מוח גדול, דורכים על כל מיני חוטים, צריכים להיות פתאום בשקט, מחכים שעתיים למעלית ושנמאס מטפסים את כל הקומות ברגל. לא פשוט. קשה, אבל חוויה לגדולים ולקטנים. הנכדים שיצלמו את הילדים, עכשיו אנחנו מחכים.

„אפשר לעשות את זה פעם אחת, לא יותר. הכל נהרס, הגינה הוקלקלה, הצמחים התכווצו, הנכדים שידרו הכל. לילדים זה מאוד כיף, הם רואים את הגששים בגודל טבעי ונהנים מהבאלגן. עכשיו אנחנו רואים מה זה סרט. אני מקווה שזה לא יקלקל לנו את ההנאה מלראות יותר סרטים. למדנו מה זה 'קאט' ועוד כל מיני מילים כאלה, כשנראה סצינות תמיד נחשוב אולי עשו את זה ככה, או ככה. בכלל לא ידענו שאת מה שבסרט רואים אולי דקה, לוקח לצלם איזה יום שלם. למדנו משהו".

גם אנשי ההפקה של הסרט, מתברר, למדו משהו. „בשום סרט שעבדתי בו, עוד לא נתקלתי באנשים כל־כך נחמדים וסבלניים. שמים להם חבלים, מזיזים אותם הצידה, צועקים עליהם להיות בשקט והם מחייכים. סופר נחמדים, איזה אורך רוח שיש להם", התפעלה מנהלת ההפקה של הסרט, סמדר. למרות אי הנוחות הזמנית, אומרים רבים מבין דייריו הסובלנים של בית מס' 22, ברחוב משה דיין בחולון, „את החוויה הזאת נזכור כל החיים". ■

כל מיני

הדלת המגולפת והתנור המשמש תיבת מכתבים.

במרומי שוויץ

יש לכם תנור חימום ישן־נושן. מדוע שיאבד עליו הכלח ... מה אתם עושים בו? זורקים ליגל הגרוטאות?

לא כך נוהגים השוויצרים. בעיירה ברינץ, השוכנת ב"ברנר אוברלנד" (רמת ברן) הידועה כמרכז אומנות הגילוף בעץ ראיתי תנור חימום ישן מוצב בפתחו של בית ומשמש תיבת מכתבים. התנור נצבע בצבע שחור מבהיק, על קדקודו הוצב עציץ של פרחי גרניום אדומים־לוהטים, ובחזיתו נרשמה המילה "פוסט" (דואר), על מנת שהדוורים לא יטעו בייעודו.

דלת הכניסה הדקורטיבית לדירה עוצבה וגולפה בידי בעל הבית עצמו, שהוא אחד מעשרות אומני הגילוף בעץ בעיירה זו. הדמות החרותה על הדלת היא, כמובן, דמותו של בעל הבית עצמו. הוא נראה יורד מן ההרים, מקל בידו ומקטרת בפיו. המכונה צרה בעץ הגולמי את הצורה הראשונית, ואילו היד המאומנת היא המעצבת את התוצר ומפיחה בו רוח חיים.

יש לקנא בהם בשוויצרים, לא רק בגלל חושיהם המפותחים ליופי, ועל שהם הופכים כל גרוטאה לחפץ נוי, אלא גם על החיבה הנודעת מהם לגינת הירק לתצרוכת עצמית. בכל בית, לצד הפרחים וצמחי הנוי — גם חלקה של ירקות. ■

כתב וצילם
אהרן אבניר

זה "הסידור" שמחכה לגואל.
צילום: שמואל רחמני.

דרך המשי

למי שהתאכזב מהשקעות במניות הבנקים, תפ"ס, פק"מ וכל היתר, נפתח ברמת־אביב ג' אפיק השקעות חדש: פרחי משי. במבט ראשון, החנות "כלניות" נראית כחנות פרחים לכל דבר. רק בחינה מדוקדקת יותר מעלה את המימצא המפתיע: אולי הפרחים הם ממשי, אך הם שווים זהב. אחרת, איך אפשר להסביר את מחירו של סידור הפרחים (המרהיב) המוצג בחלון, 300,000 (שלוש מאות אלף) שקל?

רות מוזס, בעלת החנות, מסבירה ללא קושי: "הפרחים מסודרים בכלי קרמיקה שמחירו 58,000 שקל. כל נוצת יען (ויש שבע כאלה) עולה 10,000 שקל. פרחי המשי והפרחים החנוטים המשולבים בסידור הפרחים עולים כ־1,000 · 1650 שקל. עבודת הסידור עצמה אורכת כשעה וחצי, ועבורה, בחישוב כולל, משלם הקונה רק 22,000 שקל. אז מה היה לנו?

אצל רות מוזס מבחני כניסה קפדניים. לא כל פרח עובר את הביקורת ורק פרחי המשי "המיוחסים" מגיעים לשם. השטח של מבחני קבלה אינו זר לה, כנראה. לפני שעסקה בפרחים, הייתה רות במשך 14 שנה מנהלת הצגה, אשת קול ואחראית טכנית בתאטרון באר־שבע, ב"הבימה" ובבלט הישראלי. עכשיו היא נותנת בנה לא רק לפרחי משי, אלא גם לפרחים חיים, ולעולם אינה מערבת בין פרחי משי לפרחים אמיתיים. אליה הביתה נכנסים רק פרחים חיים, היא אומרת.

הסידור של ה־300,000 עדיין בחלון־הראווה. ■

גוני סגיר

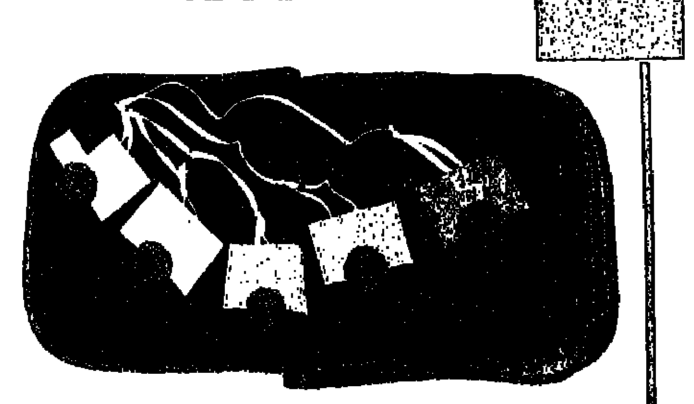

משחק ומחשבה של שדות־ים

לחץ אותי, פרק אותי...

בספר הזה אין אולי עלילה סבוכה או גיבורים שמציתים את הדמיון הפרוע, אבל יש בו הרבה חן וצבע ובעיקר, עיסוק מרתק לקטנים־קטנים שבינינו, שהוא גם כיף וגם אמצעי נהדר לרכישת מיומנויות. הספר הוא "משחק ומחשבה", מבית היוצר של קיבוץ שדות־ים, ומחירו 24,000 שקלים ישנים וטובים. על דפיו הכחולים כחול־ג'ינס, יש אפליקציות צבעוניות של דמויות וצורות גיאומטריות, שמתחברות ומתפרקות בכל מיני אמצעים שאחר כך יכול הקורא הפעיל לפגוש אותם בחפצים שגרתיים כמו נעליים או בגדים.

אפשר למצוא את הספר ברשת המשביר־לצרכן, ב"חנות בכפר" של בית־חרות, בחנות מירצפות שדות־ים שבדיזינגוף סנטר, בספרית הפועלים ברחוב אלנבי בתל־אביב, ב"זניוק את מיכלין" בחיפה, או על ידי הזמנה ישירה מן הקיבוץ, באמצעות צ'ק בדואר. ■

אורית הראל

חיי כלב

מועדון חדש בא למדינה – מועדון לבעלי גורים. של כלבים כמובן. על שום מה ולמה? כי מביני דבר, כמו איתן אטינגר, גבי אודן ורוני סאס, שכולם קשורים בחוג הישראלי לכלבי הגנה והצלה, העומד מאחורי המועדון החדש, הגיעו למסקנה כי יש לעשות משהו, על מנת לוודא שכשגור חדש מצטרף למשפחה, הוא יהיה זה שיחיה חיי כלב ולא בעליו.

אטינגר וחבריו טוענים שכלבים רבים, בהיותם גורים, מקבלים חינוך גרוע, לא מתוך כוונה רעה חס וחלילה, אלא פשוט מתוך חוסר ידיעה של הבעלים, וכתוצאה מכך, לא אחת משעבד הכלב את בעליו, וגם תושיו הכלביים נפגמים. חוץ מזה, מסתבר שיש הרבה אנשים שרוצים כלב, אבל לא בדיוק יודעים מה לעשות איתו. לכל אלה, ולכל שאר סקרני הגורים למיניהם, מיועד המועדון החדש שכל שירותיו יינתנו חינם, ממש כמו שהחוג לכלבי הגנה והצלה, הפטרון של המועדון, פועל בחינם, כגוף וולונטרי.

מה ייתן המועדון? ייעוץ, תשובות לשאלות והרצאות לקבוצות שיתארגנו במסגרתו, על דברים שקשורים בכלבים וגורים כמובן. בכל שבת בבוקר יהיו אנשי המועדון בקניון איילון, בחוץ, ליד המכולה שלהם, ויענו לכ מי שישאל משהו על כלבים. "החוג מיועד לכל סוגי הכלבים", מדגיש אטינגר, "אנחנו מכוונים את בעלי הכלבים ליצור קומוניקציה עם הכלב, ללמוד איך לטפל בו". ■

אורית הראל

לעשות בית*

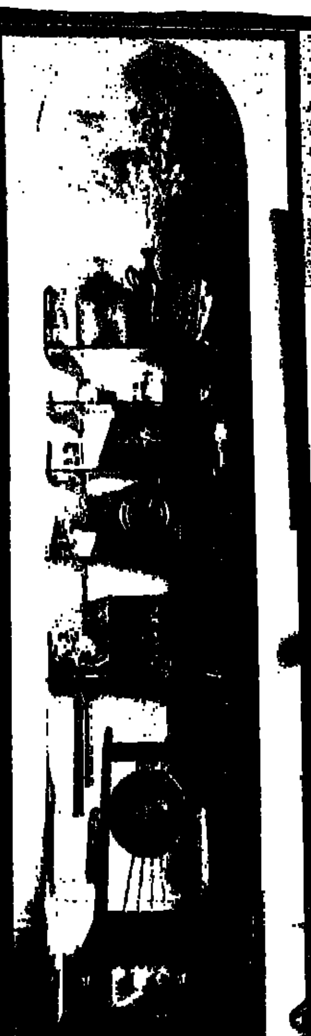

גומחה מקושתת בתוך הקיר ובה מדפי זכוכית. הרי לכם אחת הדרכים העתיקות ביותר, וגם אחת היפות והנוחות ביותר, לסידור חפצים קטנים ומגוונים, תוך הבלטת ייחודו של כל אחד מהם.

▲ מדף יציע אוסף בקבוקים כהווה עיטור יפה לחדר.

שורה של מדפי קיר נתמכים בשלושה עמודים. והו סידור אידיאלי לדירה שבה הרבה חדרים ומעט מקום. אבל, זהירות! אם המדפים לא יהיו מחוזקים ונתמכים היטב, הם עלולים לכרוע תחת נטל הספרים, שמשקלם לא קל. ▼

שורת גומחות, שנתקבלו בעזרת ריבועי מדפים מעץ צבוע, מאפשרת את סידורם של הספרים וגם הקצאת מעט מקום לחפצי קישוט המגוונים את המראה הכללי. מוטב לסדר את המדפים כך, שניתן יהיה להזיזם מעלה או מטה, כדי להתאימם לגובה המשתנה של הספרים. אם המדפים קבועים, יש לדאוג לכך שאחדים מהם יהיו גבוהים יותר, מאותה סיבה.

חפצים על מדפים...

אין אווירה חמה והדרת מסוגלים ספרים, טורים טורים צבעוניים, עליזים וחמורי סבר גם יחד, להשרות על הדירה כולהו אלא שהם מהווים גם בעיה לא קטנה, הן מבחינת תנאי הצבתם (משקלם רב יותר מכפי שניתן לחשוב, והם גם זקוקים למקום נרחב) והן מבחינת סדרי הנקיון (ניסיתם פעם לאבק את ספרי הבית בעת ניקוי הפסח?).

אם אין יודעים כיצד להציב את הספרים בדרך נכונה, הם עשויים להשרות עלינו תחושת מועקה, אי־סדר וקיטש. אך לכל בעיה פתרון משלה. עלינו רק ללמוד לראות בספרים דבר שאין להניחו סתם באיזה מקום, אלא לראות אותם כחפצים שאת תכונותיהם .

האסתטיות־קישוטיות אפשר לנצל לעיצוב נהדר של גומחה או קיר. אמרנו "גומחה", ולא במקרה. המקום האידיאלי לספרים הוא גומחה בקיר, הן אם זו גומחה טבעית והן אם היא תוצאה של תחבולות שונות. בגומחה כזו כדאי להציב את הספרים, וביניהם חפצי אמנות אחדים (פסלון, תצלום וכדומה), שיקטעו את החדגוניות של שורת הכרכים. גומחות אפשר ליצור בעזרת מדפים וכוננית, שתפקידם כפול: לקשט את הקיר ולשאת את הספרים. הסוד הוא בכך, שאת מכלול הספרים יש לראות כעין שטיח קיר תלת־מימדי, התלוי על הקיר, וכך עלינו לטפל בו, תוך שיבוץ נכון של החללים והצבעים. המצב האידיאלי הוא, כאשר עומדים לרשותנו טורים של גומחות או מדפים המסודרים בתשלובת גיאומטרית, כך שנוכל למלא אותם ספרים ולהשאיר חלל ריק, פה ושם, לצורך אחסון הפריטים החוצצים (חפצי אמנות וכדומה). התייחסות דומה קיימת באשר להצגת אוספים לראווה, ויהיו אלה אוספים של צלחות, פסלונים או כל דבר אחר; גומחה אחת או יותר, מדף אחד או מדפים אחדים, יאכלסו את האוסף בצורה המותאמה לכך ביותר.

יש לזכור שאם אנחנו מחלקים את המדפים ליחידות שונות, ניתן להתייחס לכל יחידה כזו כמוצג נפרד ולהעניק לה רקע בצבע שנבחר בו. עלינו רק לדאוג לשני גורמים חשובים: לתאורה נכונה שתבליט את החפצים, ולמירווחים שבין חפץ אחד למשנהו, שיאפשרו הדגשת כל חפץ כראוי. אם לא כן, לא נקבל אלא גיבוב של קווים וחפצים, שבו אף החפץ הנהדר ביותר ילך לאיבוד.■

* מתוך "ספר הבית" (הוצאת "כנרת")

אשה

אסתר אדלשטן, קופנהאגן

ליב אולמן. חיי הזוהר נמאסו עליה.

התדמית החדשה של השחקנית הנורווגית ■ במקום חוג הסילון – ארוחת ירק במאהל בסודן ■

עולמה השלישי של ליב אולמן

"הייתי צריכה להיות אחות רחמניה באחת מהמדינות המתפתחות. הגורל רצה אחרת והפך אותי לכוכבת בד ידועה. אשתדל לנצל את הזוהר והפרסומת כדי לסייע לילדי ואמהות אפריקה הגוועים ברעב", מוסרת לעיתונות הסקנדינבית הכוכבת הנורווגית ליב אולמן, שהגיעה בשנים האחרונות למסקנה כי חיי הזוהר מרוקנים מתוכן וערכים.

את חוג הסילון היא החליפה משכבר לחברתם של נציגי יוניצ"ף ומרינאים אפריקאים; היא מבכרת ארוחת ירק במאהלים ובקתות תבן בדרום תימן, מצרים וסודן על פני מלונות הפאר ומסעדות היוקרה שלהם הורגלה . את מיטב כישוריה הדרמטיים היא משקיעה בשכנוע אילי הון ופוליטיקאים בכירים ממדינות השפע האירופאיות לתרום סכומי עתק לאוכלוסיה הנחשלת, הגוועת ברעב והמתפגרת בעולם השלישי. תפקידה כשגרירת יוניצ"ף ממלא את חייה בתוכן ומשמעות.

הסבה המקצועית של ליב אולמן החלה לפני מספר שנים. כשעמדה והמתינה כדי לעלות על הבימה באחד התיאטראות הידועים של הוליווד, חלפה לפתע מחשבה במוחה "מה אני עושה כאן?" ליב שאלה עצמה מדוע היא חייבת להתרוצץ 25 שנה בין בימות תיאטרון ואולפני הסרטה ומדוע אינה מקיימת חיים פרטיים משלה ומנסה לגלות מי היא ליב אולמן האמיתית שמאחורי האיפור והמסכה.

"נראה שהייתי צריכה להגיע לגיל מסויים ולשלב מסויים בחיי כדי להווכח כי קיימים דברים חשובים יותר מהתרכזות עצמית אנוכית בקריירה שלי ובהצלחותי. חשתי כי חיי הפכו לחלל ריק". ליב אולמן החליטה לבקר באזורי הקטסטרופה של אפריקה ולהתרשם כמו עיניה מהמתרחש שם. כששבה מביקור זה וגילתה כי הקונגרס האמריקאי החליט לחסוך ולקצץ מתקציב יוניצ"ף, היא הרעישה עולמות, הפעילה את מיטב קשריה והצליחה לשכנע את הסנטורים והאמריקאים להכפיל את תקציב יוניצ"ף. את ניצחונה היא אינה זוקפת לאישיותה או כח שכנועה, אלא לעובדה הפשוטה כי "הגברים החשובים הללו, מתים להצטלם בחברתה של שחקנית קולנוע".

מאז פועלת ליב אולמן בהתנדבות כשגריר יוניצ"ף, מוותרת ברצון על קריירה זוהרת וסכומי עתק שהרויחה מעבודתה. "מאחר שאיזו משמעות יש לכל הכסף שבעולם לעומת סיפוק אמיתי בחייםז" היא אומרת. "בהיותי השחקנית הידועה והאהובה של אינגמר ברגמן זכיתי לכל שחשקה נפשי. עושר, שבחים, הערצה, רומנטיקה ואהבה. אך לפתע בגיל 45 חשתי תשוקה עזה להתחדש". במסעי הרצאות הסברה, וגיוס תרומות מקדישה ליב אולמן את חייה לאמהות וילדי העולם השלישי בד בבד עם מתן ייעוץ בהקשרי היגיינה, ילודה ותזונה נכונה. היא מלמדת אותן לדוגמה להעדיף הנקה בחלב אם על אבקות חלב ובקבוקים מזוהמים.

ליב אולמן מגדירה עצמה כפמיניסטית שרופה, שכל חייה היתה יצור שסוע ומתוסכל. היא התייסרה שנים רבות בין עבודתה כשחקנית לייעודה כאם, היא כרעה מתסכול עמוק וחששות כבדים של "מה אומרים עלי האחרים" ולבה דאב לכשכתב עליה אחד השבועונים כי היא שחקנית מרשימה שהזניחה את בתה לין למען ההצלחה. נראה, שליב אולמן הצליחה להשתחרר מתסכולה ברגע שאמצה לעצמה את התדמית האנושית החדשה. ■

קח את ההנחה בתחילת העונה
20% 30% 40% הנחה!
הכל ב-3 תשלומים!

כל הקנה בסכום מעל 200,000 שי יכול לשלם בשלושה תשלומים שוים ללא ריבית וללא הצמדה:
שליש בקניה
שליש בינואר 86
שליש בפברואר 86
מבצע התשלומים – כולל את כל המוצרים ברשת וגם את אלה שנמכרים בהנחה.
אפשר לשלם גם בשיקים וגם בכרטיסי אשראי.
ישראכרט אלא מה.

הנחות בכל המחלקות
שלום אחים
רשת חנויות הכלבו הגדולה בישראל

מבצע ארצי לחנוכה
אפיכל

לרגל חג החנוכה מוזילה אפיכל את מחירי כל המוצרים הדרושים להכנת סופגניות ביתיות חמות וטעימות:
- קמח תופח 350 גרם ו-1 ק"ג
- תערובת להכנת סופגניות (עד 25 סופגניות מקופסה)
- כל ריבות אפיכל
- קונפיטורות 778 - בית יצחק - במבחר טעמים חדשים מפירות אירופאיים.

המבצע בכל רשתות השיווק והמרכולים.

המבצע עד 15.12.85

יש משהו טעים לאכול? אפיכל סופגניות

גבריאל שטרסמן
איור: עדלי סטוק

שניים אוחזים בילד

האב התאלמן. בנו הפעוט נמסר כ„פקדון" להורי האשה המנוחה. האב נשא אשה שניה. הסבים סרבו להחזיר את הילד. בית המשפט קבע: מקומו של הבן בבית אביו. הר געש של רגשות נסתם בפקק של חוק.

ש

סע של אהבה הרעיפו הסבתא א. והסבא ב. על נכדם הפעוט. גידלוהו בשקידה, הקדישו לו מזמנם ומקיבם ובמוטו של דבר נאלצו להחזירו לאביו. חתנם לשעבר. אף כי המעשה התרחש לפני שנים אחדות, הותר רק עתה לפרסום ע"י בית המשפט העליון ומקוטל בו סיפור אנושי נדיר המלמד, בין השאר, כי גם שטף אהבה עלול להוליך קשיים.

מעשה באב, שהיה נשוי לבתם המנוחה של א. וב. וממנה יש לו ששה ילדים שהקטן בהם הוא הקטין, נשוא המשפט. אשתו הראשונה של האב נפטרה לפני שבע שנים כשהיתה בת 33 שנים והאב נותר אלמן עם ששה ילדים כשהקטן בן פחות משנה. כמועד כלשהו מאוחר יותר מסר האב את בנו הקטן להורי אשתו המנוחה, כדי שיטפלו בו משום שלא היה ביכולתו, כאדם עובד, לטפל בו כהלכה.

האב טען כי עשה את הדבר לבקשת הזקנים ומשום מניעים נעלים לאפשר להם למצוא נחמה בטיפול באחד מילדי בתם. הילד נמסר בהסכמה הדדית והזקנים חינכוהו במשך חדשים ארוכים בדרך ובאופן שלא היה אפשר למצוא בהם דופי.

כעשרה חדשים לאחר פטירת אשתו, נשא האב אשה שניה, גרושה ואם לילד. לאחר שחזרו מירח הדבש ביקש האב מהורי אשתו הראשונה להחזיר לו את בנו (בינתיים עזבה אשתו השניה של האב את הבית). כל הנסיונות להגיע להסדר בין הצדדים עלו בתוהו. האב פנה איפוא לבית־המשפט המחוזי בירושלים והשופט ורדימון זיילר פסק לטובתו.

בינתיים כבר היה הילד כשנתיים ימים ברשות הזקנים ונהנה מטוב לבם וגם מאהבתה של דודתו, אחותה הצעירה של אמו המנוחה. לא היה פלא ברבר, שבסבך רגשות נסער זה נתהוו יחסים בלתי אוהדים ומסוייגים בין משפחת הזקנים לבין משפחתו של האב ואלה מנעו כל פתרון המבוסס על הסכמה, ישוב הדעת והתחשבות הדדית.

מעבר לנקודות המשפטיות, שבעטיין סירב בית־המשפט המחוזי להעתר לבקשת הזקנים, ציין השופט זיילר כי „היחסים הנוצרים בבית־אבא בין האחים הם זרע המנביט פרי למשך כל החיים. אותה עזרה הדדית, תמיכה, סעד רוחני, משענת ואהבה השוררים, כך יש לקוות, בין אחים משך כל חייהם וניזונים כולם מאותן שנים לא ארוכות שמבלים הילדים בבית אחד, בחיק הוריהם – – – – שום עושר ורווחה פיזית וחומרית אין להם תחליף לחיי משפחה כעין אלה, אפילו כשמרובר בחיי משפחה שיש בהם משום לחם צר ומים לחץ. אין ספק שחיי השעה של הקטין הם יפים, מרווחים וטובים והתנהגות הזקנים כלפיו היא כמעט ללא דופי. אמרתי 'כמעט'" – המשיך השופט – „משום ש'אכול דבש הרבות לא טוב' – – – – מידת הפינוק שהוא זוכה לה היא גדולה וההרגל שעוד מעט וייהפך קבע, לראות עצמו כיחיד בעולמו של הקב"ה בעוד שלאב יש משפחה עניפה היא בבחינת רעה חולה. העובדה שהילד קורא לסבתו ולסבו 'אבא' ו'אמא' אף היא ממידת הלאי רצוי".

בפי השופט היתה ביקורת על פסיכולוג מומחה, שסבר כי אבי הילד „אינו מסוגל להיות אב":

„...תפקיד של אב אינו נרכש באולפנות פסיכולוגיות, ואב אינו ממלא תפקיד של אב מעצם ההגדרה והמהות הביולוגיים. יש מקרים קיצוניים שהאב אינו רוצה בתפקיד זה וזונח ילדיו, ויש שהחברה נוטלת ממנו בעל כורחו תפקיד זה. למזלנו לא זהו המקרה כאן... אני מניח כי לפי מבחנים אלה הרבה מההורים לא היו ואינם מתאימים להיות הורים, ואולם החברה חיה ומתפתחת כשהיא מכירה בכך שגם כאלו המוגדרים כמי שאינם מסוגלים להיות הורים על ידי אנשי מקצוע היודעים את רזי הנפש, מקיימים את תפקידם מי יותר טוב ומי פחות".

ואולם בפי השופט היתה ביקורת גם כלפי האב: כמו הורי אשתו המנוחה, אך ביתר שאת. „הוא לא הבין ולא השכיל למצוא את שביל הביניים הנאות בין החיים החדשים שהוא בונה עם נישואיו החדשים, לבין [illegible] שהוא חייב לא רק לזקנים כהורי אשתו המנוחה, [illegible] רק לזכר אשתו המנוחה, אלא לבניו שהם גם בני אשתו המנוחה ונכדיהם של הזקנים".

לאחר שהשופט זיילר פסק, כי יש להחזיר את הילד לאביו, תוך נקיטה בצעדי לוואי, שיכינוהו הדרגתית לשינוי בחייו, ערערו הזקנים לבית־המשפט העליון [illegible] פצעים נפתחו מחדש. השופטים עשו מאמצי שכנוע כדי להביא להסדר מ ו ס כ ם, אשר „עצם היווצרותו וקיומו כתור שכזה עשוי היה להרפות מתחים ולהקל על המעבר השליו וההדרגתי מבית לבית; אולם הס[illegible] לאור נסתייע בידינו ואף על פי שהאב הסכים לפשרה שגרעה מזכויותיו" כפי שנקבעו בערכאה הנמוכה [illegible] „בכך שהסתפק בשהותו של בנו במשך יו ם אחד בשבוע בלבד בביתו במשך תקופה של שנה וחצי וכהמשך שהותו של הילד בבית הסבא ביתר ימי השבוע, לא קויימו אפילו שלבי המפגש ההתחלתיים, כפי שנקבע בפסק־הדין־בהסכמה אותו ערכנו".

כרונו בסוגיה המשפטית של טובת הילד, לא היה ספק לנשיא בית־המשפט העליון השופט מאיר שמגר כי בית האב הוא המקום ההולם בו יגדל: „...הקטין לא יגדל בכל מקרה כיחיד אלא יחד עם יתר אחיו ואחיותיו, שלגביהם לא יהיה בגדר יוצא דופן והוא ישתף גורלו בגורלם..."

הילד הועבר איפוא לרשות אביו, כשלסבו ולסבתו הותר לבקרו לפחות אחת לשבועיים. השופט שמגר סיים את פסק־הדין בהבעת תקווה, „כי בעתיד יתחדשו ויתפתחו יחסים נורמאליים בין כל בני המשפחה... כפי שמקובל וכפי שטבעי בין נכד לבין הורי־הוריו". ■

אשמתם של פקידי־הציבור

נשיא בית־המשפט העליון השופט מאיר שמגר נזף בפקידי־ציבור שלא מילאו את חובתם במהלך הטיפול בילד בזו הלשון:

„פרקליטם המלומד של המערערים (עו"ד מ. דרורי – ג.ש.) פנה וחזר לבית־משפט זה בבקשות לרוב, במטרה לעכב את תחילת הביצוע (של מסירת הילד לאביו – ג.ש.) והמומחים, שנתמנו על־ידינו כדי ללוות את מלאכת קירוב הלבבות והשבת הבן לאביו למשך יום בשבוע, התמקדו בדו"חות שלהם בהצבעה על ה ק ש י י ם מולם הם ניצבים, ובמקום לגשת לביצוע המשימה, שהוטלה עליהם על־ידי בית־המשפט, בחרו בדרך הקלה יותר והודיעו לנו חליפות על התפטרותם.

„איננו יושבים לדון בעניינם של המומחים ועל־כן אוסיף רק זאת: בין המומחים שנתמנו היו גם שניים שהם נושאי תפקיד רשמיים בשירות המדינה והם מר צבי סלנט וגב' בן־זמרה; משנתמנו, רשאים היו, כמובן, להביא בקשותיהם והשגותיהם לפני בית־המשפט שמינה אותם ואף לבקש שינוי החלטתו של בית־המשפט; אולם כל עוד לא שונתה ההחלטה, חייבים היו לראות עצמם כמופקדים על המשימה שהוטלה עליהם במצוות בית־המשפט, וההודעה החד־צדדית על התפטרות, שגרמה, כמובן, להפסקת כל טיפול בביצוע החלטתו של בית־המשפט – דבר שהיו בוודאי מודעים לו – היא בגדר פעולה שבית־המשפט אינו מורגל בה ושאינה תואמת חובתו של עובד הציבור, שנתמנה למילוי חובה לפי הוראתו של בית־המשפט". ■

מיתולוגיה ישראלית

מירית מור גל־עד

המהנדסת טיפסה על עמוד חשמל

הוויכוח על מתן חשמל חינם לעובדי חברת־החשמל לא שכך. אינו מצליח לעמוד כפני עומס דרישות העובדים בנושא זה. הלכנו אל מניה סלבין, מהנדסת־החשמל הראשונה, אשר השתתפה בצוות ההקמה של המפעל בנהריים, תחת הנהגתו של פנחס רוטנברג, מי שהיה מייסדה ומנהלה של חברת החשמל בארץ־ישראל.

„חשמל חינם לעובדים היתה צוואתו של רוטנברג", אומרת מניה בפסקנות. „רוטנברג היה בעל אופי חזק, נחוש החלטה ומעשה. נראה כאיש קשוח מאוד, היה בעצם סנטימנטאלי אוהב את הארץ וחפץ ברווחת העובדים. הוא התעניין בגורלם של העובדים הקבועים והזמניים. הוא דרש מהם עבודה, דיוק ומשמעת – ומצד שני דאג למחסורם ורווחתם". מניה משוכנעת כי לו היה רוטנברג עמנו היום, היה נדהם מההשכתות של עובדי החברה כדי לקדם את עניינם. הוא היה דוחה כשאט־נפש את התנהגותם של רבים מעובדי החברה, הצורכים חשמל רב ומרבים בקניית מכשירים חשמליים, שהרי צריכת חשמל ניתנת להם בחינם. „אז, היו אנשים אחרים ונורמות אחרות. היום, לצערנו הרב, שולטת ברוטליות בחיינו ואינה פוסחת על אף סקטור".

איך הגיעה מהנדסת חשמל לנהריים? מניה, ילידת 1904, נולדה בקובל ואת לימודיה הגבוהים השלימה בטכניון של אוניברסיטת מוסקווה. אשה יחידה, אשר סיימה הנדסת חשמל. כילדותה טענו כי בטעות נולדה בת. היא התעניינה „בעולם הבנים" והתנהגה כמותם. אפילו התנרבה להיות חיילת במשמר הגבול הרוסי. בפעילות ציונית החלה בגימנסיה. שם גם פגשה ציוני נלהב אחר: חיים סלבין. יחד עימה סיימו את הטכניון חברים לאידיאל ולדרך וביניהם גם סלבין. יחד עמה סיימו את הטכניון חברים לאידיאל ולדרך וביניהם גם סלבין. כדי לקבל דיפלומה כמהנדסת חשמל נשלחה לבנות את תחנת בורוניץ, צפונה למוסקווה. „תחנה הפועלת עד היום", מציינת מניה בסיפוק. הבחורים יצאו לפלשתינה לא לפני שהעמידו מניה וחיים סלבין חופה במוסקווה.

הדיפלומה הנכספת הגיעה לידיה לאחר שלוש שנות עבודה מפרכות. אז עלתה לציון. על האניה עזרה לצרות לתקן מכשירים. היא ירדה לחוף נמל יפו לאחר שרתתה בנימוס הצעה להימנות על צוות האניה. האניה הקדימה לבוא. חיים לא הספיק לבוא לפגשה בנמל. מיתיה, לימים איש אפיקים, שמע על בוא האניה ומיהר לפגשה ולהביאה לטבריה אל בעלה שעבד בחברת חשמל. מניה התייצבה אצל פנחס רוטנברג, הגישה לו את תעודותיה והביעה רצון לעבוד בהקמת המפעל בנהריים. רוטנברג פסק תוך משמעית: „אצלי לא תעבוד אשה בשדה". „אתה, עם העבר שלך?!" קראה וטרקה את הדלת מאחוריה.

לאחר יומיים נקראה אל רוטנברג שאמר לה כי חוצפתה מצאה חן בעיניו. היא נתקבלה לעבודה בצוות כשוות־זכויות לעמיתיה הגברים ובשעת הצורך טיפסה גם על עמודי החשמל. חיים, בעלה, נשלח על־ידי רוטנברג לגרמניה ללמוד הנדסה הידראולית שהיתה נחוצה להקמת המפעל ואילו מניה נשארה בנהריים ומילאה את מקומו בעבודה. אחרי העבודה בנהריים עברה מניה בחברה בחיפה ואחר כך בתחנת רידינג בתל־אביב. שם היתה ממונה על ההתקנות – דרומה מתל־אביב עד באר־שבע וצפונה עד חדרה. בתפקידה זה עבדה עד צאתה לגימלאות. לא היא מספרת על תפקידיה הבכירים. כשנפגשנו, הצניעה את תפקידיה בעבר ומעמדה הרם בחברה. ידיד מספר על כך.

מניה, היום בת שמונים וזוכרת את השתלשלות העניינים בחברת חשמל עד לפרט האחרון, צלולה מאוד. כואבת מאוד את הסתלקותו של חיים, אשר לאחר העבודה בחברת חשמל, הקים את התעשיה הצבאית בארץ. עתה היא נהנית מחברת בני המשפחה: הבן אמנון, רעייתו ושלושת הנכדים. הנכד הגדול קצין בחיל האוויר וזיכה אותה כ„נין שהוא כולו סלבין". ■

מניה סלבין, מוסקווה, 1922

פניים, פנויות

רפי יעקובי, פסיכולוג

החיזור החליד מעט

„פנויים פנויות" הינו מושג חדיש יותר בהשוואה ל„רווקים ורווקות". הוא מעיד על כך שהשלמנו עם הרעיון שלא כל רווק הינו בהכרח פנוי. ובנוסף לכך: גם לא כל נשוי הינו בהכרח בעל יכולת לאהוב, או בעל יכולת להיות ידיד או חבר. ברור שהמושג „פנויים פנויות" מתייחס לקשת רחבה של אנשים השונים זה מזה. הם שונים במצבי הצבירה שלהם, היינו, הם בעלי דרגות יכולת שונות.

במפגשים של „פנויים ופנויות" ניתן יהיה לפגוש אנשים שחיו שנים רבות, מהן אף טובות, עם בן־זוג, אך מסיבה כלשהי נפרדו. ניתן גם למצוא שם כאלו המצויים כבר בגיל העמידה ואף על פי כן, עדיין, אין להם כמעט נסיון בקשרים עם בני המין השני. לאחרים מהם אפילו אין כל התנסות מינית והם עדיין בתולים ובתולות.

בעבר, ובחברות מסויימות גם בימינו, איפשרו הנישואין הזדמנות מאין כמוה להתבטאות מינית חופשית יותר, היחידה שהיתה מותרת, והזדמנות עיקרית לחיי זוג. קל להבין גם מדוע היה מוסד הנישואין אטרקטיבי ביותר, שכן הוא שימש כהזדמנות רחבת ידיים להתבטאות מורכבת ומגוונת. הנישואין שימשו גם כמקור המבטיח שייכות ונאמנות הדדית. כיום אמצעי המניעה הבטוחים והאקלים החברתי הפתוח מציעים שפע של הזדמנויות להתבטאות מינית – גם ללא נישואין.

בימינו אנו, נקודות החיכוך בין המינים הינן רבות ומגוונות. יש יחסי גומלין רבים, מעניינים, מספקים ועסיסיים גם ללא מוסד הנישואין. דרך קשרי עבודה, לימודים וחיי אישות מורכבים בין המינים גם ללא נישואין. בין זוגות רבים מהווה נושא הולדת הילדים „סיבה מספקת" ליצירת התא ולהמשכתו. אם כי פתרון חלקי ניתן למצוא במשפחות חד־הוריות או במסגרת קשרים חלקיים. גם הבטחון בשייכות פג. עובדת הנישואין כשלעצמה איננה מהווה תעודת ביטוח נצחית לכך שבני הזוג יהיו שייכים ונאמנים זה לזה באופן בלעדי ולנצח. כמובן שבתיאור זה יש אולי מן ההגזמה, ואנו יודעים היטב כי במערכות שונות משתמרים עדיין דפוסי התא־המשפחתי המסורתיים בקנאות, כפי שהיו במשך דורות רבים. ויש כמובן בני זוג רבים המצליחים להפוך את חיי הנישואין שלהם למספקים. וכך הופך גם המושג נישואין לאכסניה רחבת־יגג, שגם בתוכה אפשר למצוא קשרים מכל הסוגים ומכל המינים.

בחזרה ל„פנויים ופנויות". כאן, ללא ספק עלינו להבחין קודם כל בין מי שלא רק אינו יכול, או אינו יודע ליצור קשר מספק עם בן המין השני, אלא בנוסף לזה אינו יכול עוד כהנה וכהנה דברים. אינו יודע ללמוד ואינו יודע לקיים את עצמו. ברור שהוא נזקק למאמץ שיקומי אדיר כדי להצליח ביצירת קשר. אך הרוב הגדול הינם „פנויים ופנויות" בעלי יכולת ניכרת בתחומים אחרים. רבים מהם הינם מה שהבריות נוהגים לכנות „מוצלחים". מוצלחים בלימודים, בעבודה, מוצלחים מבחינה כלכלית. הם נוטים לעיתים להעלב כאשר נדמה להם שמישהו מתייחס אליהם כאל בעלי־מום כלשהו.

משום שהם פנויים, כמו רבים אחרים, הם נופלים קרבן לתעתוע. לפיו אם הם מומחים בתחום אחד אזי הם מומחים בכל. לעיתים הם אינם מבחינים כלל בכך שיכולתם ליצור ולהיות בקשר עם בן המין השני, הוזנחה ונותרה אצלם מאחור, בעוד בתחומים אחרים השקיעו רבות והם עומדים כהם בנקודת צבירה גבוהה יותר לעין שיעור.

מדור זה יטפל בבעיותיהם של פנויים ופנויות, ויישיב על תגובות הקוראים. ■

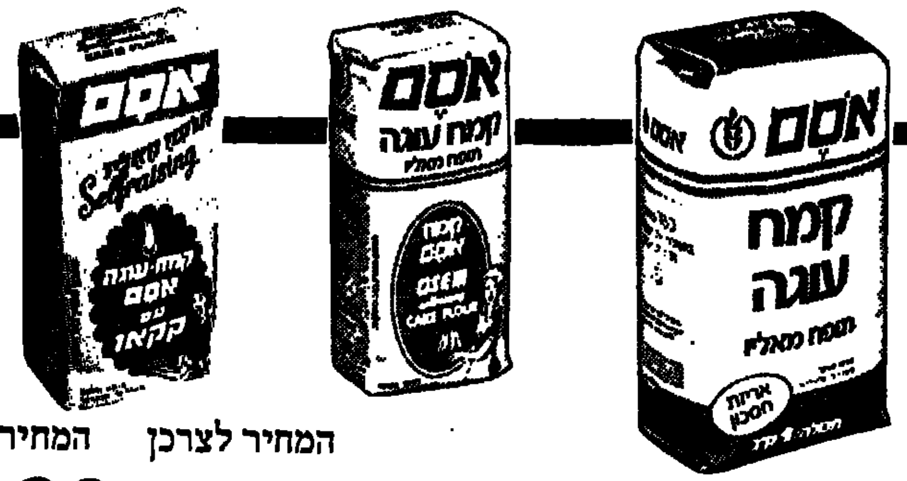

	המחיר לצרכן	המחיר במבצע
קמח **אסם** תופח מאליו 350 גרם	~~540.00~~ ש'	480.00 ש'
קמח **אסם** תופח מאליו 1 ק"ג	~~1380.00~~ ש'	1210.00 ש'
קמח **אסם** תופח מאליו עם קקאו 350 גרם	~~750.00~~ ש'	660.00 ש'

קמח אסם במבצע

קמח אסם תופח מאליו
וקמח אסם תופח מאליו עם קקאו
במבצע מיוחד
עד סוף חנוכה

סופגניות נפלאות מהירות הכנה

חומרים:
חבילת קמח אסם תופח מאליו, (350 גר')
2 ביצים, 2 גביעים לבן, 2 כפות סוכר, שקית אבקת וניל, מעט מלח.

אופן החכנה:
לערבב היטב את החומרים ובעזרת כף (המשמשת כמידה) לצקת לתוך שמן עמוק רותח בלהבה נמוכה. אפשר גם לקשט בסוכר ובריבה.

פרסום וליש

אסם זה טוב - זה

רבבות עוגות מצליחות יום יום
עם קמח **אסם** תופח מאליו

בריאות
עזרא ינוב

זירוז לידה – ודחייתה

חדר הלידה בביה"ח ברזילי באשקלון פועל גם כחדר מיון לנשים בכל שעות היממה. מחלקת הנשים מקיימת קשר דו־סטרי עם כל תחנות טיפות־חלב בנגב.

מרים אוולאי מאשדוד. בבית־חולים קטן, גם לידת שלישיה היא מאורע גדול.

חדר הלידה בבית החולים ברזילי באשקלון, פועל כחדר־מיון 24 שעות ביממה, בכל ימות השנה. זה שירות יוצא דופן במציאות הרפואית בישראל. כל אשה הרה רשאית לקבל שם טיפול או בדיקה רפואית, בדיקת מוניטור לשמיעת דפיקות־לב העובר והדירכה. נשים בהריון בעל סיכון גבוה מאושפזות, אם זה לצורך בדיקות רצופות באולטרא־סאונד, לטיפול המיועד לדחיית הלידה בהריון רב־עוברי או לעצירת לידה מוקדמת מדי, על ידי טיפול תרופתי, המונע התכווצות הרחם ולידת פגים.

בשנה האחרונה, 270 יולדות קיבלו שם טיפול בתרופה החדישה „יוטופה", למניעת לידה מוקדמת. בחודשים האחרונים אושפזו שלוש נשים הרות, שברוך מן שלישיות. שתים כבר ילדו במזל־טוב והשלישית נמצאת עדיין במעקב וטיפול למניעת לידה מוקדמת (של פגים). מחלקת הנשים והיולדות בברזילי היתה חלוצה בישראל בהכנסת שיטה חדשה של זירוז לידה, על ידי החדרת כדור או נר מיוחד לצוואר הרחם. יחד עם הטיפול של עירוי בווריד. שיטה זו מקטינה את הצורך בניתוחים קיסריים ועתה היא נהוגה במקומות רבים בארץ.

יתכן שאין בכך משום דבר יוצא־דופן, כאשר מדובר במרכז רפואי גדול. אך בי"ח ברזילי נועד מלכתחילה להיות בית־חולים „פריפרי" והוא נחשב „כמעט יתום" מאפוטרופסות של „בית־חולים־על". והוא נותן שירותים ליותר מ־220 אלף נפש תושבי נפת אשקלון ומהווה מרכז הפנייה לשלוש מחלקות־נשים בבתי החולים הממשלתיים בעזה ובחאן־יונס. המחלקה בברזילי מקבלת חולות קשות מרצועה, לניתוחים ולטיפולים בסיבוכים.

העומס עצום. מטפלים בעקרות ומבצעים ניתוחים מיוחדים לנשים הרות וניתוחים להסרת גידולים, כריתת רחם, ניתוח בחצוצרות ועוד. ניתוחים מיקרוכירורגיים נעשים בשיתוף של רופא מבי"ח שיבא. ליד המחלקה פועל באחרונה גם מרכז לתכנון המשפחה וגילוי מוקדם של סרטן צוואר הרחם. המרכז פועל על בסיס התנדבות, בשיתוף עיריית אשקלון והפרוייקט לשיקום השכונות.

המצוקה התקציבית משפיעה, כמובן, על האפשרות לפתח נושאים נוספים, כגון הפריית־מבחנה. ואולם המחלקה, בראשות ד"ר שמואל סגל, רושמת לעצמה הישגים,יחסית לממוצע הארצי, לדוגמה, הערך כל שרות של יולדת בשנת 1984. באותה שנה נולדו 5015 ילודים, כמעט עשירית מהם בניתוח קיסרי. השהייה הממוצעת של יולדת בבית החולים היא של 4.5 ימים. מלבד היות המחלקה חדר־מיון בכל שעות היממה, היא גם מפקחת על 53 תחנות „אם וילד" בכל הנגב הצפוני והדרום. במסגרת זו, מבקרים רופאי המחלקה בתחנות ורופאי התחנות מפנים מקרים מסובכים למחלקה, בקשר דו־סטרי. במרפאות החוץ, גם הן של המחלקה, עוסקים גם בהחדרת התקנים תוך־רחמיים ובשיטות אחרות לתכנון הילודה, מצד אחר מניעת הריון ומצד שני טיפול בבעיות פוריות, של האשה והגבר. ד"ר סגל השתלם בארה"ב בנושאים אלה, כמו גם בניתוחים מיקרוכירורגיים ובקרני לייזר. ■

ללכת עם להרגיש בלי... וזה לא חזיה.

קבקבי נוחות של מגון, קלים, אורטופדים ואופנתיים. צריך יותר מזה?

Magon

מגון - לנשים שעומדות על שלהן

צה"ל

גלעד פרנה
צילום: עמוס כשרן

קוראים להם ילדי מלחמת ששת־הימים. הם מתגייסים עכשיו לצה"ל, קרביים או לא קרביים, עם תקוות גדולות למצוא עניין בשרות, ובעיקר לחזור הביתה בשלום. ושאיש לא ישאל אותם „ומה הם עושים בשביל מדינה".

לקראת עונת החאקי

כשאלוהים הפסיק לחלק שכל, הוא התחיל לחלק דרגות". נשמעת הערה, ומיד עפות באויר בדיחות סארקסטיות. בכל זאת יש מי שחושב ש„תואר קצונה אף פעם לא יזיק", ומסביר: „כשישראלי יורד לחו"ל ומחפש עבודה, מתרשמים ממנו יותר לטובה, אם מתברר שהיה קצין בשירותו הצבאי". הבלמן שבחבורה מציין, „קצין יכול לחתום קבע ולקבל משכורת טובה.

שוחחתי עם שלושה חברה, ב„רקה התשעים" לפני המעבר לחאקי. בגיוס 1985 יש הרבה סמליות. מפריחי הסיסמאות מכנים אותו „דור המלחמות", „דור '67". ילדים שנולדו בתקופת המלחמה „ששת הימים", נכנסו לכיתה אלף וניסו להגיד לכיתה „שלום", אך יצאה להם מלחמה, מלחמת יום־הכיפורים, בשנתם הראשונה בתיכון פרצה „מלחמת חלבנון" חסרת הקונצנזוס.

דורון קאופמן מגבעתיים אומר: „אני נמצא במצב שבו אני לא יודע בדיוק לאן אני הולך. זה מין עולם מסתורי. יש לי רצון לראות מה מסתתר מאחורי המי־תוס הזה של הגנת־המדינה וכל המלים הגדולות. אני רוצה להיות חלק מהמכונה הזאת". דורון לא רוצה להיות בורג קטן במכונה הגדולה, הוא רוצה להגיע לקצונה.

עמוס כשרן מפתח־תקווה היה מסתדר גם בלעדי זה: „עד לפני חודש, הייתי אמור להיות קרבי, וזה בכלל לא עשה לי טוב על הנשמה. עכשיו ירד לי הפרופיל ונפתחו לני אפשרויות חדשות. אני אהיה צלם צבאי".

בנצי קבלר, גם הוא מפתח־תקווה, מרגיש מבולבל: „אני יודע בערך שהכיוון שלי קרבי, אבל לא יודע מה מצפה לי שם, ומה הברירות שיהיו לי בבקו"ם".

דורון רוצה לשרת בחיל־הים, ואם לא – אז בשיריון, כדי להגיע לקצונה כמה שיותר מהר. זהו גם סדר העדיפויות של בנצי: „בשיריון לא רצים". עמוס אומר שהכי טוב עבורו להיות צלם, בדובר־צה"ל למשל. ואם זה לא יסתדר, אז גם חיל המודיעין נשמע לו טוב.

עמוס מגלה הבנה לתופעה של „ראש קטן", מצדיק אותה במידה מסויימת: „לטווח ארוך זה נראה לי בסדר, עכשיו, בטח שזה עושה בעיות. מדינה שכל האורחים שלה עם הגב אליה, זה לא מצב בריא. שלושים ושבע שנה תובעים מכולם להיות אנשים טובים, אזרחים טו־בים וכו' וכו'. כמה זמן בני־אדם עוד יכולים 'לסחוב'? בסוף 'נגמר הסוס'. אז החיוב שבדבר, שבעוד זמן מסוי־ים הכל יחזור למימדים טבעיים".

דורון אומר שהמצב הפוליטי והבטחוני לא מאפשר „ראש קטן", קובע ש„יש ערכים יסודיים". עמוס תו־קף: „את הסיפור הזה מספרים כבר שלושים שנה..." דורון אינו מרפה: „המצב פה חמור. כל פעם אתה שומע שהסורים מתחמשים יותר. וגם קצב־הילודה של הער־בים..."

אני מציע להם לחייב נשים עבריות גאות ללדת גדודי חיילים. דורון לא מקבל את הפיתרון, וחוזר על נבואתו הקודרת: „אם לא תתחמש ותתחזק – בסוף יקחו אותך. וזה לא יהיה נעים. אם לא תהיה לך פה מדינה, עלול לחזור המצב של השואה". עמוס מרטר שוב על „מיתוסים נבובים" וקובע: „הרי יש לנו עליו־נות צבאית ברורה כל הזמן". זה לא משכנע את דורון: „ת'ראה, מבחינת קצב הילודה של הערבים... אצל הי־הודים, כל אחד עושה שני ילדים וגומר, ביי..." אני חוזר על הצעתי להגביר את הילודה". לבנצי יש רעיון מקורי: „צריך לאסור אמצעי־מניעה..." עמוס מסביר שהצבא הפך מאמצעי – למטרה. וקורים כאן, בארץ הזאת, דברים שהם תולדה של הכח.

אין פתרונות רדיקאליים

הם מודעים לבעיה הקשה והמתסיסה של השליטה בשטחים. הדעות נעות בין „אין פיתרון" לבין „לפתוח ביצוע אוטונומיה". אין ריעות נחרצות, רדיקאליות, לא ימניות ולא שמאליות. ניכרת אי־נוחות מהמצב. עמוס: „מאז שהתחלתי לחשוב, השטחים זה כבר חלק מסויים מהמדינה, אבל אף פעם הם לא נחשבו אצלי כחלק ממשי מהמדינה, כי אחרי שעוברים את הקו הירוק הויכוח בהחלט ממשיך. אתה יכול לכתוב, שלהיות בתפקיד השוטר בשטחים, זה ממש חרא. במבט היסטור־רי, לאחר מלחמת ששת־הימים היתה אפשרות מדינית מעולה, להשתמש בשטחים כקלף־מיקוח. כרגע, המצב כלתי־הפיך, והפתרון הנראה לי הוא אוטונומיה או משהו כזה. לחזור על הסיפור של ימית, זה עניין שלא יעבור כאן בשקט..." הוא מנבא.

דורון מציין שהשטחים הם נושא רגיש. המשך הכי־בוש זה לא הפיתרון אך גם אין לו פיתרון אחר. „ברור שאני לא יכול להגיד לערבים, 'תסתלקו מכאן'". לדו־רון יש ביקורת נוקבת על העיתונות: „כל הויכוח על עתיד השטחים מגיע ישר אל דעת־הקהל בעולם, בגלל העיתונות המטומטמת שלנו. העיתונאים לא יודעים להסתיר דברים!"

גם לבנצי אין פיתרון החלטי לגבי השטחים: „כל העסק הזה של שטחים, תקוע למדינה כמו עצם בגרון. ממהרים ומדביקים לתומכי־הסיפוח ולתומכי השלום הישראלי־פלסטיני סטיגמות ידועות. פעם חשבתי שא־סור להחזיר ת'שטחים, עכשיו אני חושב שלפחות את האוטונומיה שהציע בגין צריך לבצע".

חוזרים לעניין הקצונה. עמוס, ממוצא תימני, שואף להיות „הרמטכ"ל התימני הראשון". אחר כך מודה, „אותי זה לא מושך כל־כך, כי המקצועות הצבאיים ברובם, לא מקסימים אותי..." בנצי דווקא רוצה להגיע לקצונה, אחרי שתים־עשרה שנות לימודים הוא רוצה להגיד לאחרים מה לעשות. דורון החלטי: „דורון רוצה להיות קצין", הוא אומר בגוף שלישי, ומוסיף: „אני ארצה להמשיך בקבע, כי המצב הוא, שחלק מהמשת־חררים יורדים לחו"ל, חלקם נשארים מובטלים, וחלק ממשיכים ללמוד. אם אגיע לקצונה אשאר בקבע, כי זה מבטיח לי משכורת והכל. בארץ, באזרחי, זה מוסיף הרבה בהרבה מקרים. בחו"ל, קצין לשעבר, קל יותר למצוא עבודה, באופן כללי". בנצי לא שוכח את היוק־רה שכנראה עדיין נותר ממנה משהו: „חשוב לזכור, שהצבא לא נותן לכל אחד להיות קצין". עמוס עונה לו: „כשאלוהים הפסיק לחלק שכל, הוא התחיל לחלק דרגות".

„המלחמה הבאה הכי מפחידה"

השירות בצבא מפחיד, ישנה הרגשה ש„אנחנו נילחם במלחמה הבאה". אומרים ש„ברגע שאתה הולך למלח־מה שינם לפחות חמישים אחוז סיכויים שלא תחזור". „המלחמה הבאה הכי מפחידה, אבל אני בטוח שהצבא ידאג שאני אהיה מוכן, שארע להפעיל נשק". גם המוות מעורר סימני שאלה.

בנצי: „לא המוות שלי מטריד אותי, אלא המחשבה שחבר שעמד לידי, נניח, נפגע ומת... הסכנה שאנשים קרובים ייפגעו..." דורון: „המוות הפך בארץ למין קדו־שה כזאת, בהחלט מוצדקת. אנשים בני שמונה־עשרה או גם בני שלושים, בעלי־משפחות... אני מפחד מהמ־חשבה שהחיים שלי ייפסקו בגיל שמונה־עשרה". מלח־מת לבנון חידדה את ההרגשה: „במלחמה האחרונה הקונצנזוס הלך ונעלם עם השלבים השונים, והגיעו לשלב שכששמעו על חללים נוספים, אנשים חשו שזה כל־כך מיותר, המוות הזה בגלל מטעני־צד..."

הגיוס כבר קרוב. לעמוס, לבנצי, לדורון ואף לכו־תב־שורות אלה נותר רק לקוות שגם השלב הזה בחיים יעבור בשלום, תרתי משמע, ושכל הטירונים, האלופים, הרמטכ"לים, הג'ובניקים, השיריונרים, הצלמים הצבאי־ים וה„סוריים" עוד יזכו לספר חוויות בלתי־מסווגות ולהשוות בין הציפיות והתהיות – לבין המציאות המ־תינה להם מאחורי החאקי.■

המתנה לחנוכה
3 ספרי הלצון והלשון
של
אבשלום קור
♦ לצונו של אדם-כבודו
♦ קור קורא במדבר
♦ בלצון רב
להשיג בחנויות הספרים ברחבי הארץ
ספרית מעריב

הוקוס פוקוס
והכביסה נקיה
פוקוס:
סדרת מוצרי הניקוי החדשה של יצהר, באריזות חסכוניות של 1 ליטר
הוקוס פוקוס —
והבית נקי!
זה נהדר-זה יצהר

האם כבר שלחת ל"את" מתכון פסטה שיטיסך לנופש באיטליה?
פרסים נוספים: אנציקלופדיה לבישול ואפיה (16 כרכים), חבילות שי ממבחר מוצרי אסם, מנויים על "את", תקליטים של "הד-ארצי"
פרטים בגליון דצמבר של AK

מה מתלב מה הולך באופנה.

צילם: רובי קסטרו

ג'ורג'יו ארמאני קיבל את פרס "עין הזהב" של "רבלון" לסתיו '85. היהיו לו מתחרים ישראליים?

יהודית חנוך/ עין הזהב

לאופנה הישראלית יישאר אולי צ'ופר מביקורה של האופנה האיטלקית והמשלחת שנלוותה אליה, שבה היה גם ד"ר מאורו שיפוני, יו"ר מועצת המנהלים של "רבלון" איטליה. ד"ר שיפוני, הציע ש"רבלון" ישראל תתחיל להעניק את פרס "עין הזהב". פרס זה ניתן מזה ארבע שנים, למעצב מצטיין שנבחר על־ידי ועדת שיפוט המורכבת מנציגי העתונות האיטלקית והבינלאומית. הפרס ניתן פעמיים בשנה ועד עכשיו זכו בו כמה שמות מכובדים מהאופנה האיטלקית, בחודש מרץ 85, קבלו אותו האחיות פנדי, שעושות את הפרוות הכי־יפות בעולם, בחודש שעבר קיבל אותו ג'יורג'יו ארמאני. תתני הפרס הקודמים הם ג'יאני וורסאצ'ה, ג'ורג'יו ארמאני, ושלש פעמים זכה בו ג'יאנקרלו פרה.

"עין הזהב" זה פרס של כבוד בלבד, מי שזוכה בו מקבל סמל עשוי זהב כסף ויהלומים והוא ניתן למעצב אופנה שגילה מקוריות, שאר־רוח וביטוי עכשוי בעיצוב הקולקציה שלו. שיפוני הציע את הצעת הפרס הישראלי בארוחת־צהרים חלבית אלגנטית, עם מפות וורודות וסידורי־פרחים בוורוד שנערכה לכבודו במלון "הילטון". הוא סיפר שלפני הביקור בישראל ולפני שעזר להמציא את האיפור החדש "ויואצ'ה" קרא שוב את "שיר השירים", כהשראה. "מי עוד ידע כל כך הרבה על יפיין של נשים כמו המלך שלמה", התמוגג שיפוני, באנגלית שנשמעה כמו איטלקית. עכשיו נותר רק לחכות ולראות, אם ומי יהיה מעצב־אופנה ישראלי שיימצא ראוי, לזכות בתואר "עין הזהב"?

הסוד של לאורה

הבגדים ששלחו האיטלקים לתצוגת בישראל למרות שהיו של מעצבי־אופנה מהשורה השניה, היו חגיגה לעינים. מי שתרם לחגיגה היתה אשה יפה וחטובת־גזרה בשם מריה לאורה דה פרנצ'סקי, הכוריאוגרפית של המופע ששימשה גם כמנחה. מריה לאורה (38) שנראית משגע, היתה במשך שנים רבות הדוגמנית מספר אחד של איטליה, וכיכבה אצל מעצבי אופנה ידועים כוולנטינו, עשתה הסבה מקצועית רק לאחרונה. האיטלקים אוהבים נשים בשלות על המסלול, אבל מגיע רגע שצריך לפרוש. אגב, כל הדוגמניות והדוגמנים, מלבד שלשה, הם נשואים ובעלי משפחה. לאחת הדוגמניות בן, בן 18. מה הסוד? שאצלנו בוחרים דוגמנית שמראה בגד, לא פנים, אומרת לאורה. ■

מריה לאורה (38): מדוגמנות לכוריאוגרפיה.

צילם: רובי קסטרו

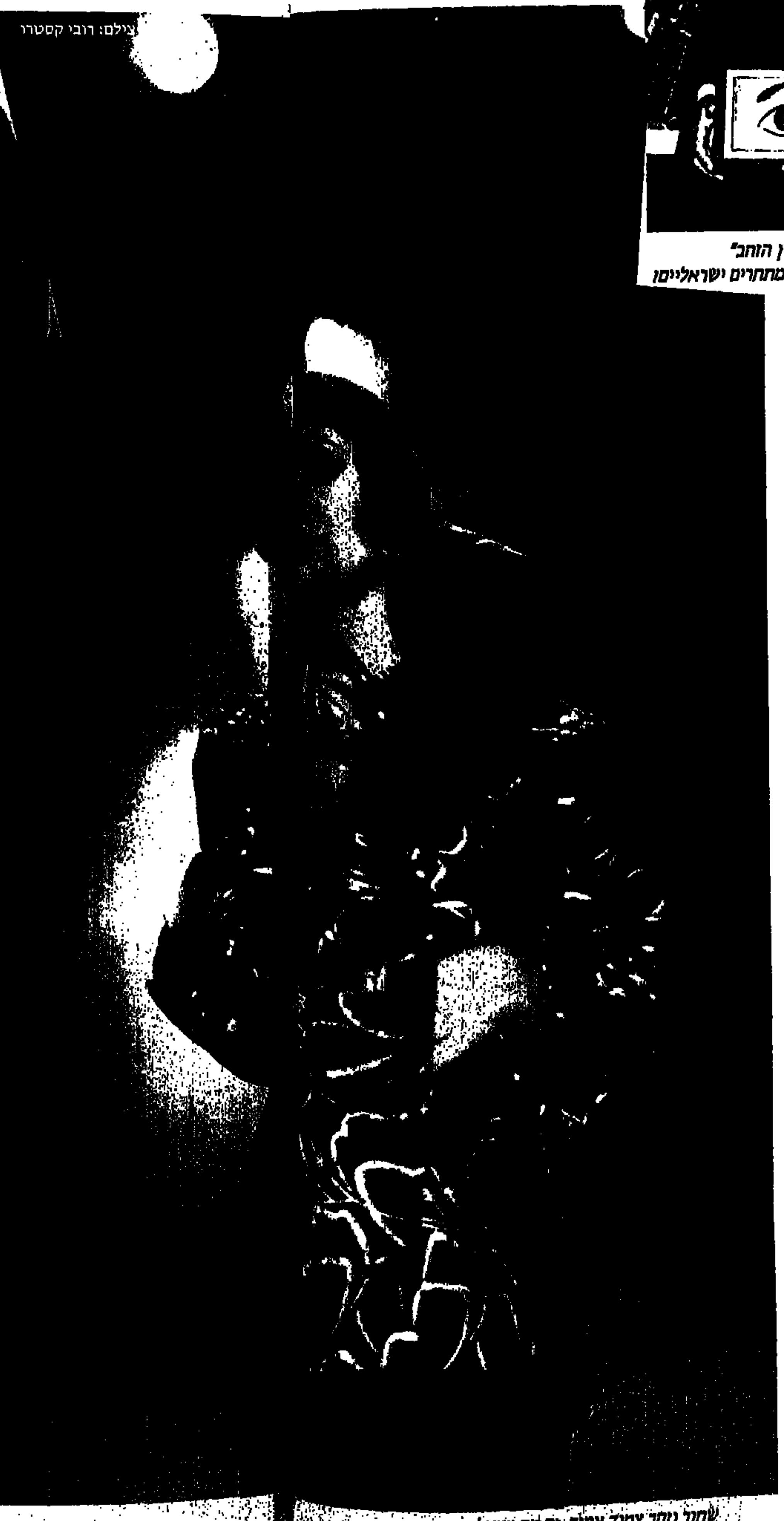

שחור וזהב צמוד צמוד, זה מה שהולך לחורף '86, וזה מה שלובשת הדוגמנית האיטלקית, אם לבן 18.

ולחנויות האריגים היתה עדנה...

"אף פעם לא באו כל כך הרבה נשים לחפש בדים, כמו בזמן האחרון – אומר יעקב קונפינו, בעליה של חנות אריגים, בתחילת רחוב שיינקין, "אולי זה מפני שהמחירים של הקונפקציה משוגעים, אז גם מי שאף פעם לא תפרה בגדים, לבד או אצל תופרת, החליטה, שאפשר ככה לחסוך הרבה כסף וגם, להתלבש יותר טוב".

קונפינו יודע מה שהוא אומר. כבר כמעט חמישים שנה הוא חי בין הבדים עוד מבולגריה, מלביש את הדור השלישי והרביעי באותה משפחה. בינתיים הכניס לעסקים גם את בנו, אהרון. "למכור בדים, זה לא כמו כל עבודה, צריך לא רק טעם, גם פסיכולוגיה" – אומר קונפינו – "שמים את הבד על הגוף ומסתכלים בראי, לראות מה זה עושה לפנים ולעיניים, ותיכף רואים אם מתאים או לא. אם הצבע מתאים, זה מאיר את הפנים. צריך גם לדעת מה תופרים מהבגד. לחצאית לא טוב מלקחת בד דק ועדין, צריך שיהיה לבד קצת גוף. לחולצה צריך בד רך ועדין שנופל יפה. הלקוחות מתייעצות אתנו מה לקחת, כמה מטר צריך. האריגים עולים כסף – העצות בחינם".

מה הולך עכשיו טובז צמר משובץ 16-24 אלף שקל מטר, קשמיר דק מצמר נקי, עם דוגמה טורקית 3000 שקל - 20 אלף שקל למטר, משי מלאכותי לחולצות וסאטן מבריק 20-30 אלף שקל למטר. ואם מחפשים בגד חגיגי מאד, לאירוע משמח, יש ברוקאד יפה ששזורים בו חוטי־זהב וגם וילונות. מחירי אריג הכותנה הם 7500-8300 שקל למטר (ברוחב 140 מ' ויש גם רחבים יותר, למיטה זוגית).

בסניף שבמרכז הקניות ברמת־גן תמצאו את שלמה או יתזקאל, שידריכו אתכם, אם אתם מתלבטים כמה מטר צריך לכיסוי־מיטה, או לחצאית־קפלים. במקום מוכרים גם עודפי־ייצוא, כותנות־גברים של "הום", במחיר 40.000 שקל, ומכנסי־צמר לגברים שמחירהם 33-39 אלף שקל. וגם סדינים וציפיות במחירים מוזלים.

למחפשי המציאות ולמי שאינו נרתע מקניות בשוק, תגשו לרמלה או לוד, שם בשוק, מוכרים גם אריגים. אריגי־פוטר נמכרים בשוק ב 10.000 שקל למטר, צמר משובץ 14-16 אלף שקל למטר, סאטן ב־16-18 אלף שקל למטר. ואם שוק – אז שוק: אפשר להתמקח ואז המחירים יורדים, אבל אם תגלו בבית שהאיכות זה, לא מה שחשבתם – בשוק לא שמעו על המועצה לצרכנות. ■

סיפור צפרניים

בנות המזל המצליחות לגדל צפרניים ארוכות וגם לשמור עליהן, יכולות, לא רק למשוח עליהן לכה צבעונית, אלא גם לספר עליהן, סיפור בתמונות. הפטנט הזה מיובא מחו"ל: על דפים מודבקות מדבקות כמו של "פרסים" שהילדות של פעם היו אוספות. מסירים מהדף ומדביקים על הצפרניים, אחת־אחת. זה מחזיק מעמד יומיים־שלושה, אחר־כך מסירים ומדביקים סיפור חדש. יש ציורים פסיכודליים, יש בזהב ובשחור. ■

על שפת אגם קומו

איפה ממציאים את האופנה האיטלקית, את הצבעים של האריגים והעורות שישמשו לבגדים ולנעלים ואפילו את את גווני־האיפור? על שפת אגם קומו, שבצפון איטליה, במקום שהוא גם מרכז של תיירות ונופש מצוי מרכז תעשיית האופנה, כמה פעמים בשנה מתכנסים במקום נציגי יצרני הטכסטיל, מעצבי אופנה ואריגים ומומחים לניתוח שווקים, בקבוצה שנקראת "קומו איידיאס", הם יושבים ביחד ושוברים את הראש איך ומה לשנות באופנה, לפי ההנחיות של קבוצה זו, בונים את כל מה שיורד אחר כך אל הרחוב, כאופנה האחרונה, אין שום מקריות באופנה האיטלקית, הכל מתוכנן עד הפרט האחרון. אז איך זה שהבגדים של כל אופנאי נראים בכל זאת שונים? זה כבר הפירוש האישי של תורת קומו. ■

יעקב קונפינו, ובנו אהרון 40 שנה בעסק.

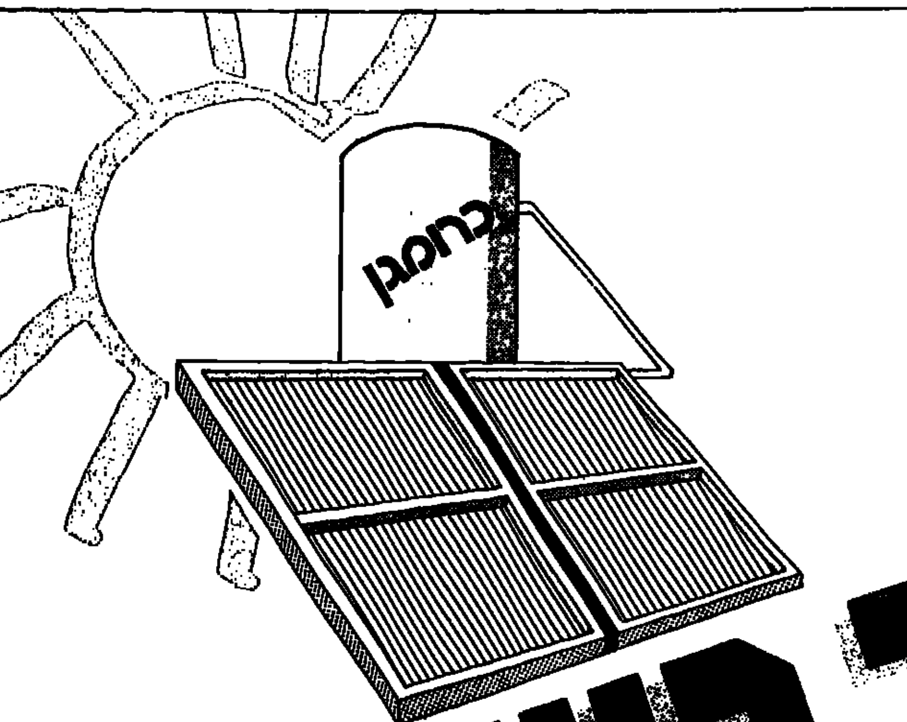

ברור כשמש. כרומגן.

מבצע-6 תשלומים חודשיים

דודי השמש והחשמל הטובים ביותר בישראל.

הקבוץ - גב חזק

על קיבוץ אפשר לסמוך. כרומגן הוא מפעל של קיבוץ ובחור שכזה נעשים כל המאמצים כדי שהאמינות וטיב המוצר ישמרו. האמינות והגב החזק של הקיבוץ עשתה את כרומגן לגדול יצרני דודי השמש והחשמל בישראל.

8 שנות אחריות והשרות בבית הלקוח (כולל פרוק, הובלה והרכבה)

כרומגן יכול להרשות לעצמו להעניק לך 8 שנות אחריות. יתרונותיו הרבים של הדוד מבטיחים אחריות זו ועושים אותו לדוד הטוב ביותר בישראל.

אמייל מיוחד וצבע אפוקסי - רק בכרומגן

הדופן הפנימית מצופה באמייל מיוחד המיוצר עפ"י הסכם ידע עם חברה אוסטרית, הגדולה באירופה לייצור דוודים.

עוד נקודה בלעדית לכרומגן - גם היציאות וגם הכניסות של הצנרת מצופות בשכבת אמייל ובכך נמנעת כל דרך להיווצרות קורוזיה.

מיצוי מקסימלי של כל טיפת שמש

הקולטים מיוצרים גם הם באיכות ראשונה במעלה - המשטחים עשויים אלומיניום - אינו מחליד - המסגרת אלומיניום מצופה באנודייז זהב והצבע ע"י קליה בתנור.

לסיכום

רק כרומגן נותן לך כל כך הרבה יתרונות העושים את הדוד לטוב ביותר בישראל. אל תוותר על הטוב ביותר.

כרומגן.
קיבוץ שער העמקים

חיפה, רח' אלנבי 3 טל. 670597, 670916
תל-אביב, רח' זמנהוף 14 טל. 287963, 281760
ירושלים, רח' אגריפס 111 טל. 246854, 225158

מפיצי כרומגן אזור הצפון חיפה: אטמור, רח' החלוץ 21, * סולרזיו, רח' שלום עליכם 5נו"ש * סולחזיו שפרינצק, דרך צרפת 63, * היכל השמש, רח' בר יהודה 7, * חום שטיינר, רח' יפו 138, ...

פרסום שפי

חבר מאותו כוכב

מילכה למרן

אילן: ישראל זה אמריקה

הוא די פרנט. גם כשיש על שולחנו ערמות אדירות של ניירת, הן מסודרות לדבריו, "כמו חיילים". חשוב לו מאד לדייק בפרטים. כשנפגשנו לראשונה זה היה רק כמה חודשים לאחר שחזר ארצה. כשנפגשתי אתו שנית, כדי ללבן כמה נקודות לצורך הריווח עליו ב"סגנון", עמד על כך שכל פרט ופרט יהיה מדוייק לחלוטין: "עכשיו כבר תשעה חודשים מאז שחזרתי. צריך לתקן את העובדות בקשר לזמן". יותר מזה, כדי להבטיח שהפרטים על אודותיו יפורסמו כפי שנראה לו נכון – אף טרח והכין כרטיס ביקור אישי.

לא ברור מה מקורה של הדייקנות הזו אצל אילן. האם יש לכך קשר למספר השנים הרב שהי בארה"ב? (שם למד מינהל עסקים באוניברסיטת פנסילבניה ואף הקים חברת שיווק המפרנסת אותו בכבוד רב גם עתה). האם יש לכך איזשהו קשר עם העובדה שנולד וגדל במשפחה מסורתית (אחיו הגדול למד בבתי ספר דתיים. הוא כבר לא, אך עדיין שומר כשרות) אולי סתם עניין של אופי – זה המצב.

על אף הקפדנות הזו – ואולי, בעצם, בגללה – הוא מעריץ גדול רווקא של ספונטאניות. קשה לו להגדיר למשל מהי המוסיקה האהובה עליו. "זה עניין של מוד", הוא אומר. "אני פתוח לסוגי מוסיקה שונים כמו לכל סוגי ספרות כמו לכל מיני ענפי ספורט ממשחקי־כדור למיניהם עד קיאקים אולימפיים או משקולות או ג'וגינג – איך אפשר להגדיר מה בדיוק? כל פעם משהו אחר".

מה שמהנה אותו כרגע, יותר מכל דבר אחר, הם הלימודים לתואר שני (מינהל עסקים) "את, זו ממש אמריקה בשבילי", הוא מצהיר. "אחרי תקופה כל־כך ארוכה של לימודים ועבודה כמעט עד כדי שחיקה, הלימודים עכשיו הם ממש תענוג. אני עושה לי את זה בכיף בלי להעמיס הרבה על עצמי ונהנה מכל רגע".

מה שמאפשר לו, כמובן, לפנות זמן גם להכרויות חדשות. הנושא של חברה, של ידידות קרובה, הוא אחד הנושאים שמעסיקים את אילן מאד. "חברות אמיתית מאד חשובה לי", הוא מספר. "חבר טוב, בעיני, איננו מישהו המזמין אותי לפנות אליו אם וכאשר אזדקק לו. לא, אני לא זקוק לחברים בזמן צרות. חבר טוב זה חבר של כאן ועכשיו. שנפגשים איתו כל הזמן".

אבל למעשה, מה הטעם להביא דברים מפי אומרם? הרי אילן מתכונן להיות באולפן הערב, בשידור חי, ואיתו יהיה אפשר לשוחח על כל הדברים ללא שום תיווך. וכמובטח, הנה בפניכם כרטיס הביקור האישי שהוא חיבר:

אני – אילן, "סרטן" יליד 1956, גבהי 1.70 מ'.

נמצא בארץ תשעה חודשים, אחרי תקופה של שש שנים בה סיימתי לימודי תואר־ראשון ועבדתי בתפקיד ניהולי בכיר בחברה מסויימת בארה"ב.

ברצוני לפנות אליך להתקשר הערב בטלפון 210111 לקול־ישראל אם את נחמדה וחברותית, רגישה, אינטלגנטית ובעלת־טעם, כדי שנשוחח על כל נושא שיוכל לקשר בינינו מעל גלי האתר.

ברצוני להוסיף, שאני גר בתל־אביב, לומד לתואר שני במינהל עסקים.

אוהב:

ספורט: ריצה, קאייקים וים.

ספרים: אוטוביוגרפיות ורומנים.

סרטים והצגות.

מוסיקה: קלאסית מוכרת – חליל צד בעיקר, וגם רוק + ברוס ספרינגסטין.

ו...אוהב לבלות! ■

אילן מטייל באירופה.

אצבעות ירוקות

רפנה ליטבינובסקי

הצמח זקוק למנוחה

הצמחים שאנו מגדלים בבית אינם סתם צמחים עבורנו, אלא, מהווים חלק מהיחידה המשפחתית המורחבת. במעמד זהה לכלב ו/או לחתול. אולם כמו שקורה במשפחות רבות, למרות האהבה והקשר הריגשי אין אנו מכירים ומבינים אותם לחלוטין. הנה עתה: לאחר חודשי הקיץ הארוכים בהם הצמחים הרבים הניבו שפע עלווה ופרחים, הם נראים תשושים כמו בבוקר שאחרי... הם מפסיקים את הגידול, משירים עלים, ונראים חסרי זוהר. בני הבית המבחינים בכך מנסים לעודד אותם על־ידי תוספת מים, רשן, ריסוסים ומה לא. אולם, הם אינם נענים "לפינוקים", להיפך: ככל שמרבים להשקות ולדשן אותם הם נראים יותר רע, מתמרמרים וזועקים יותר ויותר, ואם עדיין אין מבינים אותם הם פשוט – מתים.

הבגוניה פורחת בחורף.

הצמחים, ממש כמונו, זקוקים לתקופת מנוחה, להיינתקות מסויימת. הנשירים "מתפשטים" מעלוותם, משירים אותה ונכנסים לתרדמה למשך החורף. תרידי הירק וביחוד צמחי הבית שמוצאם מאזורים הטרופיים, אינם מורגלים בשינה עמוקה ממין זה, אולם, הם בהחלט זקוקים למנוחה. במשך תקופה זו יש להפסיק כליל כל דישון ולהפחית את ההשקיה עד למינימום. עקב האטה או הפסקת הצמיחה הצמח מנצל כמות מזערית של מים בלבד, אם ממשיכים להשקות כרגיל, העודפים ניקווים במיכל וגורמים לרקבונות.

לא כל הצמחים מצמצמים פעילותם בעונה זו, לכן חשוב כל־כך לדעת את תקופת הצמיחה ומועד הפסקתה של כל צמח בנפרד.

לעומת "הנמנמים" ישנם צמחים שגידולם מושפע דווקא משעות היום הקצרות, צמחים כמו הכריזנתמה והלכלוך הרור, אינם פורחים ביום ארוך, פקעי פריחתם נפתחים רק כאשר הימים מתקצרים. רקפת מצויה, ניצנית ארומה, בגוניה גבוהה כל אלה נמצאים עתה בתקופת גדילה ופריחה ויש להשקות אותם באופן סדיר.

חוסר לחות מספקת באויר הנו גורם נוסף העלול להעכיר חייהם של צמחים, לא רק בקיץ, אלא, גם בחורף. כאשר מדליקים תנורים היובש באויר עלול להיות קטלני. לכן יש לרסס את הצמחים עם מרסס ערפל, לנגב את העלים עם צמר גפן טבול במים, במידת האפשר רצוי להעמיד קומקום או מים על התנור ו/או להציב את הצמחים על מגש עם "כבול" רטוב או חלוקי נחל טבולים במים. צמחים רגישים במיוחד כמו מרנטה ופיטוניה מגוונת, רצוי להכניס את המיכל שלהם למיכל גדול יותר המגולא בכבול או חצץ רטוב. את הצמחים הללו וכן את יתר הצמחים עדיף להשקות ולרסס עם מי גשם. ■

מה קורה לבארמנית מתחת לבר

קבקבי נוחות של מגון, קלים, אורטופדים ואופנתיים. צריך יותר מזה!

Magon

מגון - לנשים שעומדות על שלהן

בני עורי ואביבה מץ

משוגעת, לאן את רצה

לפני 30 שנה חילצה חובשת בחיל־אוויר בשם אסתר ארדיטי טייס ונווט מתוך מטוס ביער. היום היא מדריכת תיירים, מומחית למקומות הקדושים. עושה עבודה, כרגיל, עם כל הנשמה. לא זוכרת איפה הטמינה את הצל"ש שהעניק לה הרמטכ"ל דאז, משה דיין.

אסתר ארדיטי־ברנשטיין, מדריכת תיירים, עם צל"ש רמטכ"ל ממשה דיין.

בל התעופה בקיבוץ, שגרה של הבראות ויחיתות הגולה. קבוצות תיירים עמוסות מזוודות מתאספות ויוצאות את אולם הנוסעים. בין הקהל בתוך ניצבת אשה קטנה. היא ממתינה לקבוצת תיירים העומדת להגיע בכל רגע. אחר־כך תלווה אותה במשך עשרת ימי שהותה בישראל. לאשה קוראים אסתר בורנשטיין, מורת דרך לתיירים. היא אינה מושכת תשומת לב מיוחדת. בעוד כמה דקות תיעלם משם עם קבוצת התיירים שמשתה עד שובם אל הגמל הם „שלה".

לפני שלושים שנה, בתחילת חודש פברואר 1955 כתבו על האשה הקטנה בעתון. לא בכותרות הראשיות. בכמה שורות סיפרו אז על חיילת בחיל האויר, שגילתה אומץ לב הראוי לשמש כמופת וזכתה בעיטור. קראו לזה אז: צל"ש הרמטכ"ל. קראו לה אז: אסתר ארדיטי.

היא נולדה באיטליה באזור טוסקנה. שרידי מבטא הור עדיין נולטים למרי. טראומות השואה באיטליה חרוטות אצל עמוק. מעשה הגבורה שלה נשמע מפיה כמשהו המובן מאליו וגם גילוי התושיה ואומץ הלב שגילתה לאחר מכן בעיצומה של מלחמת ששת הימים משלימים ספור חיים מרתק. את הזכרונות הנוראים של השואה באירופה היא מדחיקה, רק בלהט השיחה הקולחת, שוכחת אסתר את עצמה ומספרת: „אבי ושני אחי הגדולים הצטרפו לפרטיזנים ולחמו בנאצים. לנגד עיניה רצחו את אמה ואחיה הקטן, בתוך חווה בהרים של טוסקנה, לאחר שנתגלו שם על־ידי האס.אס. היא ברחה, הצטרפה לפרטיזנים שהעבירו אותה למנזר, שם שהתה עד סוף המלחמה.

יעקב שלמון, בן 60, דור שישי בארץ. יואל משה סלומון היה בן דוד של הסבא של אבא שלו. בן למשפחה ותית מסנהדריה, ירושלים. למד ב„חרד" ובבתי ספר ותיים, מקלוב התעופה בו היה חניך והיתה הדרך קצרה לחיל האויר. הוא התגייס בסוף שנת 1947, וסיים את קורס הטייס הראשון שהתחיל ונגמר בארץ. אחר כך הגיע לחצור לטייסת מוסקיטו. עד שהיה למפקדה:

„ההשערה שלי היא שכנראה ניסיתי בזמן הנחיתה להמריא שנ. אך לא היה לי מספיק גובה והמטוס התרסק על הקרקע.

שנים עשר יום הייתי מחוסר הכרה. כשהתעוררתי ספרו לי ששלמה הרצמן, הנווט שלי, שהיה גם חבר טוב שלי, נפצע ברגל. יותר לא ספרו, בינתיים העבירו אותי לבית החולים „בלינסון" כי הייתי פגוע בראש. הורי היו איתי כל הזמן ועל אסתר ארדיטי שמעתי רק אחרי שיצאתי מבית החולים. אז גם ספרו לי ששלמה הנווט נפטר בבית החולים".

האמנת אז שאסתר היתה מסוגלת לעשות מה שעשתה?

„לא, ועד היום אני לא מאמין. שקלתי אז תשעים ק"ג, בתוספת מצנח, היא כנראה גלגלה אותי. לסחוב אותי היא לא יכלה כי היה שם בוץ".

חזרת לטוס אחרי הפציעה?

„הייתי בגבס. יד ימין היתה משותקת לגמרי. אחרי חמישה חדשי פיזיותראפיה היד חזרה לפעול. עליתי על מטוס כדי לראות אם אני מסוגל להטיס אותו והכל היה בסדר. ב„מבצע קדש" הייתי במטה חיל האויר ובמלחמת ששת הימים הייתי היועץ של דדו ז"ל בפיקוד הצפון.

„השתחררתי מצה"ל בשנת 1970. סיימתי לימודי כלכלה באוניברסיטה והיום אני עוסק בייעוץ כלכלי לחברות. את אסתר ארדיטי פגשתי לראשונה, לאחר שהיא הצילה אותי, בסדר פסח אצל הורי. כשראיתי אותה לא האמנתי שהיא עשתה את זה". ■

בשנת 1954, מצאה אסתר ארדיטי את דרכה לישראל כחברה בגרעין לחכשרת „החלוץ" מאיטליה. לאחר שנתיים בקבוץ עמיר שבו לאיטליה חברי הגרעין ואילו אסתר החליטה להישאר. „אלא שערב אחד אחי אמר לי: אסתר, תכיני הכל מחר אנחנו מפליגים, עוזבים את ישראל. אותו לילה ברחתי מהקבוץ. נהג משאית אסף אותי כטרמפ, נסענו כל הלילה, ספרתי לו את הספור שלי והוא הבטיח לעזור. בבקר התעוררתי בפתח לשכת הגיוס בחיפה. הנהג הציע לי להצטרף לתוך המתגייסים וכשיגיע תורי, לספר את הספור שלי.

„אני הייתי בקושי בת שבע עשרה וחצי. היתה לי רק תעודת עולה. בעברית עילגת ניסיתי להסביר לקצין המיון מי אני ומדוע אין שמי מופיע בין שמות המתגייסות. הסברתי לו שאני רוצה להשאר בארץ באופן חוקי. היום אי אפשר לעשות את זה, היום יש יותר מדי בירוקרטיה. אבל אז קבלתי קיטבג, עליתי על משאית עם כל הבנות ויצאנו לטירונות. אחר־כך שלחו אותי לקורס חובשים בחיל אויר וכשסיימתי הוצבתי לשרת בבסיס בדרום. תפקידי היה בעיקר להיות כמגדל הפיקוח, במצב הכן, למקרה של נחיתת אונס או תקלה בעת המראה. הייתי הרבה מאד בתורנויות כי ממילא לא היה לי לאן לצאת לחופשות".

כ"ט בנובמבר 1954. התאריך הזה נחרט היטב גם בהיסטוריה הפרטית של אסתר ארדיטי ושל עוד כמה אנשים: „זה היה בלילה. הייתי בתורנות. מזג האויר השתנה פתאום: סופות עם ברד, וגשם כבד. ידעתי שהיו מטוסים שיצאו לפני שהתחילה הסערה ושנתנו להם פקודה לחזור. הייתי במגדל הפיקוח ברגע בו המטוסים עמדו לנחות. קרתה תקלה בחשמל, כל האורות על המסלול כבו, ופתאום נפל אחד המטוסים לתוך שדה חרוש ליד שדה התעופה. התחלתי לנסוע עם האמבולנס לכיוון השדה".

ש. מי עוד היה באמבולנס?

ת. לא זוכרת... אני ידעתי לנהוג, אני זוכרת שהרבה מכוניות נסעו בכיוון השדה. כל עוד נסעו על המסלול היה בסדר. כשהגענו לתחילת השדה, שקעו כל המכוניות בבוץ לא יכלו להמשיך. וכך קרה גם לאמבולנס שלי. זה היה נורא.

חובשת בששת הימים: הכובע שמור אצלה למזכרת.

ש. ומה קרה אז?

ת. „כל אדם היה עושה במקומי אותו דבר. המטוס בער. מכונת הירייה שהיתה במטוס, ירתה באופן אוטומטי כדורים לכל עבר. אני רואה את האש הזאת, מדורה ענקית ולפתע אני שומעת קול: אמא! היה חושך. ירדתי מהאמבולנס, עם תרמיל העזרה הראשונה והתחלתי לרוץ לכיוון המטוס. שמעתי מישהו צועק מאחורי: משוגעת! לאן את רצה? קשה לתאר. הכל היה שם אש, גם לא ידעתי הרבה על מטוסים. אבל ראיתי משהו זז, חצי גוף בחוץ. אז התחלתי למשוך אותו והוא נפל עלי ובבוץ היה קשה לזוז. שקלתי אז 39 קילוגרם. הוא היה בהכרה ועודד אותי ואמר: בסדר, טוב מאד, המשיכי. ואני ידעתי רק, שכאשר האש תגיע למכלי הדלק היא תתפוס את הכל, ידעתי שצריך להתרחק עד כמה שאפשר יותר רחוק.

התחלתי לגלגל אותו וחשבתי: תודה לאל, הגרוע מכל כבר מאחורינו. ואז הוא אמר לי: טוב מאד! עכשיו תחזרי למטוס ותוציאי את הטייס. אחר כך התברר שהוא היה הנווט במטוס. קראו לו: שלמה הרצמן. הוא נפטר כעבור עשרה ימים כתוצאה מסיבוך. כשהוא אמר לי על הטייס, הרגשתי איך החושים חוזרים אלי. עד אז עשיתי הכל מתוך דחף ראשוני, בלי לחשוב בכלל. ועכשיו איפה אני אמצא את הטייס? בתוך האש? בחורשה? חזרתי למטוס ולפי הריח השרוף של רגליים, מצאתי את הטייס. הוא התחיל לבעור. הוא היה מחוסר

(המשך בעמוד 38)

יחסים לפי פקודה

„לעשות ילדים זה לא משחק ילדים", אומרת אם לילדה אחת, המנסה כבר שבע שנים להרות שנית, והפעם – בעזרת טיפולים.

משפחה

חווה בן־דוד*

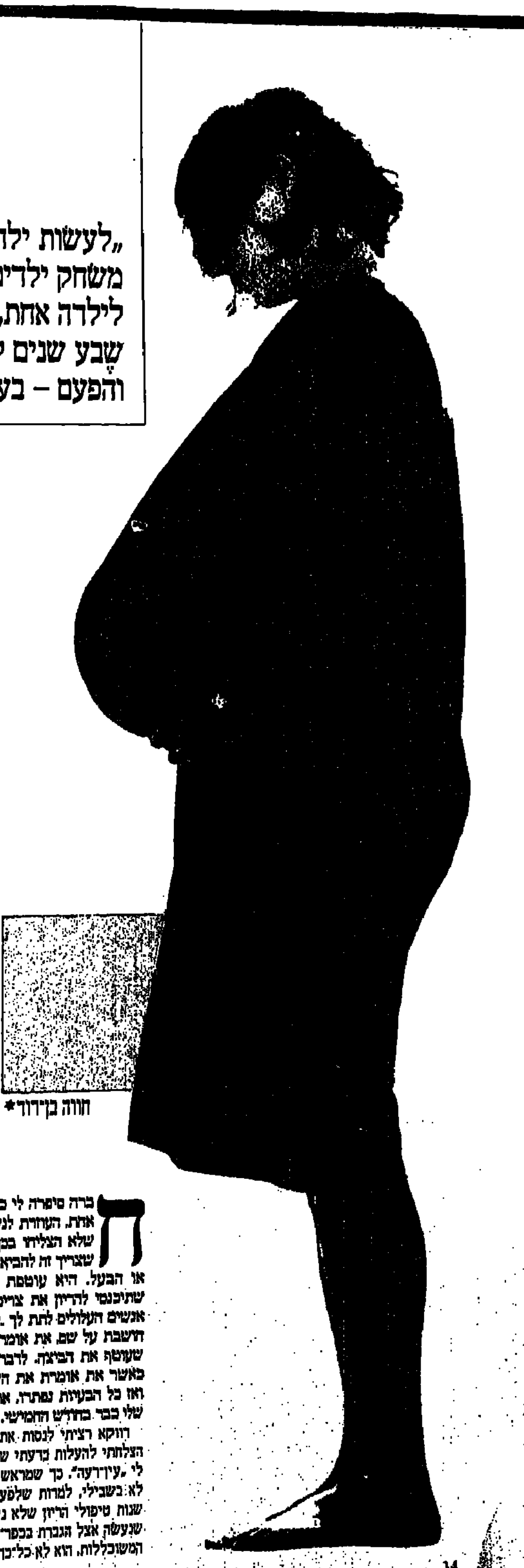

חברה סיפרה לי כי בכפר־סבא ישנה אשה אחת, העוזרת לנשים להיכנס להריון, לאחר שלא הצליחו בכך במשך זמן ממושך. כל שצריך זה להביא לה ביצה ובגד של האשה או הבעל. היא עוטפת את הביצה בבגד וכדי שתיכנסי להריון את צריכה לחשוב על שמות של אנשים העלולים לתת לך „עין־רעה". כל פעם, כשאת חושבת על שם, את אומרת אותו והורכת על הבגד שעוטף את הביצה. לדבריה, הביצה מתפוצצת רק כאשר את אומרת את השם שגורם ל„עין־הרעה". ואז כל הבעיות נפתרו, את בהריון, עובדה, החברה שלי כבר בחודש החמישי.

דווקא רציתי לנסות את טיפול כפר־סבא אבל לא הצלחתי להעלות בדעתי שם של מישהו שאולי עושה לי „עין־רעה". כך שמראש ידעתי כי טיפול כזה הוא לא בשבילי, למרות שלפעמים נדמה לי, לאחר שבע שנות טיפולי הריון שלא נשאו פרי, שהמרחק בין מה שנעשה אצל הגברת בכפר־סבא ובין הנעשה במרפאות המשוכללות, הוא לא כל־כך גדול.

ולמרות הספקות אני ממשיכה בטיפולי הריון במסג־רות המקובלות. הרבה מאוד מהכוח להמשיך בטיפול לא־נוח שכזה הוא בזכות היחס המיוחד־החיובי שיוצ־רים המטפלים בינך לבינם וזה קרה לי לא במרפאה יחידה, אלא בכל המרפאות שנעזרתי בשירותיהן.

מה זה בעצם „טיפולי הריון"?

הרבה נכתב ודובר על הצד הרפואי, המוסרי, המשפ־טי שיש לטיפול כזה. אך מה קורה בחיי היומיום של זוג, או משפחה קטנה, שפתאום נורא רוצים עוד ילד, ופתאום מגלים שלעשות ילדים זה לא משחק ילדים?

כאשר הבת שלנו היתה בת תשעה חודשים וצמחה ויפתה מיום ליום וכל הזמן ידינו היו מלאות בה, הח־לטנו שאם ממילא יומנו מלא בילדה, כדאי שתהיה עוד אחת ואולי עוד אחת. למרות מאמצינו המקובלים, ש־ום ילדה נוספת לא הגיעה. אפילו לא ילד. וכך עברו להן ארבע שנים של מאמצים לא מעטים. אבל מכיוון שבתנו לא ירדה מעל ידינו, לא התייחסנו בכובד ראש מתאים לנושא. רק כאשר מלאו חמש לקטנה והפסקה לשמש כר־מיטה – גורם תעבורה – נוכחנו לראות שהפעם באמת ידינו ריקות. וכדי למלאן כראוי, בכל זאת, לפנות למומחים. פנינו. הראשונה היתה רופאת המרפאה. במקרה היתה זו הרופאה־המיילדת שעזרה לבתנו לצאת לאוויר העולם. הפגישה היתה משפחתית ונרג־שת. לאחר טיפול מקובל שבו נראה כי הכל תקין ושפיר החלו הטיפולים המורכבים יותר. טיפולים ש־ משכים עד היום.

היה לי בתחילה מושג מעורפל מאוד. פחדים וסיפו־רי סבתא. שאלתי את עצמי מה בעצם יקרה לי? אך משך הטיפול כולו עד היום, הצוותים המטפלים – רופאים, אחיות, אנשי־מעבדה – עושים כל מאמץ ליש־כור את הפחדים, הסבר ועוד הסבר, ואת מרגישה שאת לא לבד. וכמעט לא נעים לך להתייאש או להפסיק. כמו למשל הקיץ; לאחר טיפולי פרגונל מייגעים, אמר־נו לרופא שבחודש הקרוב נפסיק. „בסדר". הוא ענה ואנחנו נסענו הביתה. שבוע לאחר מכן הייתי צריכה לחזור למרפאה לקחת תוצאה של בדיקה. פגש אותי רופא נוסף, וממש העמיד אותי בפינה, ושיכנע אותי „שהרי כבר עברת דרך כל־כך ארוכה, ובאמת מה אכ־פת לך להמשיך"... ואני ממשיכה.

ישנם מספר טיפולי אבחון. כמו צילום רחם שנעשה ללא הרדמה, ולפרוסקופיה שנעשית בהרדמה. בעזרת אבחונים ראשוניים אלה מנסים לאתר את הבעיה. זה נשמע די מפחיד, כאב שיניים כואב יותר.

בשלבים ראשונים מקבלים כדורים לחיזוק הביוץ. הכדורים נלקחים במינון מסויים, מספר ימים בחודש, גורמים לעתים לבחילה. שיטת הרזיה מהירה מאוד. אך למעשה הכדורים משמינים. במקרה הטוב (שלי) נשאר־ים כמעט באותו משקל. כאשר הכדורים לא עוזרים מוסיפים זריקות. דחיתי את הטיפול בזריקות האלה ככל שאפשר בידיעה שהן עשויות לגרום ללידת הרבה עוברים. עכשיו אני יודעת כי פחדתי מוקדם מדי.

לכל טיפול בכל חודש יש תוכנית, שבה קובע הרו־פא מינונים שונים. יש ימים שמקבלים גם ארבע אמ־פולות של זריקות בבת־אחת. יש גם פחות. שבוע במ־שך החודש יש להימצא יום־יום במרפאה, כדי לבדוק: דם, אולטרה־סאונד, וכו'. וכל זאת כדי שידעו מה גודל הזקיקים, הביציות, וכמה פרגונל יש לתת. צריך לקחת בחשבון שימים אלה הם ימי הבילוי החברתי. בימים אלה את ובעלך פוגשים במרפאה חברים למשימה. כחוכם של ממתינים מתפתחות שיחות. לעתים אפילו ידידויות. אנו הוותיקים, סוקרים את המתחילים בעלי־ זות מסויימת. המתחילים הם אלה שהולכים עם המון פתקים ביד, מחפשים את האחות דורית, רחל, ציפי, לא בחדר המתאים. הוותיקים יודעים כבר איפה נמצאת כל אחות ומה היא מבשרת.

„כל בני המשפחה יודעים על הטיפול שאנחנו עוברים. הילדה שלנו יודעת שאנחנו, כמוה, רוצים את הילד ומתאמצים מאוד כדי שהוא יבוא. במרפאה נותנים לה להסתכל במיקרוסקופ באחים שאולי יהיו לה".

הטיפול הזה כולל „בידור": עצם עשיית הילדים. ככל שאנחנו מודרניים ופתוחים, וראינו סרטים, וקראנו ספרים, לעשות ילדים עדיין זה משהו ייחודי, אקטיבי, בין שניים, הקובעים את הזמן, המקום ובעיקר את הר־צון. פתאום לעניין הפרטי הזה מצטרף גורם נוסף: המ־רפאה.

חלק מן ההוראות להמשך טיפול ניתנו לי גם בטל־פון כאשר אני רושמת אותן בצורה מדוייקת. ההוראות כללו מינון של זריקות, כמות של כדורים ויחסים. האחות עמדה על כך שאחזור בדייקנות אחר הוראו־תיה. ארבע אמפולות של פרגונל. שני כדורים. אחד יחסים. יחסים זה כמו שרופא זקן שלי פעם אמר: „יח־סים, זה לקחת בעל". יופי.

הכי קשה זה „יחסים". לכאב של הזריקה מתרגלים. לזכור לקחת את הכדורים גם כן אפשרי. הצירוף המופ־לא של זריקות וכדורים יוצר בחילה איומה. ליאות גדולה בגוף. והדבר היחיד שבאמת רוצים אז זה לגור על אי בודד בחברת לחם יבש וקוקה־קולה (או ספרי־יט). עכשיו, כל הסיפור הזה של היחסים מיועד למי שאינו גר על אי בודד. הוא נועד כדי להיות ביחד, ושהביחד יהיה יעיל ומועיל. איך עושים את זה? שום מתכון לא יעזור. מה שהכי עוזר זה חוש הומור. כל הסיטואציה מאוד משונה. פתאום לקיים יחסי־מין זה בגדר משהו רפואי. לפעמים עוזר גם בקבוק יין. כששאלתי את בעלי איך זה לקיים יחסים לפי פקודה, הוא חמק ואמר שבצבא הוא עשה דברים הרבה יותר קשים. פעם נפגשנו ללא תיווך רופא. והשאלה האינסטינקטי־בית ששאלנו מיד לאחר מעשה, האם זה „היום המת־אים".

היחסים הטובים לא נגמרים במפגש בין שני בני־הז־וג. כאן מופיע השותף: רופא, אחות. יש בדיקה לאחר יחסים. בדיקה הרואה את תנועת הזרע בגוף. מגוף הא־שה לוקחים דגימה ומסתכלים על תנועותיו הזרע במיקרוסקופ. הבדיקה נעשית מספר שעות לאחר קיום יחסי־המין. בבדיקה הראשונה הייתי במבוכה. הרופא היה ענייני ומרעי. מה שמאוד עזר. לאחר־מכן יכולנו שלושתנו להתבדח קצת בצער על כל הילדים המסכ־נים שלנו שראינו במיקרוסקופ ושלא יוולדו.

הרופאים, כמובן, לא סומכים רק על בני הזוג שידא־גו להפגיש את הזרע עם הביצית, וכאן באה ההתערבות שלהם. זוהי הזרקת הזרע, לאחר שנשטף במעבדה. הבעל מעביר את זרעו לכלי. איש המעבדה מכין אותו לזריעה, והרופא מזריק לנרתיק. זה לא כואב, זה לא נעים. זה סתם. בהזרקה כזאת מזמין הרופא גם את הבעל להיות נוכח. אנחנו העדפנו שכמעט בכל שלב של הטיפול יהיה גם האב־לעתיד בחדר. אני רואה בכך הבעת שיתוף, שהיא בעיני נקודה חשובה לאורך כל הטיפולים.

שיתוף: משפחה, חברים

אנחנו כבר הורים לילדה גדולה. כמעט נערה. היא עוברת איתנו את כל שלבי הטיפול. לעתים קרובות עוזרת. היא מודעת למצב־הרוח שיש לי, לחולשה פי־זית, לכאב. במידה מסויימת זה עוזר גם לה. היא יודעת שאנחנו, כמוה, רוצים אח־ילד ומתאמצים מאוד כדי שהוא יבוא. כאשר היא באה איתנו למרפאה, האחיות והרופאים קוראים גם לה להסתכל במיקרוסקופ באחים שאולי יהיו לה. כל בני המשפחה והחברים יודעים על הטיפול שאנחנו עוברים. כאשר אנו עונים תשובה עני־נית לשאלות שנשאלות קצת בצחוק, קצת בקנטרנות, על אודות ה„ילד־היחיד". הן הופכות מלגלוג קליל להבנה ולגילויי אהדה. חשוב מאוד, שידעו על הטיפו־לים. זה גם מסביר לעתים קרובות את העיגולים השחו־רים מתחת לעינים.

אחד הדברים הכי קשים בטיפול, הוא הצפיה. כל חודש, אולי החודש? אולי תאמרנה הבדיקות משהו אחר?

ישנן בדיקות שגורמות לנו לחייך. הכי מצחיקות הן הבדיקות של האיש. מלבד בדיקות זרע רגילות ישנה גם בדיקה שמטרתה לבדוק את פוריות הזרע. זוהי בדיקת אוגר. ליתר דיוק: אוגרת. האוגרת תורמת את הביציות שלה – האיש את זרעו. הרבה ימים ניסינו להרכיב קלסתרון של בעלי ואוגרת. בהרבה מקרים זה דמה לכמה ממכרינו הטובים... לא יכולתי לחשוב על זיווג של בעלי עם אוגרת. אלא שהזיווג הצליח. הבדי־קה היתה בסדר. באותו יום הלך בעלי גאה כטווס. לא כל אחד יכול עם אוגרת.

„לפעמים אני תוהה מה דוחף אותנו, זוג וותיק, שבע־טיפולים ויגע, להמשיך בכך. אולי הרצון לחוות שוב חוויות של גיל העשרים כששנות הארבעים כבר כמעט בפתח".

מדוע להמשיך?

עברו כמעט שבע שנות טיפול. אנחנו ממתינים עכ־שיו לתור למה שנקרא טיפול „החג". שם יפה. „החג" פירושה: הפרייה־חוץ־גופית. ברחוב קוראים לזה: תינוק מבחנה. יכול להיות שזה יצליח. יכול להיות שלא. מה שבטוח הוא שבמשך כל השנים הללו למדנו, בעלי ואני, להכיר זה את זה טוב מאוד. נעשינו חברים טו־בים, פיתחנו את חוש ההומור הפרטי שלנו – זה נשמע כמעט כמו המלצה.

אולי לנו יותר קל, כי יש לנו ילדה בבית ואנו חווים יום יום את חווית ההורות באופן המלא ביותר. לפעמים אני תוהה מה דוחף אותנו, זוג וותיק, שבע־טיפולים ויגע, להמשיך בכך. ייתכן שהרצון להתחדשות. אך אולי הרצון לחוות שוב חוויות של גיל העשרים כשש־נות הארבעים כבר כמעט בפתח.

★ זהותה של הכותבת שמור במערכת. ■

כמה הולכת אחות מוסמכת.

קבקבי נוחות של מגון, קלים, אורטופדים ואופנתיים. צריך יותר מזה?

Magon

מגון-לנשים שעומדות על שלהן

פייגה, לואיזה ואיזייה. קשה לשוב ולהיות משפחה מאוחדת. צילום: סקופ 80

חיים

ורדה וולפו

בעל זר חזר הביתה

אני יושבת במטבחה של פייגה ורואה איך הכל נופל לה מהידיים. היא מצטחקת, מתנצלת. כוס נפלה? קפה נשפך קצת? מה כל זה חשוב עכשיו. ע כ ש י ו. אחרי כל השנים הארוכות שהיא ישבה וחיכתה ליצחק שלה.

"שנים ארוכות" זו ספרות. 13 השנים האלה הן התקופה הכי חשובה בחיים, חיים ארוכים ועצובים. יצחק – איזייה שלה, נכנס לפני 13 שנה לכלא הסובייטי נרק בעוד יומיים שלושה תשוב היא לראותו. איזייה. איזו התרגשות. עוד רגע היא מתפוצצת. היא כבר לא יכולה יותר. 13 השנים שחיכתה לו דומה כי חלפו כיעף והם כאין וכאפס לעומת המתנה המצפה לה בשלושה הימים הקרובים. אני יושבת בכיתה שבנוה־יעקב, בצפון ירושלים – ונדבקת מהמתח שבאוויר.

תשתי קפה? – שואלת פייגה ומעמידה מים. לא מצליחה להדליק את הגפרור בנסיון הראשון. גם לא בנסיון השני. גם לא בשלישי. כמו כלה צעירה – רק שעברו 20 שנה מאז שנישאה – עולה על גרותיה מתפוצצת. המים כבר על האש.

הוא זוכר אותי בשיער כהה? היא אומרת לפתע. אבל השיער שלי עכשיו כזה...אפור... שוב מגניבה מבט במראה. לצבוע? – שואלת. לא? – עונה. הוא לא אוהב נשים צבועות... שתיקה. ואולי עכשיו הוא כן אוהב נשים צבועות? סליחה. היא אומרת, את מבינה, איזייה שלי חוזר הביתה.

"עליתי כי חשבתי שמפה אוכל לפעול יותר למען שיחרורו. אבל לא הצלחתי לעשות כלום. בכל טלפון שלו הוא היה מתרגז עלי למה אני לא הולכת לדבר עם רייגן כדי לשחרר אותו. כאילו שכל אחד יכול לדבר עם רייגן. האמת שאני בכלל לא חשבתי על עליה ובסוף הוא, שדיבר הרבה, נשאר שם ואני פה".

היא זוכרת כל משפט שנאמר או באותם ימים ראשונים שלהם. "הוא היה תמיד כזה רעשן מוקף חברים. בפעם הראשונה שראיתי אותו אמרתי: זה שלי.

ירדנה ארזי בחדר המיטות

לואיזה בכלל לא זוכרת אותו. בשבילה הוא אדם זר. היא יושבת לה כאן בסלון דירתם הפשוטה, שערה סתור, נעלי בית, דיבור איטי, כפופה משהו ומרגישה שסוף סוף יגיע השינוי המיוחל בחייה. עד עכשיו חייתה כיתומה ואוטוטו עומד לצוץ לה מאיזה שהוא מקום אבא.

"כשחייתי לבד הייתי מתפנקת במיטה עד הרגע האחרון. הייתי שותה את הקפה בעמידה. ככה מהר. שניה לפני שיצאתי מהבית. בלגימות גדולות. משאירה את הבגדים בכל הבית ורצה לעבודה. עכשיו, כשאני גרה עם איזייה אני מרגישה שהוא אוהב שאני קמה מוקדם, עושה לו תה, מסדרת את הבית. בהתחלה לא חשבתי שזה איכפת לו אם אני מסדרת את הבית או לא, עד שהיינו אצל חברים ושם הוא אמר פתאום, שאני ככה לא מסודרת... שכחתי כבר את 13 השנים שבהן עשיתי רק מה שאני רוצה. איזייה למשל רצה שאתלה בחדר השינה שלנו תמונה של ירדנה ארזי.

בתחילה התנגדתי, אחר־כך חשבתי בסדר, אם ככה הוא רוצה", אומרת פייגה שקולניק.

לפייגה תחושות ורגשות כמו לאשה שזה עתה נישאה ולא מפסיקה להתפעל מן החידוש שבחיים עם גבר. החידוש הטוב וגם הרע.

"לא קל לחיות עם בעל ולא היה קל לחיות עם איזייה. עוד כשחיינו ברוסיה הוא היה הולך כל ערב עם חברים. הוא שמע ברדיו את 'קול אמריקה', 'קול ישראל', כל מיני קולות... תמיד היה עסוק, ולא ידע להגיד מלה טובה או מחמאה. אבל תמיד ידעתי כמה רע שיכול להיות עם איזייה – יותר גרוע יכול להיות בלעדיו, ואני לא רוצה להשאר לבד. ברגעים הכי קשים, תמיד פחדתי להשאר לבד, והנה, דווקא מה שמפחדים ממנו כל־כך. דווקא זה קורה לי.

"שבע שנים היה בכלא אבל לזה התכוננו. מה ששבר אותנו לגמרי היו שש השנים שאחר־כך. טירטרו אותו ולא נתנו לו רשיון יציאה מברית־המועצות.

כשהוא השתחרר מהכלא כבר הייתי בת 42 ומאוד רציתי ללדת שוב. לואיזה אומרת עד היום שחבל שלא נכנסתי להריון אז כשנפרדנו ממנו בכלא והיו לנו ימים ביחד... היא רצתה אח. בקיצור, מגיל 42 שנינו מחכים לאישור יציאה שלו. וכל שנה אני אומרת לעצמי 'נו, לא נורא, אפשר גם בגיל 41 ללדת'. ושנה אחר־כך 'נו, לא נורא. אפשר גם בגיל 44 ללדה. ונו, לא נורא אפשר גם בגיל 45... היום אני כבר בת 47 וזה קצת מסוכן לא? אני גם לא מעזה לחשוב על כזה דבר. איזי היום בן 49. שש שנים היה סירובניק. ללואיזה היתה שאלה במבחן באזרחות בבגרות 'ציה זה סירובניק? והיו ילדים שלא ידעו.

בפגישה הקודמת שלנו, כשהבעל היה עדיין ברוסיה, לבשה פייגה צבעים חומים עדינים וסולידיים. כיאה לאלמנת־קש וללואיזה היה שיער ארוך ולא מסודר. היום ללואיזה תסרוקת נשית קצוצה ואילו פייגה - איזו חגיגה של צבעים! חולצת בורדו בעלת צווארון מסולסל, חליפה ירוקה של בלייזר וחצאית. נעלי עקב שחורות...

"חשבתי לצבוע את השיער", אומרת פייגה. "שלא יראו את שערות השיבה אבל לי זה לא משנה. שאלתי אותו וגם לו זה לא משנה אז השארתי את זה ככה".

"הוא מאוכזב ממני..."

והגיע היום הגדול. הוא כאן. כבר חודשים אחדים. וההבדלים ביניהם זועקים לכל עבר. פייגה – כלכלנית בלישכה המרכזית לסטטיסטיקה. אצילית עם המון חן ורגישות. איזייה – חרט, מחוספס ועומד על שלו בכל תוקף ובבטחון מראיג.

"לואיזה מקנאה", אומרת פייגה. "עד עכשיו ישבנו שתינו בסלון לפעמים מחובקות. והיום כשאנחנו יושבים שלושתנו אני חושבת שהיא מקנאה. כשהוא שם עלי את היד היא מתכווצת. אבל כשהוא רוצה להניח עליה את היד היא בורחת.

"אני חושבת שהיא עושה לו את זה בכוונה. היא מרגישה שזה הבית שלה, ולפעמים אני שומעת שהיא אומרת לו: 'תשב פה, ואל תשב פה'. היא לא מתנהגת איתו כמו שצריך להתנהג עם אבא. לי הרי היא לא אומרת ככה. לואיזה פשוט רוצה להתפנק אצל האבא החדש שלה ולפעמים אני שומעת אותה מדברת כאלה שטויות, ממש כמו ילדה קטנה. והיא תמיד היתה בחורה רצינית. אבל כשיש ויכוח בינו לביני היא מתערבת לטובתו".

אבל לואיזה מרוצה מהסידור החדש שיש לה אבא בבית: "יש אידיליה משפחתית. כשאנחנו יושבים ביחד אלה רגעים טובים. את זה תפסתי מההתחלה. עכשיו אני מרגישה שאנחנו משפחה. שניים זה לא משפחה. אבל מה, אני חושבת שהוא מאוכזב ממני. לדעתי, הוא ציפה לראות בת יותר בוגרת ורצינית. והוא התאכזב. מה אני יכולה לעשות ככה אני. גם הוא לא מושלם. לא אכפת לי שהוא אומר לי מה לא בסדר אצלי, אכפת לי שהוא לא אומר מחמאות. את מבינה? צריך להיות הוגן, אי־אפשר רק לבוא בטענות. אז במקום זה הוא מחבק. זה כמו שגבר זר מחבק אותך. אני לא רוצה את זה. בלי ידיים. שידבר. "הוא כל־כך רציני בכל דבר. עכשיו התחיל ללמוד עברית בקורס של הסוכנות והולך כל יום עם תיק שקניתי לו עם מחברות. אפילו בשבת בבוקר אנחנו הולכים לטייל ברגל לפיסגת זאב וכל הדרך הוא חושב איך הוא יספר בעברית בביתה את מה שהוא ראה פה. כשאני עשיתי קורס בעברית חצי שנה אחר־כך לא העזתי להוציא מלה מהפה והוא יודע בקושי חמש מלים ולא מפסיק לדבר.

"בערב לא חשוב איפה אנחנו נמצאים. בתשע הוא רוצה להיות בבית לראות חדשות. הוא לא מבין אף מלה. וכל הזמן מתרגז שאנחנו לא מסבירים לו. הוא לא כזה מבין במפלגות ורק רואה שפה ושם החיים בארץ זה לא מה שהוא חשב עליהם ברוסיה. כשאנחנו עוברים ליד הווילות בכפר הערבי שועפת הוא תמיד מתפעל מהחיים הטובים שיש להם פה".

איזייה לא מדבר הרבה ואומר: "פייגה השתנתה הרבה. פיזית אני מתכוון". פייגה צוחקת: "הוא מדבר עלי. כאילו שהוא נשאר אותו דבר.

"איזייה השתנה הרבה. הוא נהיה יותר איש משפחה. כשהוא מתקשר אלי לעבודה ואומר לי שאחרי העבודה אחזור תיכף ומייד הביתה, שלא אלך לשום מקום אחר, אלא ישר אבוא הביתה, זה תיכף מדליק אותי. זה שאני יודעת שמישהו בכלל מחכה לי בבית, זה מכניס שמחה בלב. וזה עיקר ההבדל בין קודם לעכשיו. עכשיו מחכים לי בבית. אני לא באה יותר לבית ריק". ■

ד"ר מלה תבורי. נגד דייעות קדומות.
צילום: עדי אבישי

הפלשתינאיות

מחקר

אורית הראל

מצבה של האשה הפלשתינית הוא נושא נתון לוויכוח, לדי־וחות ולזהות הפוליטית של המשיב. אחת שניסתה באחרונה לתת תמונת מצב אוביקטיווית, כיאה לרקע האקדמי שלה, היא ד"ר למשפט בינלאומי, מלה תבורי. מה לדוקטורית השלווה מאוניברסיטת תל אביב, שבכלל סולדת מחלוקה של נישאים לפי מינים, ולמצב האשה הפלשתינית ביו"ש ועזה? הקשר הוא דרך תחום העיסוק והעבר שלה, שכולל פרק נכבד המוקדש לאו"ם.

ד"ר מלה תבורי, ילידת ארה"ב, למדה מדעי המדינה ומשפט בינלאומי במסגרת יחסים בינלאומיים, והיתה צוערת באו"ם אחרי שסיימה את לימודי הדוקטורט. במסדרונות האו"ם פגשה מי שהיתה אז כבר אזרחית ישראלית, את רמות הפלשתינים, כמי שהיא משורטטת על ידי הפלשתינים עצמם ועל ידי הערבים. שם גם למדה להכיר את כוחה הרב של ההשפעה הערבית באו"ם, ואת משמעותם של ד"וחות רשמיים של הארגון בזירה הפוליטית הבינלאומית.

לפני כשנתיים פורסם ד"וח מטעם מזכיר האו"ם, הדן במצבם של נשים וילדים ביו"ש ועזה, שאמור היה להוות מסמך רקע לוועידת ניירובי על מעמד האשה, שנערכה בקיץ שחלף. הד"וח, שקיבל משמעות ומשקל מיוחד בשל מקורו – מזכיר האו"ם – הרגיז רבים, ביניהם גוף יהודי־אמריקני, שעמד להשתתף בוועידה כנציגות לא־ממשלתית. הם פנו לד"ר תבורי, שתבדוק את הדברים ותעמיד את העובדות על דיוקן. וזה מה שהיא עשתה, סעיף אחר סעיף, במקביל לד"וח של מזכיר האו"ם.

"הוכחתי שהעובדות לא נכונות, חוץ מהסעיפים הפוליטיים אליהם לא רציתי להתייחס", היא אומרת. לטענתה, ד"וח מזכיר האו"ם אינו מהווה למעשה ניתוח של בעיות נשים, אלא משליך כל בעיה כללית באיזור, כמו מחסור במים למשל, לתחום המוצר של בעיות נשים. "אני חושבת שהד"וח שלהם מעוות כי לאו"ם יש ריטוריקה משלו, והוא הסתמך על דו"חות קודמים שלו עצמו, שהם אנטי־ישראליים ברוחם. העניין סתום ברדיעות קדומות וזה מתחזק על ידי גופים פלשתינים המפרסמים בתוך האו"ם עצמו", היא מסבירה.

תבורי עצמה השתדלה, כפי שהיא מעידה על עצמה, לברוק את הנושא מכל הכיוונים, גם כדי ליצור תמונה אובייקטיווית ככל האפשר וגם כדי להגדיל את האמינות והמהימנות של הד"וח: לשם כך יצאה לשטח, ראיינה נשים שבמוקד הבעיה, בדקה מקורות פלשתינים כמו גם את פעילות המינהל הישראלי. היא ביקרה במפעלים, במרכזי הכשרה של המינהל, בבתי חולים, דיברה עם נשים שעובדות ולומדות, ועם גברים שיש להם קשר נרחב עם נשים, כמו מנהלי מרכזי הכשרה. בד"וח שלה מופיעות חלק מן השיחות שניהלה. כפי ששיחזרה אותן בשובה מסיוריה, בערבים. מעולם לא הקליטה, מחשש ששותף אלקטרוני יחבל בשיחה.

בד"וח שלה אין נתונים סטטיסטיים, יש רק המלצות לערוך מחקרים כמותיים כאלה בתחומים ספציפיים שהיא מזכירה. תבורי בדקה את מצבה של האשה הממוצעת, "שהיא לא כפי שמדמיינים אותה". היא לא עסקה בקבוצות השוליים של האליטה העשירה ושל "דור הקלצ'ניקוב". זה שפנה לטרור כדרך חיים.

מה היא גילתה? "לא שאין להן בעיות. אבל הן פותרות בעיות יום־יום ויש להן שאיפות ותקוות. זה כבר לא הדור הישן. הבנות שעובדות במפעלים, ממחנות פליטים למשל, נראות טוב ומרוויחות טוב. ותמיד צריך לבדוק ממה התחלנו ב־67' ולמה הגענו, ומה מצבן ביחס למצב נשים בשאר מדינות ערב. בירדן למשל, יש מחנות פליטים שאיש אינו בודק", היא מסבירה.

תבורי מתקוממת נגד הדיעות הקדומות, מכל הגוונים הפוליטיים. היא אינה רואה את הדברים בשחור ולבן, וחושבת שהטעות הגדולה היא בבחינת הדברים מנקודת ראות פוליטית, תהיה אשר תהיה. "האשה הפלשתינית מוגבלת לא על ידי השלטון הישראלי, אלא על ידי הסביבה, הבעל והמסורת. התיסכול מגיע כשהאשה מהכפר באה במגע עם המודרניזציה. מידת התיסכול כרוכה במה שהיא רואה, וכמה שחסר לה. אבל ככל שהמצב הכלכלי משתפר, נשים חוזרות הביתה, למקומן המסורתי". אין לה מסקנות סופיות, חדמשמעיות מהמחקר. היא רואה שינוי בהתקדמות, בתנאי החיים ובריאות. בכל הקשור ביחס למעמד האשה היא צופה שינוי איטי, של דורות, בפירוש לא מהפיכה.

היא מרוצה מטיב הד"וח שלה אבל יודעת ש"בפני עצמו לא עשה כלום, כמו נאום ישראלי טוב באו"ם". אולי, היא מהרהרת הוא עזר לשכנע אנשים במערב שיורעים לקרוא כהלכה ד"וח מרעי, ומעבר לזה, הד"וח חשוב כדי לתת כלים לאשה המערבית לענות לפלשתינית, ש"מציירת דמות מאוד רומנטית, משכנעת וחד־צדדית".

הד"וח, שנסע כאמור לניירובי, מגיע עכשיו גם כפרסום ממוסד לארץ, ואולי בעתיד אף יהפוך לחלק מספר בנושא. תבורי, בינתיים כבר הספיקה להיתלוות למשלחת של נציגי ארגון העבודה הבינלאומי שביקרו בארץ, "וחזרו לז'נווה וכתבו ד"וח עוד יותר שלילי", ועוסקת עתה בכתיבת ד"וח תשובה. על פי הזמנת משרד העבודה. הפעם הד"וח יהיה על פלשתינים בכלל, לא רק נשים. ■

(המשך מעמוד 33)

הכרה. היה קשה מאד להתקרב אליו כי מכונת הירייה המשיכה לירות לכל הכיוונים. הצלחתי להגיע איכשהו.

הוא היה קשור עדיין לכסא והתחלתי למשוך אותו. ואז הוא נפל עם הכסא ועם המצנח. גם אני נפלתי, וכשהתכופפתי כדי לנסות לשחרר אותו, עבר לי כדור ליד המצח ונכנס לראש של הטייס. כשראיתי את זה חשבתי שגמרנו... ראיתי איך הכדור ממש נכנס, גלגלתי אותו בבוץ וברגע שהגענו אל הנווט היה פיצוץ אדיר, וכל המטוס התלקח. כשהכבאים התקרבו שמעתי אותם אומרים: מסכנה, גם היא הלכה. מאד התרגשתי, אבל מעניין שמאז התחלתי להאמין באלוהים. אני חושבת שרק כח מיוחד במינו, כלומר מישהו שכותב אותנו בספר החיים מחליט מתי נחיה ומתי נמות.

ש. חשבת אז על מה שאת עושה?

ת. אם אני חשבתי? ידעתי רק דבר אחד: אם יש ביכולתי להציל אותם, אני אעשה זאת.

ש. לא חשבת על עצמך?

ת. לא! חס וחלילה. ברגע ששמעתי אותו קורא: „אמא" הרגשתי כאילו הוא קורא לי. זה היה כמו מבחן עבורי. אתה לא חושב על עצמך. אתה שומע ובאותו רגע אתה רץ.

ש. גם את נפגעת?

ת. אה... קצת. שתי הצמות שלי נשרפו ואפשר לומר שאני נפגעתי יותר... אה, אני לא רוצה לדבר על זה.

מאוחר יותר מתברר, שהטייס אותו הצילה אסתר ארדיטי, היה מפקד הטייסת יעקב שלמון. הוריו של יעקב אמצו את אסתר והקשר נמשך עד היום. בוקר אחד, כחודשיים לאחר המאורע, התבשרה אסתר ארדיטי, שהרמטכ"ל דאז, משה דיין, החליט להעניק לה צל"ש על המעשה שעשתה. למחרת היא הגיעה ללשכת הרמטכ"ל בקריה. המזכירה הורתה לה להכנס לחדר:

„עמדתי בפתח הדלת, וראיתי חדר גדול, ומישהו יושב וכותב. לפתע הוא נתן צעקה בכיוון למזכירה: 'נו, מתי תבוא אסתר ארדיטי?' ואני בפתח, רועדת, מסתכלת עליו, מצדיעה: 'זו אני'... ואז הוא הסתכל עלי, בעין אחת, אבל היא היתה כזו גדולה ואמר: 'זה הכל?' (היא צוחקת) הוא חשב הרי לראות איזה ז'לובית. הר ארס. כל כך נעלבתי. מה הוא חשב, שהחצי השני בחוץ? אז קבלתי ממנו את מגילת הקלף ו...אני לא יודעת איפה היא היום".

ש. לא תלית אותה?

ת. בשביל מה? ההרגשה הטובה שווה יותר. האימוץ שזכיתי לו מהוריו של יעקב... הם האב והאמא שלי והסבא והסבתא של הילדים שלי וזה היה הדבר הכי נפלא שקרה לי. בגיל שמונה עשרה הם עשו לי את יום ההולדת הראשון שלי. זה היה דבר נהדר. הם נפלאים. פתאום היה לי לאן לנסוע בחופשים. מישהו חיכה לי. מישהו דאג לי.

אסתר ארדיטי סיימה את שירותה הצבאי ולמדה בבית ספר לאחיות בבית החולים „הכרמל" בחיפה. אחר כך המשיכה לעבוד כאחות במגן-דוד-אדום בירושלים. יום אחד שבה בתה הקטנה, נורית, מבית הספר ושאלה אותה מי היתה אשתו של אברהם אבינו. אסתר התקשתה לענות. בעצם, לא ידעה מעולם את התשובה: „אז החלטתי שאני מוכרחה ללמוד הכל מהתחלה, כי לא יתכן שהילדים שלי לא יוכלו לשאול אותי שאלות. חשבתי שהדבר הטוב ביותר יהיה, ללמוד בקורס למורי דרך, שם לומדים הכל על הכל וגם רוכשים מקצוע. חוץ מזה, כך אני מרגישה שאני נותנת את חלקי לארץ שאני כל כך אוהבת. אני מנהלת 'משרד הסברה' פרטי משלי, זהו כרטיס הכניסה של התיירים לארץ".

כשהיתה בעיצומו של הקורס למורי דרך, פרצה מלחמת ששת הימים. הקורס נפסק ואסתר, כמשהו מרבן מאליו, חזרה כמתנדבת למגן-דוד-אדום. ביום בו נעו הצנחנים לעבר העיר העתיקה, היתה בתורנות. ושוב כמו בפעם הקודמת, היא משוכנעת שכוח עליון גרם לכך שתהיה שם. כשעברו המשוריינים ברחובות ירושלים, לכיוון העיר העתיקה, שאלה אסתר את אחד החיילים – „לאן?" ענה לה: „לשחרר את בית המקדש".

„נסעתי הביתה, סידרתי את הילדים במקום בטוח, לקחתי את תיק העזרה הראשונה שלי והצטרפתי עם האמבולנס שלי לחילים המתקדמים". כך מצאה עצמה אסתר ארדיטי בתחנת איסוף נפגעים ליד הגבול ירדני: „ההפגזות נמשכו מכל עבר. פצועים שכבו על אלונקות מוכנים לפנוי. נפגעו שוב. המצב היה נורא. גם חלק מאנשי הצוות הרפואי נפגע. כשראיתי מה שהולך הבנתי שצריך לעזור". כוונתה היתה להעביר את הפצועים לעורף אלא שעד מהרה התברר לה שזה בלתי אפשרי. „הבנתי שהרבה יותר חשוב שאשאר במקום ואטפל בפצועים בשטח". היא נשארה שם כל הלילה. אשה קטנה אבל בטוחה בעצמה „וכשכולם הרגישו את הבטחון שלי, הם פשוט עזרו לי. נתנו תחבושות, העבירו מורפיום. היה לילה חשוך ופתאום אחרי הרבה זמן שעבדתי, רופא החטיבה, ד"ר קינגי הרגיש שמישהו נמצא על ידו. הוא הביט בי ואמר: תלכי, כאן זה לא מקום לנשים. אבל אמרתי: אני לא עוזבת כל עוד יש צורך. 'אז לפחות תלבשי כובע פלדה'. אמר ונתן לה כובע שכיסה את כל הראש. הכובע שמור אצלה עד היום באו וכתה אסתר לבנו „מלאך הצנחנים" ומקור הגבורה שלה הונצח באלבומים הרבים שיצאו לאור אחרי מלחמת ששת הימים.

בביתה שבגבעת הכרם, בירושלים, הופכת אסתר ארדיטי-בורנשטיין, לאלמונית וחוזרת לעיסוקיה כעקרת בית. כאן לא נמצא זכר להוויות העבר ורק פוסטר אחד גדול עם מילות השיר „ירושלים של זהב" והקדשה אישית – „לאסתר ארדיטי מנעמי שמר. באהבה".

היא עובדת במשרד התיירות כמלוות קבוצות תיירים בעיקר מאיטליה. „המומחיות שלי", היא אומרת, „אלה המקומות הקדושים לנצרות". התיירים שלה נקשרים אליה. שונים לה אמונים הם כותבים לה, מזמינים אותה לבוא לארצם ורבים מהם חוזרים לכאן. אסתר ארדיטי כהרגלה, מבצעת בנאמנות את עבודתה עם כל הנשמה. נמצאת עדות לכך בספר „חיי עם אבי" שכתבה מריה פיארדה מורו, בתו של ראש ממשלת איטליה לשעבר, אלדו מורו. היא ביקרה בישראל עם אביה, אסתר ארדיטי היתה מורת הדרך שלהם, ועל ההוקרה שרחשו לה השניים. אפשר לקרא בספר. ■

רשתות השיווק

ציפי לוי / האבוקדו

חודש נובמבר הוא חודש השיא בעונת האבוקדו ומועצת הפירות קבעה מחיר מומלץ לאבוקדו: 1490 ש' הק"ג. לא לשלם יותר!!! במידה והמחיר ישתנה יופיעו על כך ידיעות בעתונות. כן עורכת המועצה מבצעי טעימות לפרי הקיווי ברשתות השיווק ומזמינה אתכם לבוא ולטעום.

★ „שקם" (רשת א') – ברשת השקם נערך מבצע על מוצרי "עלית" וההנחה היא 20 אחוזים (למעט קפה, שוקולד טנדרק, ואבקת חלב). מבחר ספרים בהנחה של 25 אחוזים. כל התקליטים והקסטות המוקלטות, כל הצעצועים והמשחקים, ומבחר חנוכיות ב-20 אחוז הנחה. כדורי-סל עם חתימתו של מיקי ברקוביץ בהנחה של 25 אחוזים. נרות חנוכה ב-510 ש', מערכת של 3 סירי פיירקס צבעוני ב-19,520 ש', סיר לחץ לגוסטינה 7 ליטר ב-61,840 ש' (203,250 ש'), סיר טיגון „בקה" לסופגניות 23 ס"מ ב-16,450 ש', ולמבצע שניים במחיר אחד: 2 בקבוקי „בוסקה" ב-5421 ש', 2 בקבוקי יין „תירוש" מוגז ב-3066 ש', ו-2 בקבוקי ברנדי .V.S.O.P ב-8502 ש'. 33.5% הנחה על כל קנית 3 בקבוקי „פנטזיה", „ורמוט", „כרמליטה", יין „הילולים" וודקה ישראל. כל תמרוקי „הלטיס", „הלן קרטיס", ו-+18 בהנחה של 30 אחוזים. ומבחר עשיר של רהיטים ב-4 תשלומים שווים וללא ריבית. – ממבצעים אלה תוכלו להנות מה-30 בנובמבר.

★ קו-אופ" (הרבוע הכחול) – פילה סייט ללא עור ב-2690 ש', קמח תופח ב-1210 ש' (1380 ש') חק"ג, קמח תופח בטעם קקאו 350 גר' ב-660 ש' (750 ש'), קורנפלקס קו-אופ' 375 גר' שוויצרי ב-2920 ש', מלחי אמבטיה „ארד" ב-5170 ש' (5700 ש'), על כל שתי חבילות „אשפנית" של „מיטם" שיעלו לכם 5226 ש' תקבלו שי חינם 200 שקיות אוכל בגליל. מגהץ אדים „קלור" ב-43,900 ש', דרמפון נוזלי 500 גר' ב-3536 ש' (4420 ש'), ודרמפון רגיל בשפופרת 90 גר' ב-1072 ש' (1340 ש').

★ „היפר קו-אופ" – בשר קפוא צלעות 1 ק"ג ב-6840 ש', יין נצחון ב-1650 ש' (2211 ש'), קפה נמס קו-אופ' 200 גר' ב-3790 ש' (4100 ש'), קפה טורקי 100 גר' ב-890 ש' (960 ש'), טפנוקים עם גובני ב-6690 ש', סלסלת תמרוקים של "+18" ב-21.950 ש', מערכת לטיפוח הפנים „צ'ויס" של „הלנה רובינשטיין" ב-15,900 ש', „כיף-כף" של „עלית" ב-485 ש' (565 ש'), ממרחית „עלית" 500 גר' ב-1580 ש' (1825 ש').

★ „היפרשוק" מה-1 בדצמבר. כבד עוף „תנו-עוף" 500 גר' ב-3930 ש', נקניקיות „מיט לוסי" 400 גר' ב-3200 ש', נקניק מורטדלה „הוד-לבן" 600 גר' ב-2800 ש' (6100 ש'), טבעות ומדליונים חזה עוף של „מילוזן" 500 גר' ב-3680 ש', שניצל הודו מצופה „מילוזן" 1 ק"ג ב-7900 ש' (11,500 ש'), בצק עלים ומלווח של „מעדנות" 400 גר' ב-790 ש', פיצה מיני (חמישיות) של „מעדנות" ב-2290 ש', תירס גרעינים ומיקס ספרדי 900 גר' של „גולדפרוסט" ב-1990 ש', תה „ויסוצקי" 100/1 ב- 2590 ש', קפה טורקי של „עלית" 100 גר' ב-690 ש', "מבצע יצרן" על מוצרי „אסם" לדוגמה: שקדי מרק 400 גר' ב-2550 ש', רסק עגבניות של „יכין" 100 גר' ב-260 ש', אבקת כביסה „סופר-בול" של „עץ הזית" 5 ק"ג ב-7950 ש', ונייר טואלט „מוסיקט" של „חוגלה" 24 יח' ב-4264 ש'.

★ „שופרסל" מה-1 בנובמבר מיונז „תלמה" 500 גר' ב-2300 ש' (2725 ש'), פתית של „תלמה" 230 גר' ב-1420 ש' (1680 ש'), תה ויסוצקי 100/1 ב-2500 ש' (3125 ש'), ממרח שוקולד „השחר" 500 גר' ב-1550 ש' (1710 ש'), שמן סויה 1 ליטר ב-1990 ש' (2140 ש'), תערובת לסופגניות „אסיכל" 830 גר' ב-2970 ש' (3236 ש'), סנו צלימון ב-1050 ש' (1227 ש'), סנובון שלישיה ב-2550 ש' (2999 ש'), ונייר טואלט „לילי" 24 יח' ב-8990 ש' (11,330 ש').

★ „היפרכל" – מבצע „נקה" וימשך עד ה-15 בדצמבר. סכו"ם 24 חלקים באריזה מהודרת ב-18,900 ש' (32,125 ש'), סיר לחץ לגוסטינה 7 ליטר ב-65,000 ש' וכוסות דורלקס ב-690 ש' הכוס. ■

הזדמנות שכזו להשלמת סדרות טיים-לייף בתנאי קניה מיוחדים!

טיים-לייף האנציקלופדיה הצבעונית לכל המשפחה.
תורגמה ל-25 שפות, וגם לעברית.
הזמן את הספרים החסרים בספריתך, בתנאי תשלום מוזלים להפליא.*
ואלו שמות הספרים שהופיעו בעברית:

הסדרה המדעית	
גוף האדם	23,000.– שקל
מתמטיקה	23,000.– שקל
החשיבה	23,000.– שקל
בריאות וחולי	23,000.– שקל
המים	23,000.– שקל
מולקולת ענק	23,000.– שקל
התא	23,000.– שקל
האוניות	23,000.– שקל
אור וראיה	23,000.– שקל
הגלגל	23,000.– שקל
קול ושמע	23,000.– שקל
החומר	23,000.– שקל
מילדות לבגרות	23,000.– שקל
מכונות	23,000.– שקל
מזון ותזונה	23,000.– שקל

סדרת הטבע למבוגרים	
חרקים	23,000.– שקל
הרים	23,000.– שקל
אקולוגיה	23,000.– שקל
חיי הטבע של איראסיה	23,000.– שקל
חיי הטבע של אפריקה	23,000.– שקל
הקטבים	23,000.– שקל
אסיה הטרופית	23,000.– שקל

סדרת הטבע לנוער	
המדבר	19,100.– שקל
ההתפתחות	19,100.– שקל
האדם הקדמון	19,100.– שקל
היונקים	19,100.– שקל
קופי האדם	19,100.– שקל
הזוחלים	19,100.– שקל
הים	19,100.– שקל
התנהגות בעלי חיים	19,100.– שקל
כדור הארץ	19,100.– שקל
הציפורים	19,100.– שקל
הדגים	19,100.– שקל
היקום	19,100.– שקל

התקופות הגדולות	
מצרים העתיקה	23,000.– שקל
יון הקלאסית	23,000.– שקל
רומא הקיסרית	23,000.– שקל
ביזאנטיון	23,000.– שקל
האיסלאם הקדום	23,000.– שקל
עידן המלכים	23,000.– שקל
הולדת אירופה	23,000.– שקל
סין העתיקה	23,000.– שקל
עידן התגליות	23,000.– שקל
עידן המאה ה-20	23,000.– שקל
הרפורמציה	23,000.– שקל
עידן האמונה	23,000.– שקל

הסדרה הגיאוגרפית	
שוויצריה	19,100.– שקל
ארצות השפלה	19,100.– שקל
סקנדינביה	19,100.– שקל
ארצות הבלקן	19,100.– שקל
אוסטרליה וניו-זילנד	19,100.– שקל

סדרת ראשית האדם	
הערים הראשונות	23,000.– שקל

המבצע בתוקף עד 30 בנובמבר 1985

* ואלו התנאים וההנחות במבצע זה:

1. עבור הזמנה של 2 ספרים, תינתן הנחה של 10%.
2. עבור הזמנה של 3 ספרים, תינתן הנחה של 20%.
3. עבור הזמנה של 7 ספרים עד 12, תינתן הנחה של 25%.
4. עבור הזמנה של 13 ספרים ומעלה, תינתן הנחה של 30%.

בחר את הספרים שברצונך לרכוש. חשב את ההנחה ושלח צק בתאריך יום ההזמנה לפקודת ספרית מעריב. הספרים ישלחו לביתך, ללא תוספת מחיר עבור המשלוח.

תלוש הזמנה

לכבוד
ספרית מעריב
ת.ד. 20208
תל-אביב 67-137

נא לשלוח לי את הספרים שסימנתי, רצ"ב בזאת המחאה לפקודת ספרית מעריב על סך ________ שקל.

שם ________ מס'זהות ________
כתובת ________ מיקוד ________
טלפון ________ תאריך ________ חתימה ________

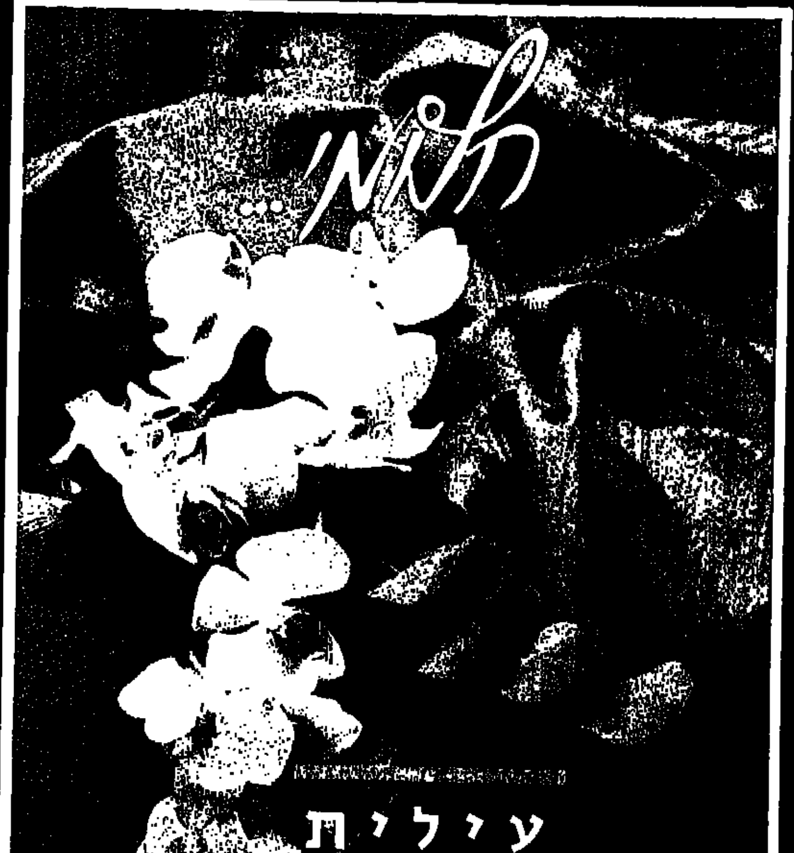

קוראים לזה אמבט אדים

מי שרגיש לשינויי מזג האוויר, יודע שה־חורף (והמתאחר קלנד־רית), כבר עומד בחוץ. זה הזמן לאבק את מכ־שירי ההסקה ולחשוב על אמצעי חימום אי־שיים. החורף הישראלי קצר וקר.

אמבט חם, ג'אקוזי וסאונה הם עיקר המ־חממים האישיים.

השבוע, בחרנו לה־ציג מכשיר חדש סאונה רטובה המתאי־מה לכל בית.

העיקרון פשוט בתכלית. אל המקלחון הנמצא כמעט בכל בית מודרני וחשוב שיגיע לתקרה או יהיה סגור, אפשר לחבר מכשיר אדים המזרים קיטור לח (בעוצמות שונות), לחלל המקלחון ומש־מש סאונה רטובה לכל דבר. מהמכשיר הקבוע בקיר, ושגודלו אינו עו־לה על מזוודת ג'יימס בונד, משתלב צינור אשר בנקודת ההתחב־רות שלו עם פתח המ־קלחון קבוע מסנן. על המסנן זורים צמחים ריחניים כתושים והאי־דים המשולבים בריח שוטפים את גופך.

אתה מכוון את עוצ־מת החום (מ־40 עד 60 מעלות), את זמן קילו־חו והאדים המבושמים פותחים את נקבוביות העור ומנקים את הפ־סולת.

המכשיר משווק עם היצע של שישה צמחי־הרחה בהן: מיורן, של־ביה, מנטה, בבונג, לבנ־דר ומליסה.

למי שעדיין אין מקלחון כדאי לו להת־קין אחד כזה עם יחי־דת ישיבה.

בחברת מקורות יאהבו את המכשיר: צריכת המים בסאונה בת חצי שעה לא עולה על חצי ליטר!!!

לבשל, לקרר, לשטוף ולאחסן במטר אורך

הנושא: בדי ריפו
הקו השולט הוא חוסר

להיות מקורי

מקצוע

תחיה בת־אורן

„עשיתי בחיים מה שרציתי"

פנינה גרי, המנהלת האמנותית של התיאטרון לילדים ולנוער, חזרה זה עתה משני פסטיוואלים בינלאומיים בצרפת ובקנדה לשם החלפת רשמים וה־פננת הישנים, ובעיקר לשם השגת רפרטואר. מסתבר שהישועה אינה באה לה מן החוץ, לפי שהצגות זרות גולשות לרעתה לכיוון הבידור ואילו אצלנו מחפשים יותר תוכן וחומר־מחשבה. שלא לדבר על כך שההווי הישראלי כה שונה.

היא מלאת־תיאטרון עד לגלישה. חיה כמו בסיר־לחץ.

אולי אין זה מקרה שההתלהבות הקצת־מהממת הז־את שלה מזכירה את זו של הילדים באולם לפני עלות המסך. הלחץ מפרה אותה. ככל שיש לה יותר – טוב יותר.

כמנהלת האומנותית היא לא רק יוזמת. מבצעת ומ־פקחת אלא מתהלכת אם אנטנות פתוחות כדי לגלות יוצרים וגרעיני רעיונות לעיבוד והתאמת מחזות מקו־ריים לילד הישראלי.

סרר־יומה עמוס ואין לה פתרון לחיי הבית אלא בקילוף הירקות עם האוזן על אפרכסת הטלפון. כבר מזמן התיאשה מלהילחם עם בעל שמרני על הורדת־האשפה... היא קונה פעם בחורש. מקפיאה. מנקה את הבית בשבת. הדברים החיצוניים אינם חשובים. מראה לי אצבעות בלתי מטופחות כהוכחה. היא בת נהלל. מגיל שש כבר אמרה למורה שתהייה שחקנית. כשהגי־עה הצגה לנהלל התרגשה שבוע שלם. בכותונת לילה התגנבה לראות הצגה של מבוגרים.

ובכל זאת הגיעה מאוחר אל הבמה. רק כשהילדות שלה היו בגן נתפנתה ללמוד תיאטרון בארצות־הברית שם התגוררה עם בעלה העיתונאי. ומאז סימני הדרך שלה: ייסוד תיאטרון „זוית", יסוד תיאטרון „בימרתף", הקמת תיאטרון מקצועי עם משקי הסביבה בקרית־ש־מונה. ב־1981 פנתה אליה אורנה פורת והיא מנהלת־אמנותית מזה 4 שנים.

לקראת העונה הנוכחית יש לה 12 הצגות. יום־יום נוסעים ב־6 מכוניות עם 6 הצגות לכל חלקי הארץ ומופיעים בפני 800 אלף תלמידים לשנה. למרות המח־סור בחומר. שנתגלה כבר עם יסוד התיאטרון לפני 15 שנה, מצליחים להעלות 6–8 הצגות חדשות לשנה. וכל זה מבלי שהעתונות ערה לכך. „זה כאילו מה שאנחנו עושים לא נחשב".

לא שזה פוגע בה אישית. אלא שזה פוגע באמביציה של השחקן והבמאי העושים עבודה קשה כהרבה מא־שר בבמות המבוגרים. שהרי קמים מוקדם, נוסעים כל הזמן. אין אולם קבוע. שעות לא מקובלות. ולמה הש־חקנים עושים זאת? כי זה מקום הכשרה מצויין לשחקן צעיר המקבל מיד תפקיד מרכזי. האתגר כדאי.

לאחר שתפרוש מתפקידה – פתוחה לפניה האפש־רות להתיישב ולהתמסר כלבבה לעיבוד מחזות. למע־שה היא כבר עסקה בכך: עיבדה את „מקום אחר" של־עמוס עוז ועיבדה לאחרונה את „גיא אוני" של שול־מית לפיד. היא אוהבת ומעריצה את החלוצים הראשו־נים. במיוחד החלוצות. רואה עצמה כמותן: „עשיתי בחיים מה שרציתי!" ■

פנינה גרי: כמו החלוצות.

חו״ל

עוזר לננסי

חילופי־גברי בסגל הבכיר של הגברת הראשונה של ארצות הברית: ראש הסגל של הגברת רייגן, ג׳יימס ס. רוזבוש, עוזב בינואר את משרת שבעים־ושניים־אלף־הדולרים בשנה שלו. ובמקומו יבוא לי ל. ורסטאנדיג, כיום תת־זהשר לבינוי ופיתוח עירוני, ובעבר עוזר הנשיא לעניינים תוך־ממשלתיים.

רוזבוש בן ה־36, ראש הסגל היוצא, סיפר כי התפט־רותו אינה באה על רקע של חיכוכים. „אני מאוד מאושר בעבודתי", אמר. ההחלטה לעזוב היתה כדבריו מעין התגלות פתאומית: „התעוררתי בוקר אחד למ־חשבה שלפני עוד ארבע שנים. וחשבתי שהגיע הזמן לעזוב". החלטתו לעזוב היתה „הפתעה גדולה" עבור הגברת רייגן. שאמרה בהודעה לעיתונות בעיקבות ההתפטרות כי „ג׳ים ואני עשינו דרך ארוכה ביחד, והפכנו לידידים טובים. אני מלאת הערכה לתרומתו הרבה לתכנית המלחמה בסמים ובתחומים רבים אחרים של משרד הגברת הראשונה. אני אתגעגע אליו".

„עדיין לא הקדשתי מחשבה לשאלה מה אעשה בהמשך", אמר רוזבוש. „פרסום החלטתי והמינוי החדש באים עכשיו על מנת להבטיח מעבר חלק במשרדה של הגברת רייגן, וגם בגלל שורסטאנדיג מצטרף למ־שלחת הנשיא בוועידת הפיסגה בז׳נווה".

רוזבוש הצטרף לסגל הגברת הראשונה בפברואר 1984. בדרגת סגן עוזר לנשיא. הישר ממישרתו בחב־רת הנפט „סטנדרט אויל" באוהיו. כראש הסגל של הגברת רייגן, תיאם את פעולות הסגל שהצליח לשנות מן הקצה עד הקצה את דימוייה הציבורי של הגברת הראשונה, מאשה שעוסקת בענייני הבל וקלות־דעת, למישהי הנחושה בדעתה להתגבר על בעיית הסמים בקרב הנוער. באחרונה, נפוצו שמועות כדבר אי־שבי־עות רצונו של רוזבוש מן העובדה שנכשל במאמציו להשיג דרגה של עוזר לנשיא. רוזבוש היה בן־טיפוחיו של מייקל דיוור. הסגן הקודם לראש סגל הבית הלבן, שעזב באביב שחלף.

ראש הסגל הנכנס של ננסי רייגן, לי ורסטאנדיג בן ה־47 יקבל, בניגוד לקודמו, מינוי של עוזר לנשיא. „אולי הדבר יוסיף לנו קצת כוח ביחסים עם האגף המערבי בבית הלבן", אמר ורסטאנדיג. יליד ממפיס, בעל דוקטורט מאוניברסיטת „בראון" שם כיהן גם כדיקן לעניינים אקדמיים. ורסטאנדיג הוא פעיל ותיק במפלגה הריפובליקנית. הוא עבר בהתנדבות במסעי הבחירות לנשיאות של ניקסון וגולדווטר ובמסע הבחי־רות של מושל מדינת רוד־איילנד לסינט ארה״ב ב־1976. משזה זכה, בא איתו לוושינגטון בתור ראש הסגל שלו. בבחירות לנשיאות ב־1980 עמד בראש „צוות האמת" של סנטורים ואנשי קונגרס, שסבבו ברחבי ארה״ב במסגרת מסע הבחירות. בהמשך עבד עבור שר התחבורה ואחר כך כ„פותר בעיות" של הנ־שיא עצמו.

ורסטאנדיג נשוי לטוני גראנט ורסטאנדיג, שהוא מכנה „דימוקרטית קונסרבטיבית", חברת־סגל בוועדה לענייני חוץ. ויש לו בן מנישואים קודמים. ■

דוני רדקליף,
כתב „וושינגטון פוסט"

הנחה על רהיטי התצוגה 20%–40%
בהגר מחליפים תצוגה ב־4 קומות של רהיטים ואתם נהנים! החנות פתוחה במוצאי שבת.
אפשרויות ל־6 תשלומים שקליים שווים!
רח׳ חורב 53 (בכיוון האוניברסיטה) טל. 252214 - 04־258271

גלריות לריהוט
חיפה

ריצ׳רד צ׳מברליין
כוכב "שוגון"
בסרט ההרפתקאות החדש והמרתק
מכרות המלך שלמה
עם שרון סטון · הרברט לום · ג׳ון ריס דיוויס
עפ״י ספרו רב המכר של ריידר האגארד
בימוי ג׳. לי טומפסון ("תותחי נבררון") הפקת הענק של מנחם גולן ויורם גלובוס
בכורה ארצית
„תל־אביב" תל־אביב — 4.30, 7.15, 9.30; מוצ״ש 7.15, 9.30; ליל שישי 9.45, 12 (חצות)
„עצמון" חיפה — 4.30, 7.00, 9.15
היכונו — בשבוע חנוכה! בערים: ירושלים, רמת־גן, חולון, בת־ים
הפצה: גולן גלובוס־קנון ישראל
דולבי סטריאו

מועדון צרכנים לקוראי "מעריב" — מושג חדש בעסקים

מדריך מסווג לצרכנות נבונה. מופיע כל השנה במוסף "סגנון", בחסות חב' "גרין־קארד" 27.11.85

קנה בבתי העסק של מועדון צרכני "מעריב" ותרוויח פרס ללא הגרלה

תמורת המצאת חשבונית אחת המעידה על קניה, פעם אחת בכל יום בלבד! (באותו בית עסק) תזכה ללא הגרלה בפרסים כמפורט.

חברי המועדון מתבקשים להמציא את החשבוניות (מקור בלבד) המעידות על הקניות בצירוף מודעת בית העסק מתוך סגנון, תוך שבוע ימים מיום הקניה לחברת גרין־קארד דיזנגוף סנטר 510, תל־אביב. לאחר קבלת החשבונית/יות ביחד עם מודעת בית העסק, תשלח חברת גרין־קארד את הפרס לקונה. הפרסים ודרך חלוקתם ניתנים לשינוי לפי שיקול דעת המועדון בלבד.

איך זוכים בפרסים ללא הגרלה:

1. תמורת חשבונית אחת של אחד מבתי העסק המופיעים במועדון מעל סך 25,000 ש' תזכה בכרטיס כניסה לרשת בתי הקולנוע "גולן גלובוס".
2. תמורת חשבונית אחת של אחד מבתי העסק המופיעים במועדון מעל סך 50,000 ש' תזכה ב"ינט בלונדף".
3. תמורת חשבונית אחת של אחד מבתי העסק המופיעים במועדון על סך 150,000 ש' תזכה בארוחה במסעדת "סינינג נגבו" ת"א או במסעדת "סטאר" חיפה, או במסעדה הבולגרית ב"ש או בארוחה במסעדת "אל מרוקו" אילת.
4. תמורת חשבונית אחת של אחד מבתי העסק המופיעים במועדון מעל סך 750,000 ש' תזכה במשחק הדמיית מחשב "תומחשב" ללימוד שפת המחשב ללא מחשב.
5. תמורת חשבונית אחת של אחד מבתי העסק המופיעים במועדון מעל סך 2,000,000 ש' זכיה בתנור חימום חשמלי מתוצרת "ליכות־כלי־קון".

"חדש ובלעדי למועדון הצרכנים" — החל מיום 20.11.85 מועדון הצרכנים מחזיר לך כסף על כל קניה! בנוסף לפרס תקבל החזרה 10% מכל קניה שביצעת בבתי העסק המתפרסמים במועדון בצורת תווי קניה ישירות אליך הביתה או במשרדי המועדון. בתוי קניה אלה תוכל לבצע קניות חדשות והם יכובדו בכל בתי העסק של המועדון עד 12% משווי הקנית החדשה

אופנה
ג'י... דיזנגוף סנטר שער 3

שיק "אן" — אופנה איטלקי לנשים, המכבי 60, תל־אביב
גאן - גאן — אופנה איטלקי לילדים, המכבי 62, תל־אביב

ESTER GAN — סטודיו לאופנה, עיצוב מקורי ובלעדי, בקבלת הזמנות אישיות

סגל — אופנת עילית לגבר — יבוא מוצרים ממיטב בלעדיים אירופה! • מחלקה מיוחדת לחתנים. רח' העליה 10, 8, 6 ת"א טל. 623619

Baron — הלבשת עור לפי הזמנה, ארנקים וחגורות. דיזנגוף סנטר קומה ב' טל. 282458

King — מבחר מכנסי ג'ינס, פסים — סטרץ — פרחוני. חולצות לגבר 23,000 ש' חנות המפעל תובל 32 ר"ג 7516918

אופנה מקורית בעצוב נירית — תקלית. חנות המפעל: דיזנגוף סנטר כניסה 4 ת"א טל. 289784. מפעל: רח' הס 1 ת"א טל. 290992

אינסטלציה סניטרית — סבן נסים ובניו בע"מ. יבוא ושיווק של • קרמיקה וחרסינה בדגמים אקסקלוסיביים • אמבטיות • כלים סניטריים • אביזרים וברזים. מבצעי הנחות מדהימים!

יואל יפת — מחיר נוח - שרות אדיב

אסטרונומיה — צופי השביט בוחרים tasco ב' משקפות וטלסקופים. ברא — הרואה 3 ר"ג טל. 720844

אולמות שמחה

בואו נדבר על אירוע חגיגי!

אם אתם מחפשים אמינות ויחס אישי, שרות ואוכל ששמם הולך לפניהם, עזרה ויעוץ בתכנון ארועים מיוחדים וסולידיים, בואו לפגוש אותנו! כשר. אנו נעשה את אורחיכם מאושרים! אולמי "בני ברית" רח' קפלן 10, הקריה ת"א טל. 217816

אולמי דולפי טון — ספינת האהבה של דולפיטון מציעה אירועים מאולם אחר. חתונות, ברמצווה, בריתות וכל אירוע שתרצו! באיכות מעולה ובמחירים הוגנים! אולמי דולפיטון, דולפינריום, טל. 656363, 650786

אולמי היכל הפאר המחודשים — יצחק שדה 34 ת"א טל. 338381-2. "גאלט כשר" (חלק). אולמי חתונות ומסיבות הגדולים והמפוארים ביותר! שירותי "קייטרינג" ברמה גבוהה גם במלונות של 5 כוכבים! • מיזוג אויר מלא • שירות ואוכל אקסקלוסיבי • חניה חופשית

אולמי אור יהודה — חתונות, ברמצווה, ברית מילה. • שני אולמות מרווחים ומפוארים • שפע מאכלים מזרחיים ושיפודים על האש • מגרש חניה ענק • להזמנות: במשרד האולם - טל. 347461, במשרד טל. 716170

אולמי עצמאות — בית ז'בוטינסקי ת"א טל. 289021. המקום שתמיד תהנה לשוב ולחגוג בו. חתונות, בר מצוה, ברית מילה וארועים. המלך ג'ורג' 38 ליד דיזנגוף סנטר

איכות אוויר

הקוטב הצפוני — מזגני חלון מפוצלים, מיזוג אויר מרכזי, יעוץ חינם. שיווק־התקנה־שירות. מפיצים מורשים של אלקטרה, תדיראן ואמקור. ה"א באייר 30 ככר המדינה ת"א טל. 268731, 218016

אינסטלציה ושיפוצים

אפשר לסמוך עליו. דני. שרותי תיקונים ותחזוקה בע"מ. השכול, אינסטלציה, שיפוצים. הסדר הוחזר לעולי בתים. 03-734933, 734710

עסקים עושים בלוטוס כל צהריים! lotus לוטוס המסעדה הסינית של נאות אפקה! במחיר 10,500 ש' כולל מע"מ לארוחה מלאה. שרותי קייטרינג — גם מעל 300 מוזמנים! תל־אביב, רח' קהילת ונציה 12 (בית מגור) טל. 490644, 494203, 495024, 497302

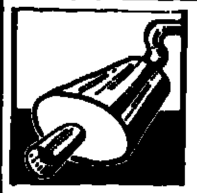

סופר אגוזז — 40 שנות יצור ויצוא.
ראשל"צ — יעקב פרימן 5 03-948597
ת"א — דרך השלום 10 03-332462
יהוד — העצמאות 1 צומת אריה 03-362792
רחובות — אזור התעשיה דרך יבנה 08-461554

אראלקו — רהיטים בע"מ — יצור מערכות ישיבה בדגמים אקסקלוסיביים ובאיכות גבוהה! להשיג בחנות המפעל: התחיה 17 תל־אביב טל. 827997 (ליד איצטדיון בלומפילד) ובחנות השק"ם ומת"מ.
מבצע! 30% עד גמר הנחה. לדגל המבצע הובלה חינם בכל הארץ! בנוסף 10% הנחה למביא המודעה! שעות הפתיחה: ימים א'-ה' 08.00-19.00, יום ו' 08.00-13.00, יום שבת 11.00-21.00

צרכנות נבונה

מאת: יואב עופר

רהיטים המשקפים את תרבות הבית

בשוק של ריהוט עתיק אנגלי, יוקרתי ומיוחד, ידועה חברת נוריאל אינטריוס כמובילה, ובין אוהדי סיגנון הריהוט הזה כמעט אין בית בלי מוצר שנרכש בחברה זו. במשך שנים מקפידים אצל "נוריאל" לשמור על יבוא פריטי ריהוט מן הסוג המעולה ביותר, שכן כך בנוי הריהוט העתיק; על רמה גבוהה מאוד ואיכות קפדנית. החשיבה שהבית האופנתי האמיתי הוא שילוב של עתיק וחדש היא שמביאה את בעלי נוריאל אינטריוס ליבא מאנגליה את שני סוגי הריהוט (עתיק וחדש). כך תוכלו למצוא באולם התצוגה המרשים באזור התעשיה של הרצליה (בנין מרכזים) סלונים אנגליים המיוצרים ב־C.N.H, מפעל הקיים משנת 1870 והמשווק את תוצרתו דרך חנויות העילית בעולם כמו הרודס, סלפרידג'רס, ואפילו עד למפרץ הפרסי של השייחים והנסיכים העשירים הגיעו. הסלונים מיוצרים במסגרת עץ מלא, בסיס קפיצי, עם עובי וסוגי ספוג שונים, וכאשר מתיישבים עליהם יש הרגשה נפלאה של "ריחוף על העננים". מבחר הבדים עצום וכולו תוצרת חרץ באיכויות ובמחירים שונים, ואפשר למצוא כאן את המילה האחרונה באופנה השמרנית בריהוט. הלקוח הישראלי מוזמן בדרך כלל על פי הדגמים שבתצוגה או קטלוג והסלון ייוצר עבורו בחו"ל כולל כל השילובים שירצה. התוצאה מגיעה לארץ מושלמת עד הפרט האחרון. חברת נוריאל אינטריוס מייבאת גם ריהוט חדש, מסוגנן, באיכות הטובה ביותר שקיימת באנגליה ואשר באה לפתור בעיות בפריטים שאין בריהוט עתיק, ואם תרצו תוכלו לקבל גם ריהוט מחוטב ביד, שנמכר אף הוא בחנויות העילית באנגליה ועשוי כולו מעץ אלון ואורן. כל מי שנכנס לאולם התצוגה של נוריאל אינטריוס מקבל מיד תחושה שכאן מוכרים חלומות שכן כך היה רוצה שיראה ביתו. פרט לאולם התצוגה בהרצליה יש לנוריאל גם נגריה ופוליטורה, דבר המאפשר לעשות שינויים בריהוט העתיק לפי רצון הלקוח. לאלה מביניכם המאמינים (ומי בעצם לא?) שרהיטים משקפים את התרבות של הבית אני מייעץ לבקר אצל נוריאל. תיווכחו עד כמה זה נכון. אמנם תשלמו הרבה כסף, אבל תהנו מאוד. רמת־השרון, איזור התעשיה נוה מגן (טל. 474469) הרצליה פתוח (טל. 052-555980).

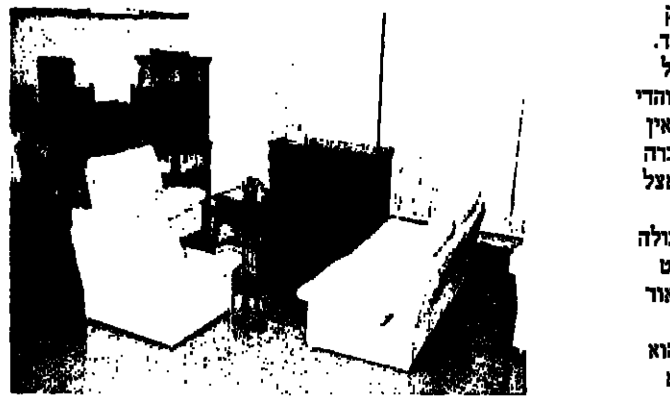

מערכות הישיבה של נוריאל: התרבות האנגלית בביתך. צילם: דוד כלוד.

בשר טרי עם קפה וסימפטיה

קצב לכל — זה שמה של חנות למימכר מוצרי בשר שנפתחה לא מכבר ברחוב כורזין 5 גבעתיים, ובה תוכלו למצוא שפע טרי־טרי של צלעות, חזה, בשר אחורי, סטייקים מכל המינים, קבבים, המבורגרים, שישליקים, כבש והודו והכל מהסוג המשובח ביותר, שאותם בוחרים בקפדנות בבתי המטבחיים, שני בעלי התנות מנשה ועקרם שיש להם נסיון רב בעסקי בשר, ולא קשה להבחין בכך. נמכרים בחנות גם כל סוגי הנקניקים, לרבות של "אס" "זוגלובק נהריה", "יהוד לבן" ו"פיקנטי". החנות מבהיקה בנקיונה, מסודרת מאוד והלקוח מקבל יחס אדיב למופת. מקפידים כאן על כשרות בהשגחת הרבנות של גבעתיים ויש אפילו משגיח יומי. המחירים נוחים, למשל, בשר מנוקר ללא טיפת שומן 14,700 ש' לק"ג, בשר קדמי (צלעות) 13,000 ש' לק"ג, חזה 12,300 ש' לק"ג. גם מחירי העוף הטרי זולים מאוד — 4,200 ש' (העוף כשר למהדרין), ובשורה לפנסיונרים שביניכם; היחס אליכם כאן הוא מיוחד וכולל הנחה נוספת, פרט לזו הרגילה, שהיא ההתחשבות האישית ככם של בעלי החנות. המכירה בסיטונות וליחידים, אם תהמשך יחית כמו ימי הפתיחה, תהיה לחנות הזאת הצלחה גדולה, שכן נהנים כאן ממוצרים ושירות באיכות מעולה ובהחלט נעים לבצע קניה במקום כזה. (טל. 742976).

מנשה ועקרם: העיקר שהלקוח יהיה מרוצה

שיא של אוכל בבית הלבן

הבית־הלבן בצומת תל־השומר אינו מקום שבו נקבע גורל העולם כמו בוושינגטון, אלא מקום שבו נקבע גורל תיאבונך, ביום שתגיע אליו, לאכול ארוחה טובה, שכן הבית הלבן נושא עיסוקנו כאן אינו אלא המסעדה שיש בה גם פיאנו־בר ושמה מפגשים. אתה נכנס אל המבנה היפהפה הזה וכבר בכניסה מקבלת את פניך בחיוך־מלא־סימפטיה רמה אלעד מבעלי המקום. מלצר אדיב יובילך אחר־כבוד אל השולחן שעליו תוזמן לחתענג על מעדני הבית. התפריט כולל שפע מטעמים כיד המלך וכבר מקריאתו תנשום את ניחוחות התבשילים. כמנה ראשונה בחרנו שוק ממולא מיוחד (4,000 ש') שצריך לטעום־אותו־כדי־להבין־עד־כמה־הוא־טעים. וכן צלחת מעורבת של סלטים כולם טריים וטובים. למנה העיקרית שלי קראו בתפריט סקלופ והיא מורכבת מחתיכות פילה בקר (אפשר גם לבן) עליהן פטריות בשמנת מוקרם בגבינה (15,000 ש') מעדן אמיתי של הבית. אפשר להזמין גם סטייק ספרדי או ממולא, אווז ברוטב אננס, שוק עגל ועוד כל מיני צורות של בשרים שנראים ערבים לחיך האחד יותר מן השני. מי שאוהב דגים יוכל להנות מדג פורל ברוטב אגוזים (16,000 ש') או פורל בתנור מוקרם בגבינה (המצאה מקומית מוצלחת מאוד, כך התרשמתי). או אם תחפצו — מושט ברוטב חמאה וברוטב פרובינסיאל (12,000 ש'). הקינוח המאפיין את המסעדה הזו — תפוח ממולא או חבוש אפוי (2,000 ש') שניהם סיום מוצלח לארוחה נהדרת. מי שמסתפק במוס שוקולד או בוואריה גם על כך לא יצטער. מיקומה של המסעדה באזור תל־השומר, (רח' אהרון קציר) מביא אליה סועדים רבים מקרב הרופאים ואנשי צבא הקבע ויש כאן מאפיין ראוי לציון והוא המחירים. כל אחד, לרבות חייל בשרות סדיר, יכול למצוא פתרון לרעבונו, במסעדה זו, שכן המחירים אינם יקרים כלל ונכח התפריט העשיר והשירות שעושה־טוב־על־הלב, בתיאבון.

רמה אלעד ושותף. צילם דוד כלוד.

אינסטלציה ושיפוצים
284389־298083

אלקטרוניקה

מבחר גדול, מחירים ... מפתיעים!!!
רח' אילסון 7 פינת בן־יהודה 9 תל־אביב טל. 654027

וידאו טלוויזות וסטריאו
עד 12 תשלומים שווים
וידאו סילוסם דח 1,490,000 ש'
טלוויזיות צבעוניות מ־990,000 ש'
מערכות סטריאו מ־695,000 ש'
רדיו טייפ סטריאו מ־185,000 ש'
מחיר המבצע + מע"מ ובמזומן
"אסמור" העליה 26, ת"א 03־384910

אורדן
תעשיות תוכנה ומחשבים בע"מ
מפיץ מורשה ומעבדת שירות מוסמכת למחשבי APPLE
MACINTOSH • I
התמחות ותמיכה במחשבים ותוכנה של APPLE
סניף תל־אביב: רח' המלך ג'ורג' 88 טל' 03־246670
סניף ירושלים: מרכז כלל חנות 331 טל. 02־232812

אופנועים

הונדה
שרות ומכירה של כל דגמי טוסטוסים ואופנועים
סוכנות ראשית
אביזרים וחלפים מקוריים
ת"א דרך פ"ת 66 טל' 613879

אזעקה

י.ר ציוד וביטחון
מערכות אזעקה מתוחכמות לבתים חנויות ומלטשות
מערכות אזעקה תקן 1 וי"2 באשור העכבוין
מערכת קשר פנים ועלויזיה במעגל סגור
המאספים 4 תל־אביב טל' 256912

סלמה 113 ת"א טל. 381030 (קשר אלחוטי)

אביזרי אמבטיה

שיפוצים בבית
מבחר עשיר של אביזרי אמבטיה
רח' המלך ג'ורג' 16 ת"א טל. 288306
החודש במבצע כחר
40% הנחה לדוגמא

כליס סניטריים
כיורים אמבטיות אסלות וברזים אורגינליים
Ideal Standard
א. חבינסקי
ככר המושבות
ס. החשמל 2 ת"א טל. 625936, 03־6132193

ש. רפפורט ושות' בע"מ
יבוא ושיווק
• כליס סניטריים
• קרמיקה וחרסינה
רח' חפץ חיים 9 פ"ת טל. 917828, 911703
מחסן מרכזי: רח' אלכסנדר ינאי 8 (צומת סגולה) טל. 909727

ביטוח

אבירן ביטוחים
מבצע לתקופה מוגבלת
תנאים מיוחדים בביטוחי רכב ודירות
מזא"ה 26 ת"א
290673 200103

בתי מלון

Astoria
באו להתארח חוקא בחורף
במלון אסטוריה
5 כוכבים
חדרים ואולמות במחירים מיוחדים או סתם לבילוי של קפה ועוגה בלובי המפואר בליווי מוסיקה
הזמנות בטל. 663311

מלון נוף ציון בע"מ
אילת שד' התמרים
טל. 059־74131

בתי קפה ומסעדות

בית קפה, מסעדה
וגריל, גולש, מרק בצל, מוקרמים, עוגות, ופל אמריקאי, ארוחות עסקיות, ישיבות ואירועים עד 70 איש. שרות מעולה ומוסיקת רקע, שפע חניה מסביב.
מרמורק 10 תל אביב טל 225007, 227424

מסעדה
• מאכלים מעולים
• מוסיקת רקע
• הזמנות לאירועים
• חניה מסודרת
• זמר כל יום שישי בערב
052 267־0, 29933 טל.

• מבחר חומים של גליונ'ס.
• סלטים, חוקים.
• גליות וקוקטלים
רח' הרצליה 158 491747
דיזנגוף סנטר 778 203310

ת"א דיזנגוף 138
טל. 237794
קציון – רמת הגולן טל. 069 61440
• סלטים תוצרת הבית
• מרק רגל תימני
• גריל מעולה
• אווז בתנור
• דגים • מלווח
ארוחות בגוויית גן
ארוחות עיסקיות
10,000 ש' בלבד
כולל 3 מנות מלאות

בית אסיה
ת"א
ב־25% הנחה

מנגנג במבן
הסינית מס' 1 בארץ
מציעה: ארוחות ערב וצהריים
בסך 15,000 ש' לאדם
מרק היום · אגרול · עוף בשקדים · בקר עם פלפל ירוק · אורז מטוגן · איטריות · קינוחים

ה'ירקון 317,
ת"א
טל. 03־451282, 460786

למה לך להתרוצץ? רכז את התקשרויותיך לצרכי הבניה ב"פיתול ברזל אשקלון"
ותנצל את שרותינו הטובים
פיתול ברזל אשקלון בע"מ עיבוד ושיווק ברזל וחומרי בניה
אזור התעשיה מגדל טל. 27197; 051־24687

רהיטי ארקו
רוזנברג
נוסד 1907
רח' בן־יהודה 43
ת"א טל. 03־222136
ERCOL FURNITURE

הריהוט האנגלי האמיתי!!!
בסגנון המקורי של
WINDSOR and OLD-COLONIAL
עשוי מעץ אושני מלא בציפוי שעווה טבעית
יעוץ ע"י אדריכל פנים חינם

ק.ל. שוורץ ישראל בע"מ, נציגים בלעדיים של זינגר טל. 5־4־243103

תל־אביב	ירושלים	חיפה	נתניה	באר־שבע	עפולה	
ככר מלכי ישראל 17 טל. 03־239453	שד' יפו 50 טל. 02־245583	הרצל 32 טל. 04־663708	שטמפפר 12 טל. 053־32495	העצמאות 49 טל. 057־77012	ירושלים 5 (מול אגד) טל. 065־22227	מס' 1 בעולם – כולו – SINGER

ג'יפפו
■ אוכל ביתי מזרח אירופי: קישקע, מרק קרפלך, גפילטע־פיש, רגל־קרושה, קוגל, ברווז, משולש
■ חדש — בשרים על האש ■ שרות קייטרינג ■ אוכל מוכן הביתה
■ TAKE AWAY ■ אירועים משפחתיים במקום עד 50 איש ■ ארוחות למוסדות
■ כשר למהדרין מן המהדרין
מקווה ישראל 4 תל־אביב טל. 613244

מועדון צרכנים לקוראי **מעריב** **מושג חדש בעסקים**
מדריך מסווג לצרכנות נבונה. מופיע כל השנה במוסף "סגנון". בחסות "גרין־קארד". 27.11.85

"אבו' חאלד"
מסעדה מזרחית חדשה
• כל סוגי הדגים
• כל סוגי הבשרים על האש
• שוק כבש בתנור
• ממולאים
• מבחר סלטים

מסעדה "שלדג" SHALDAG
במאכלי ים
ארוחות צהריים וערב

בית הראשונים
כפר ויתקין
מסעדה באווירת הכפר
טל. 053־93091, 96848

הונדק יוסי
מסעדת דגים ומסעדה מזרחית
ממיטב מטעמי המזרח התיכון
טל. 7513472

שער 1
תפריט רחב ומגוון. מבחר סלטים, גריל פחמים, בישולים ביתיים, מבחר דגים ופירות ים, הצעות מיוחדות של השף
טל 827629

מסעדה צמחונית

רח' השרון 13 ת"א
טל. 376548
סוגים רבים של מאכלים טבעיים בשירות עצמי

מסעדת גני תמרה בטיבולי

מסעדה מזרחית
דיזנגוף 104 ת"א
• מאכלים מיוחדים תוצרת בית
• מגוון עשיר
• מחירים עממיים

גני סצ'ואן

המסעדה הסינית גורמה השרון
שירות קייטרינג
כוס יין מונסורט חינם!
20% הנחה למחזיקי "גרין קארד"!
הבנים 50 רמת השרון טל' 482491

מפגשים
מסעדה ופיאנו־בר
רחוב אהרון קציר תל־השומר

בשר וקפואים

בון־גו
תעשיית מזון
המבחר הגדול והאיכותי ביותר באיזור של מוצרי בשר, כבש, עגל, הודו, עופות, נקניק, סלטים וקפואים.
שרות לבית הלקוח
מעל קניה של 75,000 ש' תשלום דחוי ל־ 15.12.85
במבצע – הנחה עד 30%
על עוף מעושן, סטייק עוף, כבב, נקניקיות ועשרות מוצרים אחרים.

"קצב לכל"
כשר בהשגחת הרבנות גבעתיים
חנות לכל מוצרי הבשר
• בשר טרי
• עגל חלב
• כבש טרי
ושאר מוצרי הבשר מתקבלות הזמנות
גבעתיים כורזין 6
טל. 03־742976

שוק הבשר
השבוע במבצע!
צלעות כבש
16,000 ש'
כל מוצרי הבשר הקפוא והטרי
במחירים הזולים ביותר!
רמלה ז'בוטינסקי 7 (בשוק)
הוד קיבוץ גלויות 18 364276

בריאות

שלגיה
מדרסים רפואיים בשיטה חדשנית ומדוייקת
נעליים אורטופדיות לפי מידה
דיזנגוף 218 ת"א
טל. 249150

דודי שמש

"נחשון"
• מכירת דודי שמש וחשמל
• תיקונים
• שרות־חימום מהיר
גיבורי ישראל 6 ת"א
טל. 03־390696

אורגה
דודי שמש וחשמל
ב־4 תשלומים
רח' חובבי ציון 16 פתח־תקוה
טל. 908444, 912715

הדפסה

דפוס הגולן
שרותי הדפסה בע"מ
תחת קורת גג אחת:
שרטוט גרפיקה
עמק יזרעאל 56 תל־אביב
טל' 822692

ספיגרף
ספי־דגן
מכון העתקת תוכניות צילומים, כל סוגי עבודות הדפוס
רח' מרכז בעלי מלאכה 12א תל־אביב 285541, 203057

שרותי גרפיקה והדפסת משי
מדבקות מכל הסוגים
רח' המלאכה 18 טל. 716982

החזקת מוסדות ובניינים

ש. בר־און
החזקות בע"מ
• ניהול בניינים ובתים משותפים
• אחזקת בניינים ומתקנים מרכזיים
• מערכות מיזוג אויר וחשמל
• מערכות מים וכיבוי אש
• מערכות אינטרקום ואנטנות
• שיפוצים כלליים סיוד וצבע
• נקיון, פוליש גינון, הדברה
לילינבלום 40 ת"א
טל. 660147

וידאו

וידאו אפקה
ספריית הוידאו הגדולה ביותר בגוש דן!!!
מבחר סרטים עצום של כל החברות הגדולות
איכות מעולה!
ספריה ממוחשבת וצוות אדיב לשירות הצרכן
נאות אפקה א' קהילת סדובה 18
טל. 474803
Afeka

וילונות

טופר
• וילונות מתגלגלים במבחר גדול.
• וילון הפלא – בהשקעה נמוכה, תשמור על חום ביתך
(דוחה שמש בקיץ)
לקבלת פרטים התקשר לטל. 344796

חשמל שרותים

ש.א.י.
ביצוע עבודות חשמל אור וכח
איכות ומחיר ללא תחרות
שרות תיקונים 24 שעות ביממה בכל הארץ
052־61407
63317, 453098

חרסינה

בית חרסינה בע"מ
שוק חרסינה, כלים סניטריים, מרצפות, רעפים וברזים
שירות מעולה, מחירים סיטונאיים

כלי נגינה

הרצוג משה
פסנתרים מכירה ושרות
פסנתר של הרצוג בביתך?
אתה בבית טוב!
רח' מאז"ה 24 תל־אביב
טל. 03־283183

לתינוק ולילד

לילך בע"מ
רהיטי ילדים ונוער
במבצע!
כיף כיסא 39,900 ש'
רבי עקיבא 106 בני ברק טל. 782021

מעדניות

ברון יענקל'ה
טל. 03-417936
מעדני פלנטר
FLANTER DELI
• מבחר נקניקים
• בשרים מעובדים
• ובשרים מעושנים
על כל קניה מעל 40 ש"ח במזומן 10% הנחה!
ברודצקי 19 רמת־אביב
(ליד קולנוע תמוז)

מכונות תפירה

מרדיקס
במבצע דגם 2233 סופר ב־3 תשלומים שקליים של 145,200 ש' כל אחד.
רח' בן־יהודה 182 תל־אביב

מכונות תפירה
כל סוגי מכונות התפירה
חדשות • משומשות
• תיקונים • חלקים
ברגמן, בן יהודה 10 ת"א
297680, 293130

מזרונים

בית החלומות
HOUSE OF DREAMS
כל מה שאתה צריך בחדר שינה במחיר הטוב ביותר
• מזרוני סילי
• פרדייז
• מפי
במבצע!
• 20% הנחה לכיסוי מיטה מהמלאי!
• מגן מזרון
• כריות לשינה (9,500 ש')
• שמיכות פוך סינטטי
אוסישקין 28 רמת־השרון
טל. 480761

מתנות

דומסטיקה
מתנות וכלי בית מתוצרת:
• רוזנטל
• WMF
• STELTON
• תומס
• LIBBEY
קניון איילון רמת גן
טל. 790239

כדאי לבוא ליפו!!!
מררו הזול
לכלי בית ומתנות
מחירים מכוכב אחר!!!
יהודה הימית 9 יפו פינת שד' ירושלים
טל. 820938

מטבחים

מטבחי B.M.
איכות עם שם
היחידים שמפרסמים מפרט טכני גבוה.
כל הקשור למטבח ואמבטיה תחת קורת גג אחת
מרכז מכירות ראשי ז'בוטינסקי 89 ר"ג 7518922
כתובת המפעל ז'בוטינסקי 35 ר"ג אזור התעשיה עסיס

מטבחי הדקל
תכנון ייצור ושיווק
ארונות מטבח
סוקולוב 82 חולון טל. 03־841220
• רח' הלל 23 ירושלים טל. 02־222464

מטבחי תמד

תכנון ייצור ושווק
ארונות מטבח לפי הזמנה
מפעל — חיל השריון 79 ת"א 374237
ירושלים — שלומציון המלכה 20 02־249889
נתניה — הנוטע 1 053־27241
בני ברק — חזון איש 3 708232
חולון — סוקולוב 34 843936

EUROTOUR RENT A CAR
צי רכב גדול, מחירים מיוחדים!
תל־אביב — רח' הירקון 134, טלפון 226140, 226623־03
ירושלים — רח' קרן היסוד 36, טלפון 663392, 02־661749

מועדון מטיילי מעריב

* מנצ'סטר יונייטד — ארסנל.
* צ'לסי — טוטנהאם.
* סאותהמפטון — נוטינגהם פורסט.
* אברטון — מנצ'סטר יונייטד.

אלה הם ארבעת המשחקים המלהיבים שאותם תראו במסגרת התכנית הבלעדית. לקוראי מעריב:

חגיגה של כדורגל בלונדון

ביצוע: „אופיר טורס"
היציאה: 19.12
פרטים: „מועדון מטיילי מעריב", מערכת מעריב, טל. 03-439207.

ספרית מעריב

נועה כבר גרה כאן

מאת תלמה אדמון
איורים: יעל ליאור

גדולה של תינוקת הוא גם תהליך צמיחה והתפתחות של האם. בספר „נועה כבר גרה כאן" מתוארים רגשותיה של אם מרגע שהיא יולדת את בתה ועד שהיא מביאה אותה לגן־הילדים. ספר שיעורר הזדהות בלב אמהות, אבות וילדים.

להשיג בחנויות הספרים ברחבי הארץ או ישירות בחנות ספרית מעריב, דרך פ"ת 72א', ת"א. טל. 03-332211

כתיבה במכונה בשיטת עיוורת
תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר
„רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85,
☎ 281985

באר-שבע, אילת והדרום

פנסי וג'ינס סנטר
החנויות המובילות בעיר
בגדי הג'ינס לנשים וגברים
ג'ינס סנטר
רח' החלוץ 18 ב"ש
טל. 057-33141
פנסי רח' ההסתדרות 82 ב"ש
טל. 72103

שר וקפואים
שוק העמק
השוק שיש לו אבא
נמצא בעמק שרה
מבחר מוצרי מזון
* צעצועים
* כלי בית
מבחר רחב ואדיר
במוצרי בשר
שרות אדיב
להתראות
הנהלת שוק העמק

גגות
גגות הנגב בע"מ
ביצוע עליות גג וחדרים ... בניה כפרית ...
ב"ש רח' ... טל. ...

... שמש
"שירי"
... דודי שמש
רח' ... מרכז מסחרי
טל. 62762
באר שבע, רח' הפלמ"ח 83
טל. 057-77874

זיפות גגות
זיפות בזק בע"מ
חברה לזיפות ואיטום גגות
* עבודות אספלט
* זיפות וסיוד גגות
* בידוד ואיטום קירות
* מקלטים וגגות
ציפוי בפיברגלס יוטה ורשת
* ביצוע מידה ושיפועים
יעוץ חינם
ב"ש, רח' העצמאות 88
טל. 71064, 057-416396

חומרי בניין
נגארים ב"ש בע"מ
אספקת עץ וחומרי בניין
המחסן הגדול בנגב
ברשותנו:
* עץ לנגרות ובניין * עץ לתקרות * מרצפות אלוני
ומספר לציפוי וארגז רוח
* דעפי אופקים ריצוף
* טוטו * דלתות ומשקופים
* ארגז * דעפי גרין
* שיש רינה אלוני
מרצפות אלוני
קרית יהודית 212
מול מחנה נתן
טל. 71282, 76794

המרתף בע"מ
לרשותך: איטונג
...

ברנר איריס
שנפול מפיחות ונגבויה מוצרי פרזול
ברנר שמעון
צבעים וכלי עבודה
מורדי הגטאות 12 ב"ש
טל' 057-72227

קימחי סחר חב' בע"מ
* חומרי בניין * קרמיקות
* אינסטלציה סניטרית
ב"ש־עמק שרה
טל. 32172, 057-37855

חומרי ניקוי
קליר כימיקלים
חומרי ומוצרי ניקוי
לסיטונאים ומוסדות בלבד
בכל רחבי הארץ
מהיר ושירות ללא תחרות
057-34484, 057-34968
עמק שרה ב"ש

כלי בית
מול שפק
מוצרי חשמל, כלי מיטה ובית
במבצע הוזלות ענק
עד 3 תשלומים
רח' החלוץ 128 טל. 39363 ב"ש

מחיצות
מחיצות דחם
קבלנים לעבודות, מחיצות ותקרות מגבס משורין "תניב". תקרות אקוסטיות, ריצוף c v s, אמינות, מוניטין, ביצוע ע"י מומחים ובאחריות.
ב"ש, רסקו אגף ב' מס' 8 טל. 057-37001, 71864
סוכנות ראשית למוצרי תניב איזור הדרום.

מסעדות
השם המוביל באילת
מטבח צרפתי
אילת, חוף אלמוג
טל. 059-74222

מסעדה צרפתית אקסקלוסיבית
משעה 08:00-16:00
ארוחות קלות
בסגנון צרפתי.
בשעות הערב
מסעדה אקסקלוסיבית.
מרכז תיירות — מול בלו'ה
טל 059 75000

El Morocco Restaurant
אל מרוקו
המטבח של אמא
מבחר מאכלים מרוקאים
כשר
אילת, מרכז תיירות
טל. 059-74514

גני פפה מישל
מאכלים מזרחיים ואירופאיים
ביד המלך
כשר למהדרין
בהנהלת אחים לב
הסתדרות 99 בארשבע
טל. 057-77206

מוצרי מזון
כל־בו זול בע"מ
מוצרי מזון חומרי ניקוי
משקאות קלים וחריפים
חדש!
בגדי ילדים נוער ונשים
מחיטב היצרנים
לאור הביקוש הרב ממשיכים במבצע — על כל קניה מעל 120,000 ש'
אפשרות ל־3 תשלומים
⅓ מזומן, ⅓ ל־30 יום, ⅓ ל־60 יום
בית אשל 17, ב"ש
טל. 78832
(ליד פורחי סלע ובית הוידאו)

זיל הזול
אלון אלוש
מוצרי מזון חומרי ניקוי
משקאות קלים וחריפים
חדש! חדש!
לאור הביקוש הרב ממשיכים במבצע על כל קניה מעל 120,000 ש'
אפשרות ל־3 תשלומים
⅓ מזומן, ⅓ ל־30 יום, ⅓ ל־60 יום
ניתן לרכוש תווי קניה ב־10% הנחה
רח' העצמאות 1 ב"ש
(ליד "חאן אברהם")
טל. 057-74174

מרצפות וקרמיקה
מרצפות ...
סוכנות בלעדית באזור הדרום
מול תחנה מרכזית ב"ש
טל. 057-76824

קרמית
* קרמיקה וחסרינה
* כלים סניטרים
* JACOB DELAFON
* ומרצפות נמליט
בארשבע, החלוץ 136
טל. 35080, 057-75389

מרצפות רחובות
קרמיקה
וכלים סניטריים
מרצפות
מכל הסוגים והגדלים.
הקניה הטובה ביותר 1985
פסג' רסקו ב"ש
טל' 38424

מוצרי חשמל
א.א. אלקטרוניקה
* מכונות כביסה, תנורים, מקררים, וידאו, * טלויזיות צבע
* מערכות סטריאו
* המחירים הזולים בעיר
רח' העצמאות 48 ב"ש
טל. 057-79682

בורקל
גורכי שניות לעובר
מוצרי חשמל ביתיים
מבחר תנורי־חימום
במחיר טרום עונתי
• רגב — בליסינג •
"נטליס" הכל לתינוק ולילד
אופנת הנינגמן לילדים ולנוער
חנה גיי — ציוד ואופנה
המחירים הזולים ביותר
רחב"ם נב ב"ש טל 34290, 70904

מימון אלקטרוניקה
במרכז למוצרי חשמל ביתיים
תן אמון במימון
מקררים, תנורים, מכונות כביסה
מערכות סטריאו וכו'
ב"ש – רח' הרצל 82
טל' 70699

מוסכים
עמיגל־רנו
מוסך וסוכנות
מרכזית לנגב
עמק שרה –
טל. 77777, 36777, ב'2'11-70911

הבלם בנגב בע"מ
בלמים * מצמדים *
* דיסקים ומשאבות מים
* חגהים * מגברי בלם
* שיפוץ ראש מנוע
* ריתוך בארגון
ב"ש א' התעשיה דוך הנרון ולייד מסעות מצוה) טל. 74077, 057-39448

מוסך הגאמן
מבני תעשיה זעירה
מוסך מורשה לתיקוני
פולקסוואגן ואודי
טל. 72011, 057-36500

מחשבים
מסר
מחשבים בע"מ
מפיץ מורשה
למחשבי
APPLE
סמילנסקי 5 בארשבע
טל. 71122, 057-34401

ספורט
אולימפיה ספורט
שיווק והפצת ציוד ספורט לפרטיים, מוסדות ומפעלים
רח' מורדי הגיטאות 48 ב"ש
טל. 057-78163

עבודות עץ
האון
מטבחי חלקס — מסלסים
פולויביר — משמר הנגב
סוכני קיר — ...
נגרות בניין, רהוט, צבעי עץ
פנחס החוצב 85/26 ב"ש
טל' 057-75307

מכסחות דשא
סאמורטיים
סאמורטיים בע"מ
קמינים
ג'אקוזי סאונות
בריכות שחיה
ציוד לגינון
ריהוט גן
רמת השרון — רח' סוקולוב 33
טל. 481287, 492440
בארשבע — רח' החלוץ 113
טל. 30451, 70180

רהיטים
משרדר
רהיטי איכות
יצרני רהיטים — אורן, פורניר ופורמיקה
נגרות בניין לפי הזמנה
מעקים למדרגות
סוכנות לארונות קיר ומטבחים
חדקה
ב"ש, החלוץ 128 057-36831

מרכז הרהיטים בית הארמון
רהיטי יבוא מתוצרת הארץ באיכות גבוהה
* חדרי שינה
* סלונים
* חדרי ילדים
* מזנונים ופינות אוכל
* מבצע מזנון מיני במקום 900,000 ש' 690,000 ש'
רח' טרומפלדור 28 ב"ש טל. 057-72416

בית נורד
רהיטים זה אנחנו
* חדרי שינה * סלונים * חדרי ילדים
מטבחים ופינות אוכל
דוך חברון 4 ב"ש טל 31321 057

רהיטל
ריהוט מלא לדירה
בחסכון של 50%
בהרכבה עצמית
אולם תצוגה
מחסן ובית מלאכה
טרומפלדור 24, ב"ש 057-70840

רהיטי טי'
שיווק רהיטים אקסלוסיביים
מבצע סלון עץ בוק 725,000 ש'
7.5% הנחה לחברי גרין קארד
הפלמ"ח 63 ב"ש
טל. 057-73240

שיש
שיש גרניט
אלי ונתי
עיבוד שיש וגרניט
* למטבחים * ציפויים
* חדרי מדרגות
ביצוע עבודות מיוחדות
א. התעשיה הזעירה ב"ש
טל. 057-30181

שירותי אבטחה
סיירי הדרום (1982) בע"מ
חברה לשרותי שמירה ונקיון
ב"ש, 84228 החלוץ 9 טל
057-77327

מטבחים
מטבחי אלרום
ייצור ושיווק
* מטבחים
* חדרי ילדים
* ארונות מטבח
* אולם תצוגה חדש
* תמורים מעולים
* יעוץ ארכיטקטוני
בהנהלת יוסף רומנו ואפרים יוסיפוב
פתוח במשך כל היום
רח' שרת 28 א. תעשיה חדש ראשל"צ
טל. 03-9611806

מטבחי שתף
מבצע!
מחיר 200,000 ש' למטר
...
חנקין 47 חולון
טל. 889169

שיש – חן
התקנת שיש בבית הלקוח
למטבחים, חדרי אמבטיה ומעקות
איכות גבוהה — מבחר גדול
פתח־תקוה
טל. 918881 — 900003

מוצרי מזון
אמין האמיתי
סיטונאות מזון וחומרי ניקוי
משקאות קלים וחריפים
אזור התעשיה החדש
אור יהודה
(ראה שילוט)

מוצרי עור
עתמסיון
תעשיות מוצרי עור בע"מ
נורדאו 10 נס ציונה
08-470323

פלסטיק
פרספקס ומוצרין
חיתוך – ליטוש – כיפוף
מפרספקס
הזיגוג אינו נשבר
יעוץ חינם
נחלת בנימין 139, תל־אביב
טל. 827104, 838827

פרחים
נוריה
אבן גבירול 54 ת"א 264457
בכל יום ה': 5% הנחה + 10% הנחה על גיזום עצים.
המחרשון!

צילום
אחיעם
פוטו PHOTO
שרות אדיב ומקצועי
לעבודות צילום 20% הנחה
ואלבום ש' על פיתוח תמונות
יהודה המכבי 64 ת"א
טל. 466863, 448770

ציוד ובטחון
י.ד.
ציוד בטחון בע"מ
* כספות לפי הזמנה
במבחר דגמים
* מערכות אזעקה תקן 1 ותקן 2
* מערכות קשר פנים
באישור הטכניון
רח' המאספים 4 ת"א
טל. 256912

צמיגים
צמיגי יהוד
עזרא
* מכבד 10% בתוי קניה על צמיגי KLEBER
שלשה תשלומים שווים
בויזה.
רח' העצמאות 2 יהוד
טל: 03-362953

פסיפס
גל־חן
יצחקי
פסיפס
חוץ ופנים
נמל ת"א ישן
אבן גבירול 100, ת"א
טל. 236324, 462081
461689

צמחיה
נופר
גידול צמחים בהנאה ובלא דאגה
בואו להפגש (ללא התחייבות) עם היועצים הבוטניים שלנו כדי לתכנן את הצמחיה בתוך הבית
לדירת הגג או לגינה
רח' בורכוב 60, גבעתיים
טל. 727748, 738944

ציוד משרדי
לרנר
מכשירי כתיבה, צילומים
תיירונים
צילום מסמכים 50 ש' * קניה מעל 50,000 ש' שעון יד עם ארנק * קניה מעל 25,000 ש' יומן לתלמיד
הרליבך 15 תל־אביב טל
264358, 281466

קירור תעשייתי
קירור בני בע"מ
מקררים ומקפיאים.
לסוחרים ושירות עצמי
בחדרי קירור ותקפאה.
במקררי גלידה ובקבוקים.
שירות ואחריות
בכל חלקי הארץ.
המפעל: בארשבע
א. התעשיה עמק שרה.
טל. 78880, 057-77629

רכב
קפרי CAPRI
* ייצור ציפויים וכיסויים לרכב
ציפוי מושבים מזוגג קורבל 20,000 ש'
ציפוי מושבים פרס קטיפתית 50,000 ש'
גיבורי ישראל 2 ת"א טל 195542

שרעבי
אביזרים לרכב
* כיסוי למושבים קורבל 18,000 ש'
* אזעקה סירנה קוו־אק 38,000 ש'
* מנעול הגה 18,000 ש'
* רדיו טייפ R.C.A כולל רמקולים, אנטנה והתקנה 195,000 ש'
* כבלים להתנעה (עבה) 10,000 ש'
ועוד שלל אביזרים במחירים הזולים ביותר בארץ!
רח' נגבה 42 ר"ג טל. 774063

אנזור סנטר
לפני שאתה עושה אנזור התקשר אלינו!
חולון
הפלד 25
טל. 808120

רהיטים
דובלה
רהיטים שילדים אוהבים. לאורך שנים.
רח' רוטשילד 87
ראשון לציון טל. 994848

איך להנות מהרכבת רהיטים ולחסוך 30%-40% מהמחיר
א.ש.ד.
נגר החובב
יעוץ והדרכה מלאה ע"י אנשי מקצוע
הקישון 16 בני־ברק
טל. 03-784411

רהיטי אירופה בע"מ
פתח־תקוה, חובבי ציון 27
טל. 916901, 906645
4 קומות רהיטים במרכז פ"ת
מערכות סלון, פינות, חדרי ילדים
* מזרוני "סילי" במחיר הזול ביותר בארץ!

מיטות
נחושת ומתכת יוקרתיות
חדש!!
אפשרות למידות מיוחדות
"בלקן מיטות"
רח' בן גמליאל 5 יפו
טל. 834371

רהיטי־חכים
חנות המפעל
האולם החדש והענק ברמת־גן
בניין "אואזיס" הרצל 76
טל. 723621
מבצע מכירות "מהנגריה לצרכן"
ללא פער תיווך באספקה הגיה
* ערכות קיר * סלונים
* חדרי שינה * פינות אוכל
* חדרי נוער * ערכות מגנה
סיסמתנו:
"לקוחות מרוצים – חוזרים שוב ומביאים לקוחות נוספים"

עשה זאת בעצמך בנגרית רייכמן
מבצע הנוחות חסר תקדים
חיתוך חומר לפי מידה
מתקבלות הזמנות לעבודות מיוחדות
סיטונות עמק יזרעאל 18 גני תקוה טל. 368760

החלפת ריפוד
מרפדיית כהן
מומחים לחידוש והחלפת ריפוד
ייעוץ והובלה חינם
בנבנישתי 14, תל־אביב
טל. 829956, 825164-03

רהיטי ריפוד ומזרונים
סופר
* 15 דגמי ספות נוער
* כורסאות מיטה
* שיווק מזרוני "קיסריה פולימריים" (אלאנס)
* ציפויים למזרונים במבחר בדי רפוד תוצרת עצמית
סופרפאם בע"מ
יפת 32 יפו
(מול מעקת ונבחנת)
טל. 827666 — 827676

רהיטי אל־יד
הלאור
* חדרי שינה
* סלונים
* מזנונים
* פינות אוכל
רח' הרצל 29 תל אביב
טל. 827470

אחים שמי
יצרני חדרי שינה בסגנון כפרי
מעץ בוק אורן ופורמייקה
מבצע!!!
על כל קניית מערכת חדר שינה תקבל מזרן ומכל תוצרתו בחצי מחיר!
פלורנטין 48 ת"א
טל. 823612

פיראוס — שהרבני
פינות אוכל
מהיצרן לצרכן
* אמינות * איכות
* שרות
* אספקה במועד
המפעל:
ת"א, רח' עמק יזרעאל 7
03-824046, 03-828817

רהיטקט
המרכז לרהיטי איכות
רח' הרצל 53 נתניה ק"ב
טל. 31395, 053-40683
(מעל שטיחי ראובן)
כל סוגי הרהיטים
בהנהלת משה אתרוג ומוטי בן־אור

רהיטי "גד"
מזנונים ופינות אוכל
סלונים ושולחנות סלונים
איכות וגימור מעולה — בסיטונות וליחידים במחירי המפעל
חנות: ת"א, רח' הרצל 184 טל. 824736
מפעל: ת"א, רח' בן־צבי 28

בהרכבה עצמית כל סוגי ריהוט כגון! ספריות, מזנונים, ארונות ועוד...
חסכון עשרות אחוזים
י.א. קליינמן בע"מ
עמק יזרעאל 40, תל־אביב
טל. 823478

מהיצרן לצרכן!
נגריית (אורניה)
ייצור ושיווק רהיטים בע"מ
ריהוט איכות ברמה אירופאית!
יעוץ ותכנון חינם בבית הלקוח

נגריה ואולם תצוגה: עולי הגרדום 2 מולה ליד תחנת סונול (מול תחנת הרכבת) טל 223037-08
הסניף: ברחובות, רח' הרצל 160. טל 491061-08
באשקלון רח' צה"ל 29. טל 29995-051
בבאר שבע: רח' החלוץ 82. טל 77966-057
בראשון לציון ז'בוטינסקי 98.

שיש
שיש – חן
יצור, עיבוד והתקנת כל סוגי שיש וגרניט
אחד המודרנים והגדולים בארץ
אזור תעשיה סגולה פתח־תקוה
טל 919919 — 900003

שיפוצים
שיפוצי "היצירה"
* הריסה
* בניה
* טיח
* אינסטלציה
* חשמל
* צבע
* שפריץ טמבורטקס
משרד — כצנלסון 148
גבעתיים טל. 317879

שטיחים
בורמן
שטיחים ותמונות קיר בעבודת יד
עמל 27, קרית אריה.
פתח תקוה, טל. 03-9226310

מרכז שטיחי כרמל יפו
יהודה הימית 36 יפו
טל. 839701

קורים דברים

עשיר – דל־קלוריות

מי שחיפש בשבוע שעבר את גוגה רג'ואן הירושלמית הדקיקה, במשרד הנסיעות שלה – לבטח היה מופתע לשמוע, שבעלת המשרד לקחה לעצמה חופשת דיאטה של חמישה ימים בהרי הגליל. ואכן, היה מוזר לגלות שם, בפנסיון הטבעוני-צמחוני "מיצפה הימים" שליד ראש-פינה, את גוגה רג'ואן – שאינה נראית כמי שסובלת מקילוגרמים מיותרים – בחברת תריסר וחצי נשים "מלאות" ושלושה גברים "לרפואה", במחזור של דייאטת רזון מכחסת, מבוססת על תזונה דלת־קלוריות של 500 קלוריות ליום בלבד.

מה מחפשת גוגה בתכנית כה קיצונית להרזייה? היא אומרת כי רק הסקרנות הביאה אותה לכך. היא מסתפקת בדייאטה טבעונית־צמחונית, שלדבריה משביעה בהחלט למרות היותה כה דלת קלוריות. "רעב? מאז שאני כאן לא הרגשתי תחושת רעב", היא אומרת ולוגמת לימונדה טבעית. "כשאתה יוצא לתופשה במלון קונוונציונלי, מחייבים כללי הטקס הנהוגים שם. מוכרחים להיות כל הזמן בבגדים מסודרים, לשמור על רמה. באיזה מקום אתה יכול ללכת עם הרבה שמן זית זך על השיער, ומשלומפר עם מין סמרטוט־חלוק שכזה, מבלי שתיראה כמי שנפל מהירח?"

ב"מיצפה הימים" בילתה באותו שבוע גם לאה סחרוב, שהגיעה עם בעלה ישראל סחרוב, יו"ר קרן ליב"י. לאה סחרוב דווקא כן החליטה להוריד כמה קילוגרמים מיותרים. היא, וכל אחד מעמיתיה למחזור, שילמו 425 אלף שקל לאדם, תמורת התענוג להשתתף ב"דייאטת כסאח" ובשאר הפעילויות שמעניק הפנסיון למשתתפים ובכלל זה סאונה וג'אקוזי, עיסוי ויוגה, אוקופונקטורה ורפלקסולוגיה, טיפוח החן ואמבטיות צמחים, טיולים רגליים בסביבה וטיול ברכב עד התבור הרחוק, ועוד שורה של פעילויות שמכלה את כל שעות היום ומותירה את המשתתפים בערב "עייפים אך מרוצים".

באמצע מחזור "דייאטת הכסאח" שעברה עליה הפסידה לאה סחרוב 1.5 ק"ג ממשקלה. בעלה, שהוא דק גיזרה, לא הקפיד על ארוחות דיאטטיות והוא ע ל ה דווקא במשקל ב-2 ק"ג... כדי לחזור למשקלו הטבעי הצטרף במחצית השניה של השבוע לסעודות הדיאטה וגם הוא לא הרגיש, לדבריו, שום תחושה של רעב באותם ימים של רזון.

"בסך הכל התלוויתי לרעייתי לכמה ימי חופש, מבלי לרצות להצטרף לתכנית שאינני זקוק לה. התקיימתי על מזון טבעוני, מבלי לדעת שגם ממזון כזה אפשר להשמין. כשנוכחתי שחגורת המכנסיים כבר אינה נסגרת יפה כבעבר, הצטרפתי כטרנופייזין לקבוצת הדיאטה באמצע התכנית ועד סוף השבוע אחזור למימדים הטבעיים שלי", מחייך האיש. ■

מנחם רהט

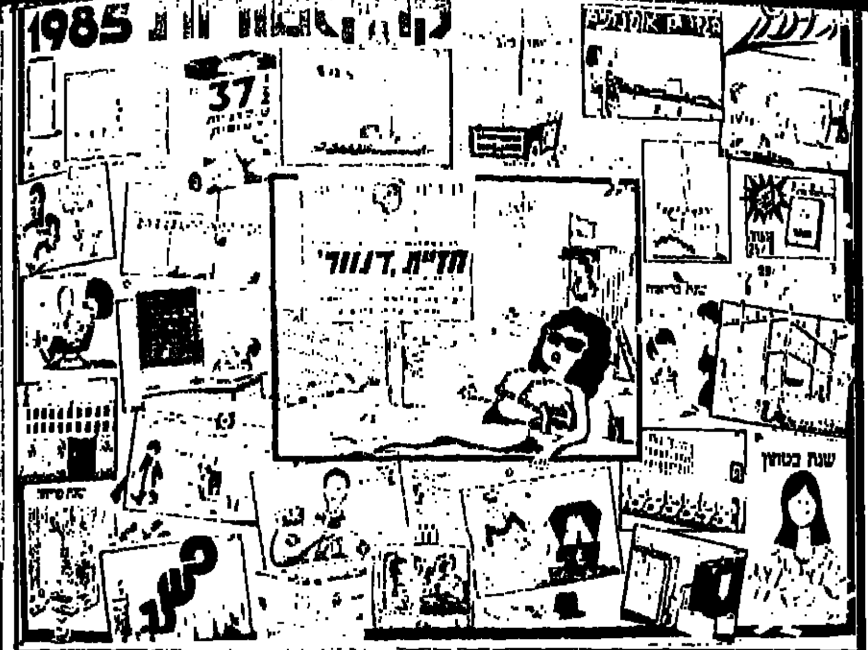

זהו פוסטר חדש שהוציא עתה הקריקטוריסט גדעון עמיחי. הפוסטר הוא פסיפס של קריקטורות שהופיעו במשך השנה במוספים של "מעריב".

שם המשחק: סקאל

זו לא היתה "הסעודה האחרונה", אם כי לפי גודל המזון והמשקה שנשפכו יום כנים, אפשר היה לחשוב כי אלו הם ימי פומפיאה האחרונים: חמישה בתי־מלון השקיעו למעלה מ־50 אלף דולר כדי לספק את תשוקותיהם הקולינאריות של 1,600 נציגים בכירים של ארגון התיירות הבינלאומי "סקאל", בערב חגיגי בבנייני האומה בירושלים.

חמישים ואחד דגלים, וביניהם אף דגלים של מדינות מהעולם השלישי - כמו זימבבואה, סרי־לנקה, ניגריה וזמביה - קידמו את פני הבאים למשתה. קדם לכינוס מאבק ממושך שניהלו נציגי ישראל בקונגרס "סקאל" שנערך לפני שלוש שנים בלאס־וגאס. זו הפעם הראשונה מאז נוסד "סקאל" בשנת 1932, שכינוס יוקרתי זה נערך בארץ.

אחד מכללי "המשחק" של "סקאל" הוא שבמסגרת הכינוס לא מדברים על עסקים אבל הנציגים אמורים לסייר בארץ ולהתרשם מן הפוטנציאל התיירותי שבה ולקשור קשרי ...יעות בין הסניפים השונים.

"הכינוס יקדם ברור שכינוס זה יגביר את התיירות למדינה בה הוא נערך. אנו מצפים לעליה של למעלה מ־20 אחוז בתיירות לארץ בשנה הבאה בעקבותיו", אומר אבי קסוטו מנכ"ל רשת מלונות קיסוטו וחבר הסניף הישראלי של "סקאל".

בנשיותה בבנייני־האומה לא נישאו נאומים: כל הזמן – למעלה משלוש שעות הוקדש לאכילה, שתיה וריקודים לצלילי תזמורת שניגנה מיטב הלהיטים של שנות השישים־שבעים. בתום האירוע אמר המזכיר הבינלאומי של "סקאל", קלוד אלגרה מצרפת, כי "אם בדרך כלל משתמשים בסקאלה שבין אחד לעשר כדי לתת ציון לאירוע כי אז ישראל זכתה בציון 11!" ■

אילנה נאס

להקטין את הסבל

שרה שטרן־קטן, יו"ר "אמונה", תנועת האשה הדתית הלאומית, ועובדת סוציאלית במקצועה, מציעה להקים בצד בתי הדין הרבניים וועדה אשר תטפל בזוגות העומדים להיפרד. לדעתה אפשר להכניס שלב כזה בתהליך כדי לבוא לידי פתרונות. "יש דברים שאפשר לשנות. אפשר, למשל, להקטין את הסבל בבתי־הדין הרבניים. עלינו למצוא דרכים לטיפול נמרץ ואינטנסיווי בבעיות של הזוגות", היא אומרת.

שטרן־קטן גילתה כי טיפלה בזוג אתיופי שעמד לפני נישואין והאשה בחודש הרביעי להריונה. "הגבר סירב לטבול. שוחחנו עמו מספר פעמים, ולאחר כמה פגישות שיכנוע הוא נעתר לטבול אלא שלחתונה שלו, שנערכה לפני מספר שבועות, הוא לא הזמין אף אתיופי. הוא, פשוט, פחד". ■

תלמה האן

גוגה רג'ואן. אפשר ללכת בחלוק.

נסיון אישי

דיאנה לרנר

מבורה ליועצים

הבחירה החופשית איננה מה שהיא נועדה להיות. אותי היא מובילה בדרך כלל להחלטות המוטעות ביותר.

למשל, רכישת שטיח לדירתי בארצות־הברית, מקום שבו אפשר להחזיר סחורה לחנות. הפכה לאודיסיאה. חנות הכל־בו "גימבלס" שלחה לי שטיח. חנות הכל־בו "מייסיס" שלחה שליחים לקחת את השטיח שהתחרטתי על קנייתו. המובילים של שתי החנויות נפגשו ליד פתח דירתי כמה וכמה פעמים. כששטיחים על כתפיהם. למזלי הטוב, אחת החנויות הודיעה לי לבסוף שלא אוכל להחליף עוד את הסחורה. הייתי מאושרת שכך נפתרה בעייתי.

האל הטוב עוזר למי שעוזרים לעצמם. לאלה שאינם יכולים לעזור לעצמם הוא שולח יועצים. אני מבורה ליועצים ויש לי גדוד של יועצים שיכול לעורר את קנאתו של נשיא ארצות־הברית. אולם גם לאחר שקיבלתי את כל ההנחיות והעצות הדרושות, אני נוטה תמיד לשגות.

אילו היתה נמצאת מכונה, שמזינים במטבע והיא פולטת בתמורה את התשובה הנכונה, לא הייתי זקוקה לכל אותם יועצים. אולם היועצים הללו שורצים בכל מקום, והם יכולים להיות זרים שפגשת ברחוב, בביתו של מישהו או בבית־קפה. כולם מוכנים להשמיע את רעותיהם.

המבחר הגדול ביותר שלי הוא אצל רוז'י, התופרת, שיש לה בית פתוח, אחד מני מעטים שעוד נותרו בתל־אביב. רוז'י, הונגריה ירידותית ופתוחה, שחיוכה הלבבי כובש כל אחד, היא שילוב מופלא של שגינות מרושעת ונדיבות. עוגות מאפה־בית והגיון ברזל. הסלון שלה הוא גן־עדן לכל מי שנקלע לתוכו באקראי. שם הוא זוכה במיפגשים דינאמיים ובשיחות עסיסיות. שום נושא אינו טאבו כאן. שום דבר אינו קדוש. בשתי מלים שנבחרו בקפידה היא מסוגלת לחסל ויכוח של חצי שעה, להפיג כאב או להציע פתרון שאולי רק הפסיכואנליזה היתה מספקת אותו.

דברי הניחומים של רוז'י, אין להם אח ורע. את מתלוננת על החיים והיא תשיב לך: "תאכלי, תאכלי, כדי שיהיה לך כוח להתמודד עם הצרות שלך".

תיכנסי כשכובע על ראשך והיא תסנן: "הדורה כמו חוהלה בטקס גירושיה".

תודיעי שזה עתה היית אצל הקוסמטיקאית והיא תפלוט לעברך: "נו, והיא לא היתה?"

אם תביעי באוזניה סלידה ממישהו, היא תעודד אותך על־ידי הוספת כמה קללות עסיסיות שלא עלו על דעתך. בפניהם, האנשים שהיא פונה אליהם הם כלילי השלמות. מאחורי גבם, די אם נאמר שהפילוסופיה שלה היא כדלקמן: "אם אין לך שום דבר טוב לומר על מישהו, שבי לידי".

כלל הברזל של רוז'י הוא: "הקם לחורגך השכם להורגו". דבר זה מתייחס בעצם יותר למעשי הצדקה שלה מאשר לכל דבר אחר.

כאן, אצל רוז'י, יכולתי להשיג גדוד של מומחים שיפתרו את בעיותי, כמעט טיפול קבוצתי לפתרון השאלות הקיומיות. עם זאת, מעולם לא עלה בידי לצאת מכאן עם החלטה נחושה בכיוון זה או אחר. תמיד יצאתי מבולבלת לחלוטין.

כשהזדקקתי למזגן, העליתי את הנושא אצל רוז'י, אחר כך המשכתי בשבועות ארוכים של מחקר וחיפושים, לבסוף בחרתי כנראה את המזגן היחיד שחוסם את מעבר האוויר והאור דרך החלון היחיד שיש לי ואין הוא מקרר די בקיץ ואינו מחמם די בחורף.

כך נפלתי בפח גם עם תנור האפיה החשמלי, עם כירת הגז ועם המקרר. לאחר דיונים יומיומיים עם המומחים על המעלות והמגרעות של המכשירים הללו ולאחר סיור מקיף בחנויות, בחרתי במכשירים הפחות מעשיים מכל.

כאשר רציתי לרפד את הכסאות בחדר האורחים שלי בבדי ריפוד חדשים ולהחליף בהזדמנות זו קפיצים מרופדלים, יעצה לי מומחית אחת שספוג עדיף על קפיצים, אחרת אמרה בדיוק את ההיפך. שלישית אמרה שאפשר להשיג שילוב של השניים. ירידתי הדסה אמרה: "לכי וקני לך כסאות חדשים בכסף הזה". אז מה, היא משכה בכתפיה, אם פירוש הדבר להחליף גם את השולחן ואת הספה...

בהחלטת־פתע שמעתי לעצתה של ירידה שהידע שלה בעיצוב־פנים משתווה לידע שלה בתעופה. הרפד שלה שכנע אותי שלא אחליף את הקפיצים. הקפיצים הישנים חזקים מאלה שמייצרים היום, הוא טען. בתוך שבוע קיבלתי חזרה את הכסאות בלבושם החדש. נדמה לי שלא יהיה לי מנוס מלבדוק שוב את נוחות הישיבה עליהם בעוד שנה.

כרגע אני שוקלת אם להחליף את הכיור ואת משטחי השיש במטבח. השיש הוא שטח בתול. מבין כל יועצי, לא מצאתי איש שיודע משהו על כך. לפחות לא היה לי ממי לקבל עצה בנדון. חוץ מזה, בעצם אינני זקוקה לשיש. הפעם אהיה יותר נבונה. אפנה ישירות אל הבחירה הלא־נכונה. פשוט קשה לי להחליט איזו היא.

הסל של מיכל

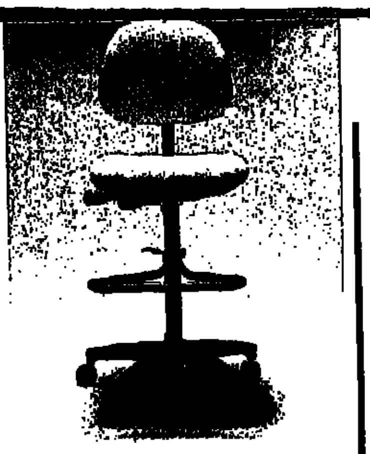

כסא "פלטכניקה".

לחדר הילדים שלנו שינתה את הרגלי הישיבה אצלנו. ממצב של חצי שכיבה על השולחן וכתיבה על הבירכיים, החלו הילדים לשבת יציב. לא, זה לא עזר לשיעורי הבית, אבל לחוט השידרה הצעיר שלהם – בהחלט כן. ■

רפידה מתחלפת

אחד המקומות המיתבלים ביותר בנעל ספורט היא הרפידה. הרגל המזיעה גורמת לרית הנספג בה ובנעלים בהן הרפידה מודבקת. היא מתחילה לנוע וגורמת אי־נוחות. בנעלי "מגה רנרס" הוכנס חידוש מרענן– רפידה מתחלפת. היא קלה, נמכרת בנפרד, ואפשר להחליפה ולהוציאה בקלות. זה רעיון! ■

★ **מגפי הפלסטיק של "זיונית"** כבר מוכנים לגשם. בשל הצלחתם בעונה שעברה, חששו בקבוץ עין זיון, לשנות אותם משום "שעם הצלחה לא מתוכחים". את השינוי עשו בעיבוד ולא בדיגום. המגפים העליזות עשויות פי.וי.סי מבריק והן מוצעות בגודל 21 עד 38 ובמחירים שבין 13.760 שקל ועד 22.000 שקל.

★ **כסא הפלא של "פלטכניקה"** מקבוץ ניצנים, הוא אולי רק כסא כתיבה נוח לישיבה, אך כניסתו

מגפי "זיונית".

חדש חדש

"מעדנית" של "שטראוס". מעדן תות או וניל, ממשפחת הגבינה המוקצפת. 170 קלוריות לגביע, 120 מ"ל, 9 אחוז שומן, 602 שקל מחיר מוקפא.

המעדן החדש מצטרף למוצרים שנעים לאכול בכל שעה והוא מתוק יותר מה"דניאלה". יש בו פחות גבינה ויותר קצף ועל כן טעמו מזכיר את ה"מוס".

גלידת חורף "ויטמן".

200 קלוריות ב-100 גרם

עוד לא חורף, אבל גלידת שמנת משובחת תמיד מתקבלת אצלנו בשמחה. האריזות החדשות של גלידת "ויטמן" (ו ליטר, 12 אחוז שומן, מחיר מוקפא 2010 שקל) כבר מגיעות בימים אלה למקררי החנויות.

גלידות חורף על בסיס שמנת הן בעלות מירקם אורירי והן רכות יותר לאכילה. השנה מספרים לנו גם כי אכילת גלידה בחורף טובה לחולים בדלקת הגרון משום שהקרירות מורידה את הטמפרטורה ומרגיעה את הכאב. אותי לא צריך לשכנע באימרות רופאים, טעם הגלידה עושה את הכל. למודאגים - 200 קלוריות ב-100 גרם. ■

נשים

אילנה באום

הפתרון: סולידריות נשית

"זה לא בדיוק התפקיד שלי לערוך השתלמויות", אומרת דר' ניצה שפירא־ליבאי, יועצת למעמד האישה במשרד ראש הממשלה, אשר הצליחה לרתום את נציבות שרות המדינה ואת החשב של משרדה ול־ארגן השתלמות של 12 מפגשים ליועצות למעמד־האשה במשרדי הממשלה, בחברות הציבוריות ובעיריות.

עבור שפירא־ליבאי תפקיד היועצת למעמד האשה הוא שיבה הביתה: עוד בימי ממשלת רבין היא מונתה ליועצת למעמד האשה. בזמן הליכוד החליפה אותה בתפקיד עו"ד שמחה אתיה, ולאחרונה, עם הבחרו של שמעון פרס לראשות הממשלה, היא חורה 'הביתה' וניסתה מיד לפעול למיסוד התפקיד של יועצת למע־מד האשה במשרדי הממשלה באמצעות תחיקה: בחו־דש אפריל התקבלה בממשלה החלטה הקובעת כי משרדי הממשלה והחברות הכפופות להם יחתרו ליתר איזון ושוויון לנשים. כדי לתת לכך יתר תוקף – כחלק מההחלטה הוסכם כי "כל משרד יגיש דווח שנתי לר־אש הממשלה על מספר הנשים והגברים ברמות המק־צועיות השונות במשרד, ועל שיעור הגידול במינוי נשים לתפקידים בכירים.

שפירא־ליבאי רואה בסעיף זה הישג חשוב שלא יאפשר לטאטא את הנושא מתחת לשטיח.

שלב נוסף בקידום מעמד האשה היא ההשתלמות: "מכון נ.ו.ר.ה העורך עבורנו את ההשתלמות בקש כי לא ישתתפו יותר מ־30 נשים. להפתעתי היה לחץ עצום להשתתף – ובכל פגישה השתתפו יותר מהמספר המבוקש", אומרת ניצה.

ההשלמות אמורה לחזק את היועצות למעמד האשה הן באופן מעשי – בעזרת כלים וטכניקות להתמודדות – והן באופן נפשי כקבוצת תמיכה.

אחת ההרצאות היותר מעשיות ניתנה ל"יועצות" על ידי דר' דפנה יזרעאלי מאוניברסיטת תל־אביב. במסג־רת הרצאתה "אסטרטגיות שונות לקידום נשים", תארה ד"ר יזרעאלי בפני המאזינות מצבים בהן הן נתקלות – וציירה אותן במספר דרכים להתמודד עם המצב. מול כל בעיה מציבה ד"ר יזרעאלי פתרון: "הסולידריות הנשית היא הנשק הטוב ביותר. את זקוקה לחברות שיגידו לך שאת בסדר".

אם הנשים יקחו את ההשתלמות הזו ברצינות – תהיה בכל משרד ממשלתי לביאה קטנה. ■

רופא המשפחה

פנחס ירדן

יש לו קצב משגע

קצב הוא מושג רב שימושי ומוכר לכולנו. הוא קיים בכל פעולה, בכל דבר שאיננו קבוע. יש קצב הליכה או ריצה. קצב דיבור או מוסיקה. קצב חיים, קצב בצוע, קצב צמיחה, קצב התקדמות. למע־שה, קצב לכל דבר.

אחד האברים בגופנו שלו פעילות קצבית מפליאה הוא הלב. כזכור, הלב הוא איבר שרירי בעל ארבעה חללים, שניים ימניים ושניים שמאליים, המחוברים לכלידם המוליכים דם אליו וממנו. חללי הלב אליהם מגיע דם נקראים פרוזדורים ואלה שדרכם נרחף אל כלי הדם נקראים חדרים.

שריר הלב נבדל משרירים אחרים בגופנו לא רק במספר תכונות האופייניות לו עצמו, אלא גם בהיותו בעל קצב ומערכת מיוחדת להולכת גרוי הקוצב הזה אל סיבי השריר. קצב שריר הלב נמצא ברופן החלק העליון של הפרוזדור הימני. הוא מכונה בלעז sinoatrial node.

קוצב טבעי זה פועל באופן שמאפשר התאמת פעי־לות שריר הלב לדרישות משתנות של עומסים ותנ־אים. אופן הפעולה מסוג זה דורש תיחכום לא פשוט. לצורך זה קיימת מערכת המאיצה־מאיטה את פעילות הקוצב.

במבוגר ער, הנמצא בתנוחה, קצב פעולת הלב הוא של 60–80 פעימות לדקה. קצב זה איננו תוצאה של פעילות בלבדית של קוצב הלב. למעשה, הקצב הטבעי של הקוצב מהיר יותר. לוא היה זה פועל ללא מערכת מאיטה־מאיצה, היה קצב פעימות הלב שלנו מהיר יותר מאשר 60–80 פעימות לדקה. המערכת המאיצה־מאי־טה את פעילות הקוצב היא מערכת עצבית והורמונ־לית. המערכת העצבית היא בלתי רצונית ומרכזה נמ־צא במוח המאורך. הורמון המאיץ את פעולת הקוצב הוא זה המופרש ע"י בלוטת המגן.

בשינה, גדלה הפעילות המאיטה את פעילות הקוצב. לכן בשינה יכול קצב פעימות הלב הנורמלי לרדת עד ל־30–35 פעימות לדקה. בפעילות פיזיולוגית, במאמץ גופני מירבי או במצבי התרגשות מיוחדים, יכול קצב לב נורמלי להגיע ל־180–200 פעימות לדקה.

מסתבר שגם לגיל יש השפעה על קוצב וקצב הלב. עם הלידה, קצב פעימות הלב מהיר, מרובה, כמובן, בילוד ולא בהורים והקרובים הנרגשים (גם להם, למע־מים, קצב פעילות־לב מוגבר וחולף). בתקופת הילדות נעשה קצב פעימות הלב קצת יותר איטי והוא ממשיך להיות מואט, בהדרגה, עם הגיל.

תהליך זה מבטא, כנראה, את ההתנכרות של פעילות הקוצב ומערכת הולכת הגרויים שלו וכהמשך את הד רקנותם. ואכן, עם הגיל, מאבד קוצב הלב חלק מתאי הפעילים. במקומם מופיעה הצברות חומרים אחרים שלהם אין כל פעילות קצבית. חומרים אלה הם קש־נים, רקמת חיבור ורקמה אלסטית.

קיימים מצבים בהם מתפתח שיבוש בפעילות קצב הלב. קוצב לב שאיננו פועל כהלכה יכול לפתח הפר־עות. הכנוי המשותף להפרעות מסוג זה הוא תסמונת הקוצב החולה (sick sinus syndrome בלעז).

הפרעות בפעולת הקוצב מתבטאות בשיבוש, חלף או קבוע, של קצב פעימות הלב. במצבים כאלה מדובר על אי־קצב פעימות הלב, אריתמיה בלעז. כיון שמקור אי הקצב הוא בקוצב הלב מכונה מצב זה בלעז סינוס ארימיה.

בטוי אי־קצב יכול להיות האטה או האצה של קצב פעימות הלב. שיבושים כאלה בפעילות קוצב הלב יכו־לים להיות מורגשים ע"י האדם שבגופו הם מתחולים. קורה גם שתופעות אלה מתפתחות מבלי שיורגשו כלל.

כיוון שקצב פעולת הלב משתנה באופן פיזיולוגי במצבים שונים. אין "תקנים" נוקשים לתחומים נורמ־ליים בגילים השונים. אלה מבינינו שאינם מודעים לעובדה זו, הרגישים, או החוששים במיוחד, או אלה הנוהגים לספור לעצמם את הדופק, נכנסים ללחץ כאש־ר קצב פעימות הלב חורג מה"נורמה" שלהם. מקרים אלה הם, כמובן, ללא בסיס לדאגה.

לעומת זאת, הפרעות של פעילות קוצב הלב יכולות לגרום לשיבושים בפעולת שריר הלב גם כשהוא עצמו איננו חולה כשלעצמו. מחלות לב מסויימות יכולות לשבש את פעילות קוצב הלב. גם מחלות שאינן קשו־רות ללב יכולות לגרום לשיבוש פעולת קוצב הלב. למשל, פעילות יתר של בלוטת המגן גורמת להפרשה מוגברת של הורמון המאיץ את פעולת קוצב הלב.

הפרעות בפעילות קוצב הלב ניתנות להכרה באמ־צעות רישום שינויים חשמליים הקודם כווץ התכו־צות שרירי הלב. רישום זה הוא האלקטרוקרדיוגרם המוכר לכולנו.

כאשר הפרעות בפעולות קוצב הלב דורשות טיפול, יכול זה להיות תרופתי או ע"י הכנסת קוצב־לב מלא־כותי. ■

עולם יהודי

ישעיהו אביעם

במכתב מברית־המועצות שואלת פעילת עליה כיצד יש לדבר עם ילד.

לקרוא לצעצוע בשמו...

מה שטבעי ומקובל אצל כל אם עבריה צעירה, כיצד ללמד את הרך הנולד, איזה שירי ערש לשיר לו ועוד כהנה וכהנה, אינו פשוט כל כך לנשים היהודיות פעילות העליה והלומדות עברית בברית־המועצות. בימים אלה הגיע ארצה מכתב מפעילת העליה יהודית לוין (ניפומניאשצי) מאודיסה. במכתב, הכתוב כמובן בעברית, היא מעלה בעיה המעסיקה רבים מחבריה:

"...כעת אני רוצה לפנות אליכם בבקשה, לעזור לי בבעיה שנתקלתי בה לא מזמן. ומה היא? הבעיה היא, שאנו, לצערנו, לא למדנו את שפתנו כמו שצריך כשפת־אם, אלא למדנו אותה כלשון עם זר' ומזה נובעים כמה קשיים. האחד שמעסיק אותנו כעת אינו יכולים לפנות אל תינוק שעדיין לא התחיל לדבר. אין לנו נסיון אישי ואין שום מושג על דרך התחלת הדיבור בעברית לגיל רך כזה. איך, למשל, לקרוא לצעצועים השונים? כיצד לפנות לילד בעצמו (הילד הוא עמנואל בן דוד וחנה שפירא באודיסה, ילד מתוק מאוד, חמוד מאוד, חכם ונבון, בלי עין הרע). ומה עושה הילד? הוא 'זוחל'? אחר־כך הוא 'זוחל' או 'צועד' או 'דורך'? ועוד שאלות לאין ספור מסוג זה...".

ויהודית לוין ממשיכה ושואלת: "אלו שירים שרות אמהות עבריות לתינוקותיהן? ואלו סיפורים מספרות? באילו ספרים קוראות? ובאילו שמות מכנות את ילדיהן הקטנים והחמודים? הרי לא יספיק לאם חשם השם הרשמי"? האם תוכלו ללמד אותנו במקצת את לשון הילדים ואת מנהגיהם בעברית?"

יהודית לוין (ניפומניאשצ'י), צעירה כבת 20, פעילה עליה באודיסה, נעצרה פעמים מספר יחד עם הוריה שהיה חברה, וכיום בעלה, יעקב לוין, פעיל עליה וחבר בתשובה, נידון אשתקד לשלוש שנות מאסר. יהודית נישאה לו לפני כמה חודשים בהיותו כלוא בבית הכלא ...

ברידג'

אדריאן שוורץ

במחצית הדרך בליגה הלאומית

גם השנה תשתתף אלופת הליגה הלאומית במשחקי גביע אירופה לקבוצות אלופות. בשלב זה, כשעברנו כמחצית הדרך, נראית קבוצתו של ד"ר דנד כמועמדת בטוחה לאליפות. הקבוצה האלופה מאשתקד, קבוצתו של בירמן, הפסידה במספר מפגשים חשובים ואינה עוד בצמרת. אחד מחברי הקבוצה המובילה, מוטי פיינרו, שיחק יפה את משחק שלהלן:

צפון
♠ A 7
♥ K Q J 10 2
♦ K 8 7
♣ K Q 7

מערב	מזרח
♠ Q 4 3	♠ J 10 9 8 6
♥ 8 7 6 5	♥ 4 3
♦ J 10	♦ Q 6 5 3
♣ A 10 8 2	♣ 9 3

דרום
♠ K 5 2
♥ A 9
♦ A 9 4 2
♣ J 6 5 4

כולם פגיעים. מחלק דרום

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 ללא שליט	פאס	2 ריאמונר	פאס
2 הארט	פאס	4 קלאב	פאס
4 ספייד	פאס	6 ללא שליט	פאס
פאס	פאס		

הכרוז זו מקובלת היום בצמרת הברידג' בארץ. הפתיחה של דרום מראה יד מאוזנת 1–12–14 נקודות. 2 ריאמונר של צפון הוא כקשה מהשותף להכריז 2 הארטים („טראנספר") ו־4 קלאב הוא שאלה על מספר האלופים. דרום משיב שיש לו שני אלופים ואז מחליט צפון על החוזה הסופי.

מערב יצא בנסיך דיאמונד והכרוז לקח באלוף בידו. נראה שביצוע החוזה תלוי כחלוקה שלושה־שלושה בקלאבים ולפיכך מרמז המצב הקיים שמצבו של הכרוז בכי רע. אך מוטי פיינרו מצא דרך להתגבר על הקשיים. ראשית דבר, הוא שיחק קלאב נמוך, שאילץ את מערב לשחק נמוך והמלכה כדומם לקחה את הלקיחה. הכרוז חזר לידו בתשיעית הארט ושיחק קלאב נמוך נוסף. מערב חזר על צעדו הקודם ומזרח איבד את ה־9. פיינרו האמין כי למזרח שני קלאבים בלבד ותר את בעיותיו כך: הוא שיחק את המלך דיאמונד ודיאמונד נוסף, שאותו לקחה המלכה במזרח. אולם בידי מזרח אין קלאבים, שבעזרתם יוכל להכשיל את החוזה. הוא שיחק את הנסיך ספייד, שאותו לקח המלך בידי הכרוז. עכשיו ניצל פיינרו את ה־9 דיאמונד שבידו, עליה השליך קלאב מהדומם. אחר־כך שיחק את האלוף הארט, עבר לדומם לאלוף ספייד, ושם נמצאים ההארטים הגבוהים. הכרוז לקח איפוא שתי לקיחות בספייד, חמש בהארט, שלוש בדיאמונד ושתיים בקלאב. החוזה שנראה לכאורה כלתי אפשרי לביצוע, נמצא בלתי ניתן להכשלה.

שחמט

שאול הון

פסטיוואל בראשון

הפסטיוואל המסורתי השמיני ייערך בראשון לציון בשבוע החנוכה ויכלול תריסר אירועים. התחרות הראשית תתחיל ביום א', 8 בדצמבר, בשעה 17.45 בבית הספר בארי ברחוב כצנלסון 26 ותקיף שבעה סיבובים. פרס ראשון – 350.000 שקל.

תחרות משנית תתחיל באותו יום ובאותו מקום לבעלי מד כושר נמוך יותר. ביום ב', 9.12, תיערך תחרות עירונית לאליפות בתי הספר היסודיים: 5 סיבובים ביומים. ביום ד', 11.12, תיערך תחרות נוער שד חה (עד גיל 20). ביום ה', 12.12, תיערך תחרות המשק הטוב לנוער (בבוקר) ואחר כך גם תחרות בזק (למשתתפים עד גיל 20). התוכנית העשירה כוללת גם תחרויות לזוגות ולמשחק מקוצר (15 דקות לכל שחקן). הפסטיוואל ייפתח בשבת, 7.12, ב„תחרות חימום": תחרות בזק במועדון העירוני (רחוב כצנלסון 43).

הרוח החיה בכל האירועים הללו הוא שמואל פריטק ואצלו אפשר גם לקבל פרטים נוספים ולהירשם (טלפון 03־942661).

תחרות הזוגות

טל וטימן יתמודדו בדצמבר ברוקרב בן 6 משחקים שיקבע מי מהם יעלה לתחרות הזוגות – שלב ומו הגמר לאליפות העולם. אם יסתיים הדוקרב בתיקו 3:3 יעלה טימן, בשל עדיפות נצחונותיו כתחרות המועמדים במונפליה.

במקביל לתחרות המועמדים נערכה שם גם תחרות בינלאומית ובה נחל מרויי הצלחה גדולה: מקום ראשון–שני עם ונדריסטרן, כל אחד 8 מ–9 נקודות.

סגנונו של טל

גם מיכאל טל, כמוהו כטימן, כשל בסיבוב שלפני האחרון במונפליה כאשר נוצח במפתיע בידי סוראן. הנה אחד ממשחקיו היפים בתחרות.

ריבלי — טל

1. פ־ו4 ד5, 2. ו3, ר־ו4, 3. ר־ו2 ג6, 4. ב3 (טל יצטרך לפתח משחק מול סוללת רצים לבנים בשני האגפים) פ־ד7, 5. ר־ב2 פ־ו6, 6. ס־ו ה6, 7. רג ר־ג5, 8. סב־ד2 ס־ו, 9. ה4 ה:ה, 10. ד:ה ה5 (צמצום שליטתו של רבנג) 11. ח3 ר:פ, 12. מה:ר מה־ה7, 13. צא־ד1 ב5 (מונע תמרון הפרש ג4־ה־ו5), 14. ח4 א5, 15. ג3 פ־ב6, 16. צ־ה1 מה־ה6, 17. מה־ו5 (בתקוה לתיקו אחרי חילופי מלכות, אך לטל כוונות אחרות) פ־ו4!, 18. צ־ה2 צד ד8, 19. ר־ו3 צ־ד3!, 20. מ־ו2 (או 20. ר:פ? צ:ה3+! עם צ:ר) פ:ו2 (הורס את הגנת המלך), 21. צ:פ ר:צ, 22. מה־ד6 וכופה על לבן להתגונן ושחור חופשי להמשיך כלחצו), 23. ר־ג1 ו6, 24. מה־ו5 ו6, 25. מה־ח6 (גם המלכה מחוץ למשחק) ו5!, 26. מ־ו2 צ־ה!, 27. פב או 27. מ:צ מה־ד3+ וזוכה) מה:צ, 28. פ־ו5 ובעשותו מסע זה נכנע הלבן, כי אחרי מה־ח5 יש לו סיום אבוד.

בולים

אליעזר כן

500 מיליון אמהות וילדים עניים

מספר המדהים של החיים בעוני בעולם מזעזע את המדינות העשירות. האו"ם – שהנפיק עתה סדרת בולים בנושא „תציל את הילד" – מוסר שבכמאה מדינות נמצאים היום כ־500 מיליון ילדים הסובלים יחד עם האמהות מרעב ומעוני. 6 הבולים שראו אור ב־22 בנובמבר בערך של 22סנט, 33 סנט, 0.50 פרנק, 1.20 פרנק, 6.4 שילינג, מציגים תמונות של ילדים רעבים, ונסיונות להצילם. הבולים צוירו בידי ציירים מבריטניה, הודו, הולנד ושווייץ והודפסו ביפאן.

„השדרות" על בול האו"ם

40 שנה לשחרור בלגיה ומחנות ריכוז

קצת באיחור, הנפיקה בלגיה בול בערך של 9 פרנק המציג יונת שלום המרחפת מעל גדרי תיל של מחנה ריכוז, כסמל לשחרור המחנה בידי הנאצים. שני בולים נוספים בערך של 23 פרנק, 24 פרנק, מראים את פלישת בנות הברית לאירופה והקרב על הארדנים בין הגרמנים ובנות הברית. על הבולים מופיע המספר „40" (לשחרור).

אתונה בירת התרבות של אירופה

בניינים עתיקים וחדישים, ציורים ותבליטים וכן אוניברסיטת אתונה, מופיעים על 4 בולים שהונפקו עתה ביוון, בערך של 15, 20, 32, 80 דרכמות שהוקדשו לנושא: „אתונה בירת התרבות של אירופה". כן הופיעו 4 בולים לציון ל„40 שנה לאו"ם" ול„שנת הנוער הבינלאומי". הבולים מראים את בנין האו"ם בניו יורק, ובני נוער עטורים ביונת השלום.

„פינלנדיה 88"

כבר עתה נערכת פינלנד לתערוכת בולים בינלאומית שתיערך בשנת 1988, והיא הנפיקה צמרת זכרון בערך של 8 + 1 מארק (חלק מוקדש להוצאות התערוכה). המציגה מפת דואר העתיקה בידי חר של שוודיה־פינלנד משנת 1698. התערוכה תציין גם את מלאת 350 שנה לשרותי הדואר בפינלנד.

מכירה פומבית גדולה
7.1.86
1400 פריטים, אוספים מאירופה המערבית, רוסיה, יודאיקה, כדורגל וישראל.
מחירים זולים ביותר. קטלוג אצל „בולי לב", ת"א, דיזנגוף סנטר, טל. 284920.

בולי ADI אדי STAMPS
בולים ושטרות לאספנים מהארץ וכל העולם
רח' אחד העם 38, פינת אלנבי 112, פתוח 9.30 עד 16.00, טלפון 03־611068.

זודיאק סטמפס בע"מ
חב' למכירות פומביות של בולים מהעולם, מארץ הקודש.
המכירה הבאה ב־16.12.85
רח' תש 11, ת"א טל. 291395

מועדון מטיילי מעריב

כל הטיולים ומבצעי הנופש מיועדים לכל קוראי „מעריב" – ללא תשלום דמי־חבר.

מועדון מטיילי מעריב

מלון „לוט" בים־המלח
3 מחזורי חופשה, עם שפע פעילויות ואירועים וכן טיולים באיזור. אמנים אורחים: גבי ברלין, יוסי לב, סולימן הגדול ★ תאריכי החופשות: 6.12–9.12; 9.12–12.12; 12.12–15.12.

„טבריה קלאב הוטל"
חופשות משפחתיות במלון הטברייני החדיש (5 כוכבים) ★ סוויטה קטנה לכל זוג או משפחה ★ תאריכי החופשות: 6.12־9.12; 9.12־12.12; 12.12־15.12.

סופי שבוע בירושלים
סופי־שבוע קצרים (שישבת), הכוללים טיולים מודרכים בעיר העתיקה וסביבותיה וכן לינת לילה אחד ופנסיון מלא במלון „מוריה" ★ תאריכי החופשות: 6.12־7.12; 13.12־14.12.

טיול סופשבוע לאילת
טיול 3 ימים (2 לילות) באוטובוס־תיור עם מדריך במסלול הכולל בין השאר את: מצפה־רמון, פארק תמנע, טאכה ועוד ★ תאריך הטיול (כולל שני לילות וחצי פנסיון באילת): 8–10 בדצמבר (חנוכה). ★ לאור הביקוש פתחנו אוטובוס נוסף.

חופשות חורף בארץ – במחירי הנחה לקוראי „מעריב"
● טבריה: „טבריה קלאב הוטל" (מלון דה־לוקס, סוויטה קטנה לכל זוג או משפחה).
● אילת: „אלמוג ים" (3 כוכבים בחוף־אלמוג).
● חניון כפר־חטים: בתי־עץ הולנדיים במרחק כ־10 דקות נסיעה מהכנרת.

מבצע ים־המלח
הנחה מיוחדת (של כ־10%) לקוראי „מעריב" המבקשים לבלות חופשת חורף, של לפחות יומיים, בים־המלח ★ הלינה במלון „לוט" (4 כוכבים) ★ לכל נופש: כניסה חופשית למרחצאות קופ"ח. (המבצע בתוקף עד 28.2.86).

„המועדון הזמני" עם אני נזכר
נפגש שוב ביום ג' (26.11) בשעה 9.00 בערב, ב„בית ציוני אמריקה" בת"א.
אורחים: להקת „שיר־לי".
כרטיסי־הנחה למטיילים ותיקים של „המועדון" (טל. 439207) ★ מכירה מוקדמת של כרטיסים בקופת בית־ציוני־אמריקה (טל. 259341).

שני סמינרים של סופשבוע – בשיתוף עם שורשים

על הטריטוריה: יהדות, נצרות ואיסלם – היחס והזיקה לא"י
מרצים ומשתתפים: פרופ' י. צ. ורבלובסקי; ד"ר אורה לימור, פרופ' עמנואל סיוון, פרופ' יהושע פורת, הרב יוחנן פריד, ד"ר אביעזר רביצקי, פרופ' שלום רוזנברג.
הסמינר יתקיים בימים ששי־שבת (29־30 בנובמבר) בבית־ההארחה במעלה־החמישה.
המחיר: 90,000 ש' – כולל: לינה ללילה אחד, כלכלה מלאה והסעות מת"א וחזרה.

„מכה איש ומת – מות יומת"
(יהדות, ענישה ועונש מוות)
מרצים ומשתתפים: פרופ' שלום רוזנברג, פרופ' שמואל ספראי, ד"ר חננאל מאק, ד"ר מיכאל רווק, עו"ד יעקב ריבלין.
הסמינר יתקיים בימים חמישי־שבת (12־14 בדצמבר) בבית־ההארחה בניר־עציון.
המחיר: 150,000 ש' – כולל: שני לילות, כלכלה מלאה והסעות מת"א וירושלים וחזרה.

שוברי הנחה של 50%
ל־96 הצגות תיאטרון, קולנוע ומוזיאונים
הם רק חלק מ־430 שוברי־ההנחה הכלולים ב„ספר ההנחות – אנטרטיימנט ישראל 1986", שיופיע בשבועות הקרובים.
הנחות נוספות ל: בתי־קפה, מסעדות, אירועי ספורט ועוד.
הפצה בלעדית לקהל הרחב: „מועדון מטיילי מעריב"
פרטים מלאים בקרוב.
אנטרטיימנט ישראל '86
חסכון של 50%

טיולים לחו"ל בחופשות חנוכה

שבוע של תיאטרון בלונדון
חגיגה תרבותית של 9 ימים (8 לילות) הכוללת: 5 הצגות תיאטרון, ביקור בסטרטפורד, סיור בלונדון, הסעות ומלון מדרגה א' ★ ביצוע: „אופיר טורס" ★ היציאה: 6.12 ★ המלווה: עודד תאומי.

ספארי בקניה
טיולי ספארי של 10 או 17 יום בשמורות הטבע המרהיבות של קניה ★ הלינה בלודג'ים ★ ביצוע והדרכה: „נאות הככר" ★ יציאה: 5.12.

טיול חנוכה למזרח הרחוק
טיול מקיף של 29 יום ביפאן, תאילנד, פיליפינים, הונג־קונג וטאיוואן
★ [illegible] ודה־לוקס ★ [illegible] „אופיר טורס"
[illegible] 3.12

לונדון – לדתיים ושומרי מסורת
תכנית מיוחדת לדתיים ושומרי מסורת עם מזון כשר ומדריך דתי הכוללת: 7 לילות במלון דרגת תיירות מעולה, סיורים מודרכים בלונדון ווינדזור, כרטיס שבועי לרכבת התחתית, מלווה ישראלי ★ המחיר: 667 $ (כולל חצי פנסיון). ביצוע: „גשר" ★ היציאה: 8.12.

מצרים
טיולים קלאסיים מקיפים של 8 ימים (היציאה: 6.12; 7.12; 8.12) או טיולים קצרים של 6 ימים בקאהיר ואלכסנדריה (היציאה: 7.12; 10.12) ★ ביצוע והדרכה: „נאות הככר"

8 ימים באיסטנבול וסביבתה
טיול קצר במסלול הכולל את: בורסה, (הבירה העתיקה של העותומנים), הר האולו־דאג, איזניק, אבאנט, הרקה (מרכז ייצור שטיחי המשי) וכמובן – איסטנבול הססגונית ★ המחיר: 595 $ ★ ביצוע: „נאות הככר" ★ היציאה: 6.12 ★ המדריך: הארכיאולוג אבנר גורן.

חג־המולד באיטליה, שנה חדשה בפאריס – וקניות בלונדון

טיולי חורף לאירופה הקלאסית
★ 18 יום באיטליה, שוויץ, צרפת ואנגליה. היציאה: 20.12.
★ 12 יום בשוויץ, צרפת ואנגליה. היציאה: 26.12.
ביצוע: „נתור"

מבצע בלעדי לקוראי „מעריב":
שיט של 3 ימים לאיי בהמאס – חינם!
לכל הרוכש כרטיס טיסה לארה"ב (ובלבד שאחת התחנות הכלולות בו הייא מיאמי) – בחברת „מלחי" נסיעות.
פרטים מלאים – ב„מועדון".

טוסקי
סקי מובטח
ב־2 אתרי סקי המתאימים במיוחד לחודש דצמבר:
נוישטיפט ו־סולדן
החופשות כוללות: טיסה הלוך ושוב למינכן, רכב לזוג ללא הגבלת ק"מ, 7 לילות בפנסיון או מלון (בהתאם להזמנה) וביטוח נסיעות מקיף (כולל ביטוח סקי מיוחד).
המחיר, החל מ: 425 $ לאדם בחדר זוגי.

3 טיולים לדרום־אמריקה בתקופת הקרנבל – עם „נאות הככר"
★ טיול קלאסי של 34 יום בברזיל, ארגנטינה, פרו ובוליביה. שילוב של אתרי תרבות, היסטוריה ונופים ושלושה קרנבלים (באהייה, רסיפה וריו) ★ בתי מלון מדרגה א' ותיירות טובה ★ היציאה: 6.2
★ טיול של 34 יום לפטגוניה וארץ־האש – כולל: ארגנטינה, צ'ילי והקרנבל בריו־דה־ז'נירו ★ היציאה: 12.1.
★ 17 יום בברזיל בתקופת הקרנבל (כולל הג'ונגלים במנאוס ומפלי איגואסו) ★ היציאה: 2.2.

מועדון מטיילי מעריב
פרטים: „מועדון מטיילי מעריב"
מערכת „מעריב", רח' קרליבך 2, תל־אביב, טל' 03־439207
פתוח ברציפות בין השעות 8.30 עד 16.00
מועדון מטיילי מעריב